

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DWO.430.4.2026

Nr ewid. 96/2025/P/25/072/LOL

Informacja o wynikach kontroli

BEZPIECZEŃSTWO W OBIEKTACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ W WOJEWÓDZTWACH PODLASKIM I WARMIŃSKO-MAZURSKIM

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest niezależna, profesjonalna kontrola zadań publicznych w interesie obywateli i państwa

p.o. Dyrektor Warmińsko-Mazurskiej
Delegatury NIK w Olsztynie

Mariusz Lenkiewicz
/podpisano elektronicznie/

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Kozłowski
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, lipiec 2026 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
+48 22 444 50 00
nik@nik.gov.pl
www.nik.gov.pl

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów, skrótowców i pojęć	4
1. Wprowadzenie	7
2. Ocena ogólna	11
3. Synteza.....	13
4. Wnioski	29
5. Ważniejsze wyniki kontroli	30
5.1. Przygotowanie do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej.....	30
5.2. Realizacja zadań w celu zapewnienia utrzymania i bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej	37
5.3. Sprawowanie nadzoru nad działalnością jednostek/podmiotów władających lub administrujących obiektami użyteczności publicznej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa tych obiektów	59
6. Załączniki.....	63
6.1. Metodyka kontroli i informacje dodatkowe.....	63
6.2. Analiza stanu prawnego i uwarunkowań organizacyjno-ekonomicznych	73
6.3. Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności	89
6.4. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli.....	91

WYKAZ SKRÓTÓW, SKRÓTOWCÓW I POJĘĆ

IBP	Instrukcja bezpieczeństwa pożarowego
Jst	Jednostka samorządu terytorialnego
Kodeks Pracy	Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, ze zm.).
obiekt użyteczności publicznej	Na potrzeby kontroli jest nim obiekt stanowiący mienie jednostek samorządu terytorialnego lub samorządowych osób prawnych, w tym budynek użyteczności publicznej, o którym mowa w §3 pkt 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm.), który służy zaspokajaniu powszechnych potrzeb społecznych i jest potencjalnie dostępny dla każdego. W tekście informacji równoznaczny z pojęciem <i>budynek</i> .
Prawo budowlane	Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418, ze zm.).
PSP	Państwowa Straż Pożarna
RODO	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) /Dz. U. UE. L.2016.119.1 z 4 maja 2016 r./
rozporządzenie BHP	Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, ze zm.).
rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach	Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604, ze zm.).
rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego	W zależności od sposobu prowadzenia książki obiektu budowlanego przez kontrolowaną jednostkę: 1. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz. U. Nr 120 poz. 1134), uchylone z dniem 1 stycznia 2023 r. 2. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie książki obiektu budowlanego oraz systemu Cyfrowa Książka Obiektu Budowlanego (poz. 2778).

rozporządzenie w sprawie ochrony przeciwpożarowej	Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2023 r. poz. 822, ze zm.).
rozporządzenie o służbie BHP	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 109 poz. 704, ze zm.).
rozporządzenie w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego	Rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 30 października 2018 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji, napraw i modernizacji urządzeń transportu bliskiego (Dz. U. poz. 2176).
rozporządzenie w sprawie warunków technicznych	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm.).
rozporządzenie w sprawie budowli ochronnych	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowych warunków wyznaczania budynków użyteczności publicznej, w których zapewnia się budowle ochronne (Dz. U. poz. 1070).
sytuacja kryzysowa	Na potrzeby kontroli za sytuację kryzysową przyjęto w szczególności wystąpienie następujących okoliczności: pożaru, podtopienia, zagrożeń wynikających z gwałtownych zjawisk atmosferycznych, zagrożenia wywołanego przez osobę agresywną i napastnika, podłożenia lub znalezienia ładunku wybuchowego, lub pakietu z niebezpieczną substancją. W tekście informacji równoznaczna z pojęciem <i>sytuacji zagrożenia</i> .
ustawa o gospodarce nieruchomościami	Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, ze zm.).
ustawa o NIK	Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623).
ustawa o ochronie przeciwpożarowej	Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 188).
ustawa o samorządzie gminnym	Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153).
ustawa	Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom

o zapewnieniu dostępności	ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411, ze zm.).
ustawa o zarządzaniu kryzysowym	Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.).
ustawa o ochronie ludności i obronie cywilnej	Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907, ze zm.).
zapewnienie bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej	Na potrzeby kontroli pojęcie obejmuje ogół działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa technicznego i przeciwpożarowego tych obiektów oraz ich dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, wynikających w szczególności z realizacji obowiązków ustawowych nałożonych na właściciela, zarządcę lub użytkownika obiektu użyteczności publicznej, jak również do zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia znajdującego się na ich terenie, w tym w szczególności poprzez zapewnienie właściwego postępowania w sytuacjach kryzysowych, m.in. z wykorzystaniem środków ochrony fizycznej i elektronicznej, a także zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Zakres kontroli uwzględnia zadania związane z bieżącym zapewnieniem bezpieczeństwa obiektów, realizowane w ramach środków własnych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty użytkujące należące do nich obiekty i nie uwzględnia zadań określonych w ustawie z 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.) i ustawie z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności cywilnej i obronie cywilnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1907, ze zm.).
zarządzający obiektem	Podmiot będący właścicielem, zarządcą, administratorem lub użytkownikiem obiektu użyteczności publicznej.
zasady przezorności i prewencji	Rozumiane jako nakazy działania zapobiegawczego, gdy istnieje ryzyko szkód (prewencja) lub gdy negatywne skutki nie są w pełni poznane (przezorność). Wymagają one podejmowania środków ostrożności, aby uniknąć zagrożeń, zanim one wystąpią, działając w oparciu o ocenę ryzyka. Wskazane m.in. w art. 191 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. 2004.90.864/2) z dnia 30 kwietnia 2004 r.

Pytanie definiujące cel główny kontroli

Czy zapewniono bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim?

Pytania definiujące cele szczegółowe kontroli

Czy jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki/ podmioty władające lub administrujące obiektami użyteczności publicznej były należycie przygotowane do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej?

Czy w jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki/ podmioty władające lub administrujące obiektami użyteczności publicznej prawidłowo i rzetelnie realizowały zadania w celu zapewnienia należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej?

Czy jednostki samorządu terytorialnego prawidłowo i skutecznie sprawowały nadzór nad działalnością jednostek/podmiotów władających lub administrujących obiektami użyteczności publicznej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa tych obiektów?

Jednostki kontrolowane:

- dwa urzędy marszałkowskie,
- cztery urzędy gmin,
- dwa starostwa powiatowe
- osiem jednostek/podmiotów władających lub administrujących obiektami użyteczności publicznej

Okres objęty kontrolą

Od 1 stycznia 2022 r. do 17 października 2025 r. z uwzględnieniem zdarzeń i dokumentów wcześniejszych o ile miały wpływ na kontrolowaną działalność

1. WPROWADZENIE

Bezpieczeństwo w sferze publicznej w Polsce to kompleksowy system obejmujący ochronę przed zagrożeniami zewnętrznymi i wewnętrznymi, który w ostatnich latach nabrał szczególnego znaczenia w kontekście dynamicznie zmieniającej się sytuacji geopolitycznej. Kluczowe elementy tego bezpieczeństwa to m.in. obronność militarna, cyberbezpieczeństwo w obliczu rosnącego ryzyka ataków hybrydowych, ochrona infrastruktury krytycznej przed sabotażem, a także zapewnienie stabilności wewnętrznej poprzez minimalizację niestabilności politycznej i sporów społecznych. Rozpoczęty w 2022 r. konflikt w Ukrainie, napięcia w relacjach z Rosją oraz kryzys w NATO to czynniki geopolityczne, obok rosnącego ryzyka zamachów terrorystycznych, ataków cybernetycznych i działań hybrydowych, które wymuszają na państwie i społeczeństwie ciągłe wzmacnianie mechanizmów ochronnych, w tym poprzez edukację obywatelską, inwestycje w technologie oraz koordynację działań służb.

Istotnym elementem systemu ochrony przed zagrożeniami zewnętrznymi i wewnętrznymi bez wątpienia są obiekty użyteczności publicznej, które stanowią kluczowy element infrastruktury publicznej i przez to właśnie narażone są na specyficzne ryzyka wynikające zarówno z codziennego użytkowania, jak i szerszych zagrożeń spowodowanych czynnikami zewnętrznymi. Dlatego też, oraz w związku ze znacząco rosnącym prawdopodobieństwem i ewentualnymi skutkami zidentyfikowanych ryzyk, spowodowanych głównie przez dynamicznie zmieniającą się sytuację geopolityczną, NIK przeprowadziła szczegółową analizę przedkontrolną tego zagadnienia. Dotychczas przeprowadzane przez NIK kontrole wskazywały na niewłaściwą realizację przez zarządzających obiektami obowiązków z zakresu utrzymania i użytkowania obiektów budowlanych głównie w przypadku kontroli realizowanych w podmiotach samorządowych¹. Analiza wieloczynnikowa, w tym analiza wpływu istniejącego stanu prawnego na realizację zadań wykazała natomiast, że najwięcej ustawowych wymogów do spełnienia w sferze zapewnienia bezpieczeństwa i ciągłości działania posiadają zarządzający obiektów infrastruktury krytycznej, obiektów związanych z realizacją usług kluczowych, czy też zaspokajaniem podstawowych potrzeb mieszkańców. Tymczasem w dobie doświadczeń spowodowanych wojną

¹ Np. Nadzór nad bezpieczeństwem obiektów małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej (P/19/101); Funkcjonowanie Ośrodków Sportu i Rekreacji (P/19/026); Organizacja i warunki pracy pracowników socjalnych w gminach (P/18/040); Realizacja obowiązków z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa w budynkach użyteczności publicznej w Warszawie (P/13/182), Bezpieczeństwo gminnych obiektów użyteczności publicznej w województwach pomorskim i zachodniopomorskim (P/21/095).

w Ukrainie identyfikować należy, że duże kubaturowe obiekty użyteczności publicznej są miejscem, w którym mieszkańcy w sytuacji zagrożenia intuicyjnie szukają schronienia, a np. szkoły i obiekty sportowe stają się miejscem lokowania osób ewakuowanych. To takie właśnie obiekty bardzo zyskują więc na znaczeniu, a z kolei dla nich właśnie – na czas przeprowadzanej przez NIK analizy przedkontrolnej – określono w obowiązujących przepisach prawa najmniej szczegółowych wymogów prawa w zakresie bezpieczeństwa. Ponadto w dobie napięć geopolitycznych, te właśnie obiekty stać się mogą potencjalnymi celami ataków hybrydowych, co wzmacnia potrzebę stałego dbania i podnoszenia poziomu ich bezpieczeństwa.

Biorąc to pod uwagę w 2025 r. Izba rozpoczęła postępowanie kontrolne dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa w obiektach użyteczności publicznej, główny strumień zainteresowania kierując w stronę szkół, obiektów kultury i obiektów wielkokubaturowych zarządzanych przed jst w dwóch województwach przygranicznych, w których plany zarządzania kryzysowego identyfikowały zagrożenia i ryzyka wynikające z sytuacji geopolitycznej dla regionów położonych przy zewnętrznej granicy Unii Europejskiej z Federacją Rosyjską i Republiką Białorusi.

Główne obowiązki dotyczące należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej jako obiektów budowlanych, spoczywają na właścicielach lub zarządcach, którzy muszą co najmniej zapewnić zgodność ich stanu z przepisami prawa powszechnie obowiązującego. Przepisy w tym zakresie obejmują m.in. regularne kontrole stanu technicznego obiektów (w tym ich konstrukcji i wszelkiego rodzaju instalacji), stanu wyposażenia i zabezpieczeń przeciwpożarowych (systemy gaśnicze, drogi ewakuacyjne), stanu sanitarnego budynku (higiena i wentylacja), ochronę osób, zasobów, dokumentacji i mienia (systemy monitoringu, kontroli dostępu), a także dostosowanie do bezpiecznego korzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Te wymagania mają na celu minimalizację ryzyka oraz dochowanie należytej staranności w razie wystąpienia czynników zewnętrznych, takich jak pożary, klęski żywiołowe lub inne miejscowe zagrożenia, np. wspomniane ataki hybrydowe.

Infografika nr 1

Opis infografiki – Elementy składające się na bezpieczeństwo obiektów

Źródło: opracowanie własne NIK

Wymogi prawne dotyczące tego zagadnienia są zatem bardzo ogólne i dotyczą jedynie fundamentalnych kwestii z zakresu należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów. Analiza przedkontrolna NIK wykazała zatem, że niezwykle istotnym jest identyfikowanie w tym zakresie działań ponadnormatywnych, dobrych praktyk, które powinny być przykładem dla innych. Ważnym – z tego punktu widzenia – jest cykliczne, bieżące identyfikowanie, ocenianie i kontrolowanie zagrożeń, proaktywność zarządzających w działaniach, czerpanie z doświadczeń, itp. W tym znaczeniu – a dodatkowo, biorąc pod uwagę realizację kontroli w regionach szczególnie narażonych na ryzyka związane z potencjalnym zagrożeniem wojennym – nie sposób nie odwołać się do *zasad przezorności i prewencji* w działaniu. Zasady te wymagają, aby wszelkie identyfikowalne prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnych skutków traktować tak, jak pewność (nieuchronność) ich wystąpienia. Są one prawnie skodyfikowane w wielu aktach prawnych, przede wszystkim dotyczących ochrony środowiska, ale bez wątpienia, biorąc pod uwagę analizę potencjalnych zagrożeń przez pryzmat negatywnych następstw, powinny być też ogólnym kierunkowskazem dla wszelkich działań administracji publicznej w sytuacjach związanych ze zidentyfikowanymi zagrożeniami dla szeroko pojętego bezpieczeństwa.

Potencjalne sytuacje zagrożenia w obiektach użyteczności publicznej mogą wynikać zarówno z niedopatrzeń, jak i celowych działań. Należą do nich zalania, pożary, zagrożenia budowlane, awarie, pozostawione niebezpieczne przedmioty (np. porzucone torby czy pakunki), ładunki wybuchowe, środki chemiczne i biologiczne wykorzystywane w atakach terrorystycznych, a także zagrożenia stwarzane przez osoby z zaburzeniami psychicznymi lub agresywne, które mogą prowadzić do aktów przemocy lub paniki. W Polsce, w obliczu rosnącego ryzyka ataków hybrydowych, takie incydenty stają się wysoce prawdopodobne, co wymaga wzmożonej czujności. Mają one na ogół nagły charakter i wymagają szybkiej, zdecydowanej i racjonalnej reakcji jeszcze przed przystąpieniem do działania uprawnionych służb. Zapobieganie i minimalizowanie skutków takich zagrożeń opierać się powinno zatem na wdrożeniu kompleksowych systemów bezpieczeństwa, w tym procedur ewakuacyjnych, instalacji systemów wykrywania zagrożeń (np. monitoring CCTV), współpracy ze służbami (policja, straż miejska, straż pożarna) oraz edukacji użytkowników. Kluczowe jest również praktyczne sprawdzanie realizacji przyjętych w tym zakresie rozwiązań, m.in. poprzez np. ćwiczenia ewakuacji lub symulacje wystąpienia innych miejscowych zagrożeń. Znaczna część tych zadań realizowana jest bowiem z wykorzystaniem jedynie własnych środków zarządzającego obiektem, bez korzystania z pomocy sił i środków określonych dla sytuacji zarządzania kryzysowego.

NIK zwraca przy tym dodatkowo uwagę, na istotną zmianę otoczenia prawnego w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa obiektów już w trakcie trwania postępowania kontrolnego. Realizując m.in. wniosek Izby sformułowany w informacji o wynikach kontroli „Zapewnienie obywatelom miejsc schronienia w budowlach ochronnych na wypadek wystąpienia zagrożenia” wprowadzono w 2025 r. przepisy ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej nakładające na organy ochrony ludności² obowiązek utrzymania, modernizacji i budowy infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym budowli ochronnych takich jak np. schrony. W rozporządzeniu w sprawie budowli ochronnych określono natomiast szczegółowe warunki wyznaczania budynków użyteczności publicznej, w których organ ochrony ludności zapewni budowle ochronne. Z uwagi na krótki czas obowiązywania ww. przepisów w okresie objętym kontrolą, w tym postępowaniu kontrolnym nie dokonano oceny wywiązywania się z zawartych w nich obowiązków. Tym niemniej problem dotyczący bezpieczeństwa publicznego, w tym bezpieczeństwa w budynkach użyteczności publicznej stale pozostaje w zainteresowaniu Izby, a niniejsza kontrola stanowi kolejny ważny element cyklu kontroli w tym zakresie.

---

² To m.in.: wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, wojewoda, marszałek województwa. (Art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej).

2. OCENA OGÓLNA

Nieprawidłowości przy
zapewnianiu
bezpieczeństwa
w obiektach
użyteczności
publicznej

Przy zapewnianiu od 2022 roku bezpieczeństwa w obiektach użyteczności publicznej³ w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim, poza nielicznymi przypadkami, w sposób odpowiedni zorganizowano pracę i prawidłowo przydzielono zadania pracownikom tych obiektów. Stwierdzone nieprawidłowości, wskazują jednak na potrzebę stałego monitorowania i wdrażania działań na rzecz bezpieczeństwa, głównie w obszarze przygotowania pracowników na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia. Niedostatecznie regulowano bowiem te zagadnienia w procedurach wewnętrznych oraz nie przeprowadzano z wymaganą częstotliwością praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji obiektu. Natomiast w niemal co drugim obiekcie użyteczności publicznej w ogóle nie przeprowadzano takiego sprawdzenia, nie biorąc pod uwagę zasady przestrogi, jednocześnie uzasadniając to interpretacją przepisu uzależniającego ten obowiązek od liczby stałych użytkowników. Skutkowało to nieprzygotowaniem praktycznym pracowników takich obiektów do właściwego reagowania na zagrożenia. Biorąc dodatkowo pod uwagę rosnące potrzeby w obszarze bezpieczeństwa oraz rolę jaką mogą pełnić duże kubaturowe obiekty użyteczności publicznej w bieżącej sytuacji geopolitycznej, kluczowym jest nabywanie doświadczenia poprzez praktyczne sprawdzanie przyjętych w tym zakresie rozwiązań.

W 16 skontrolowanych podmiotach publicznych⁴ stwierdzono 82 stany nieprawidłowe dotyczące utrzymania i bezpiecznego użytkowania zarządzanych przez te podmioty obiektów użyteczności publicznej. W ponad połowie skontrolowanych urzędów jst i zarządzających obiektami użyteczności publicznej (9 z 16, tj. 56%), nierzetelnie wypełniano obowiązki dotyczące przygotowania prowadzenia akcji ratowniczych, w szczególności na wypadek pożaru.

³ Kontrolą objęto 36 obiektów, w tym 24 obiekty wykorzystywane na potrzeby urzędów, będące własnością jst, trzy obiekty sportowe (dwa oddane w trwały zarząd jednostkom organizacyjnym jst i jeden dzierżawiony przez Spółkę Hala Urania na podstawie umowy dzierżawy z gminą Olsztyn), cztery obiekty oświaty (trzy oddane w trwały zarząd jednostkom organizacyjnym jst i jeden użyczony na podstawie umowy przez gminę Goniądz) oraz pięć obiektów kultury (cztery będące własnością instytucji kultury i jeden użyczony na podstawie umowy przez gminę Łomża).

⁴ Osiem jst, siedem jednostek organizacyjnych jst i jedna spółka ze 100% udziałem jst-powołana do administrowania halą widowiskowo-sportową.

W przypadku 19% obiektów nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia warunków ewakuacji lub wykonano je nieterminowo, tj. niezgodnie z art. 17 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. W 44% obiektów nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia warunków ewakuacji, gdyż nie było takiego obowiązku prawnego, bowiem w ocenie zarządzających obiektami, stałymi użytkownikami tych obiektów było mniej niż 50 osób. Taka sytuacja miała miejsce w przypadku m.in. dwóch wielkopowierzchniowych obiektów sportowych w Białymstoku⁵, w których zatrudnionych było odpowiednio sześć i osiem osób, podczas gdy tylko w jednym z nich (kryte lodowisko miejskie) w sezonie 2024/2025 sprzedano blisko 117 tys. biletów wstępu, a liczba równocześnie przebywających w tym budynku osób wielokrotnie przekraczała 50. NIK ocenia jako stan problematyczny ustalanie liczby stałych użytkowników jedynie w oparciu o liczbę pracowników, szczególnie w obiektach, które są zaprojektowane do organizacji imprez masowych lub stałego goszczenia dużej liczby interesariuszy, bądź zwiedzających.

Pozostałe ustalenia kontroli dotyczyły m.in. braku skoordynowania przez jst działań nadzorczych nad obiektami użyteczności publicznej przekazanymi w zarządzanie innym podmiotom, w wyniku czego jst nie dysponowały rzetelną wiedzą o aktualnym stanie takich obiektów. Ponadto, w jednej trzeciej skontrolowanych jednostek m.in. nie wykonano sześciu kontroli stanu technicznego budynków wymaganych przepisami Prawa budowlanego. Nie dokonano w nich również wymaganych przeglądów i konserwacji urządzeń, o których mowa w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego. W konsekwencji, miało to wpływ na pogorszenie bezpiecznego użytkowania siedmiu (z 36) obiektów zarządzanych przez pięć z 16 skontrolowanych podmiotów (31%).

W sześciu budynkach (zarządzanych przez cztery skontrolowane podmioty) stwierdzono też nieusunięte bariery architektoniczne, utrudniające korzystanie z tych obiektów przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Ponadto, w trzech z tych budynków brakowało wymaganej przepisami ustawy o zapewnieniu dostępności ogólnodostępnej informacji na temat rozkładu pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy. W konsekwencji, utrudniało to dostępność tych obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami.

---

⁵ Kryte lodowisko i stadion lekkoatletyczny.

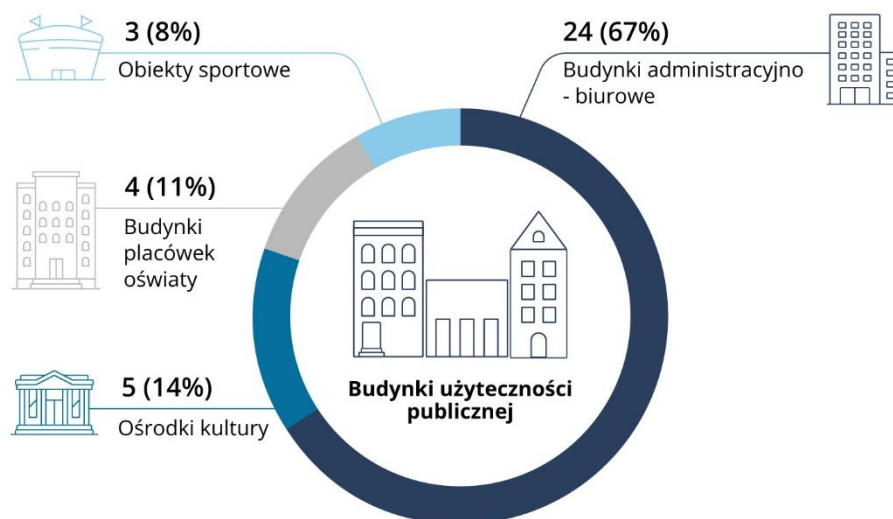
3. SYNTEZA

Niezapewnienie pełnego przygotowania

Skontrolowane podmioty były organizacyjnie przygotowane do bezpiecznego użytkowania zarządzanych przez nie obiektów użyteczności publicznej, jednak nie zawsze rzetelnie realizowały związane z tym zadania, wynikające z przepisów prawa i wewnętrznych uregulowań.

Infografika nr 2

Opis infografiki - Liczba i rodzaj obiektów użyteczności publicznej zarządzane przez podmioty skontrolowane przez NIK

Źródło: opracowanie własne NIK

Ustalone struktury organizacyjne 16 skontrolowanych podmiotów zarządzających obiektami uwzględniały realizację zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa zarządzanym przez nich obiektom użyteczności publicznej. Zakresy realizacji tych zadań przypisano wyznaczonym pracownikom komórek organizacyjnych zarządzających. Osoby te posiadały kwalifikacje i doświadczenie niezbędne do ich wykonywania. Jedynie w Starostwie Powiatowym w Mrągowie nie przydzielono zadań z zakresu bhp i ppoż. w sposób sformalizowany żadnemu pracownikowi Starostwa czy podmiotowi zewnętrznemu, natomiast w Urzędzie Miejskim w Elblągu, mimo wymogów określonych w art. 209¹ §1 pkt 2 lit. a i b Kodeksu pracy oraz IBP, nie wyznaczono pracowników do udzielania pierwszej pomocy lub zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

**Niezapewnienie
pełnego
przygotowania
do prowadzenia akcji
ratowniczej**

Jednak w blisko w połowie⁶ skontrolowanych podmiotów stwierdzone zostały nieprawidłowości w zakresie przygotowania obiektów do prowadzenia akcji ratowniczej, w tym dotyczące nieustalenia sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia⁷, co było wymagane art. 4 ust. 1 pkt 5, 6 i 7 ustawy o ochronie przeciwpożarowej, tj. opracowania⁸, wdrożenia⁹ i aktualizacji¹⁰ IBP oraz stanowiło to także naruszenie §6 ust. 1¹¹ i 7¹² rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Stosownie do zapisów ww. uregulowań prawnych, warunki ochrony przeciwpożarowej¹³ powinny zostać określone w IBP i przekazane właściwemu miejscowo komendantowi PSP w celu ich wykorzystania na potrzeby planowania, organizacji i prowadzenia działań ratowniczych. Obowiązek zapewnienia

⁶ Siedem z 16.

⁷ Związanego z pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem (zdarzeniem wynikającym z rozwoju cywilizacyjnego, naturalnych praw przyrody, a niebędącym pożarem ani klęską żywiołową). Na podstawie „Komentarza do ustawy o ochronie przeciwpożarowej” Dariusza P. Kały (Wolters Kluwer 2024) definicja legalna innego miejscowego zagrożenia została zawarta w art. 2 pkt 3 ustawy. Zgodnie z tym przepisem „inne miejscowe zagrożenie” to zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. Do innych miejscowych zagrożeń zalicza się na przykład uszkodzenia maszyn, pojazdów, obiektów, skażenie środowiska występujące na niewielkim obszarze, rój owadów.

⁸ Przez cały okres objęty kontrolą w Starostwie Powiatowym w Mrągowie i Urzędzie Miasta w Łomży oraz od listopada 2023 r. do maja 2025 r. w Młodzieżowym Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu.

⁹ Urząd Miasta Olsztyna, Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu, Starostwo Powiatowe w Mrągowie, Urząd Miejski w Białymstoku.

¹⁰ Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu, Starostwo Powiatowe w Mrągowie, I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie.

¹¹ Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego (...).

¹² IBP poddawana jest okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

¹³ M.in.: powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku, odległości od obiektów sąsiadujących, kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach, lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem, podziału obiektu na strefy pożarowe, warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych, miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi, wskazania dojść do dźwigów dla ekip ratowniczych, hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych, dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony.

przez właściciela lub zarządcę obiektu odpowiednich warunków ewakuacji z każdego miejsca w obiekcie, przeznaczonego do przebywania ludzi, umożliwiających szybkie i bezpieczne opuszczanie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie wynika z §15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Skutkiem stwierdzonych nieprawidłowości było obniżenie poziomu bezpieczeństwa 16 spośród 36 poddanych kontroli NIK obiektów użyteczności publicznej.

W dobie napięć geopolitycznych i na wypadek znaczących zdarzeń kryzysowych lub wojny samorządowe obiekty użyteczności publicznej mogą być wykorzystane w charakterze zaplecza działań ratowniczych, przez wyspecjalizowane służby. Zwłaszcza szkoły i obiekty sportowe jako duże obiekty kubaturowe, stają się miejscem lokowania ewakuowanych osób, a z racji posiadanych kuchni także miejscem przygotowania posiłków dla uciekinierów. To właśnie w szkołach lokowano ewakuowanych podczas powodzi 2010 i 2023 r., w szkołach i salach gimnastycznych w sąsiedztwie przejść granicznych po stronie polskiej organizowano ośrodki recepcyjne i miejsca krótkoterminowego pobytu uchodźców po wybuchu wojny w Ukrainie w lutym 2024 r., szkoły stały się głównym miejscem lokowania uchodźców w pierwszych miesiącach wojny. Samorządowe obiekty użyteczności publicznej stają się również potencjalnymi celami ataków hybrydowych, co podkreśla potrzebę stałego dbania i podnoszenia poziomu ich bezpieczeństwa.

Zapewnienie prawidłowego bezpieczeństwa samorządowych obiektów użyteczności publicznej (szkół, urzędów, domów kultury) w czasie pokoju jest filarem lokalnego systemu zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej. Obiekty te, ze względu na swoją lokalizację, infrastrukturę i dostępność, są kluczowym zasobem, który w sytuacji zagrożenia (np. klęski żywiołowej, katastrofy, działań wojennych) może zostać błyskawicznie przekształcony w zaplecze działań ratowniczych, miejsca tymczasowego zakwaterowania lub punkty pomocy. Edukacja użytkowników (pracowników, uczniów) w sytuacjach kryzysowych jest kluczowym elementem zarządzania bezpieczeństwem, opierającym się na przygotowaniu, prewencji oraz szybkiej i jasnej komunikacji. Działania te mają na celu przekształcenie wiedzy teoretycznej w praktyczne umiejętności, co zwiększa odporność społeczną na zagrożenia. (str. 29-32)

Braki praktycznych ćwiczeń

Tylko w 13 spośród 36 obiektów (36%), należących do ośmiu z 16 skontrolowanych podmiotów i poddanych oględzinom NIK, przeprowadzono praktyczne sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji tych obiektów na wypadek pożaru, tj. zgodnie z częstotliwością określoną w §17 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Stwierdzone nieprawidłowości, wskazują

na potrzebę stałego monitorowania i wdrażania działań naprawczych, głównie w obszarze przygotowania pracowników na wypadek pożaru. Nie przeprowadzano ich w 23 obiektach, w tym w 16 dlatego, że liczba stałych użytkowników, od której uzależniony był ten obowiązek, nie przekraczała 50 osób. (str. 36-38)

Infografika nr 3

Opis infografiki - liczba przeprowadzonych praktycznych sprawdzeń organizacji i warunków ewakuacji

Źródło: opracowanie własne NIK

**Brak ćwiczeń przy
mniej niż 50 stałych
użytkownikach**

Zgodnie z wymogami dotyczącymi organizacji ewakuacji obiektów, określonymi w §17 ww. rozporządzenia, właściciel lub zarządzający obiektem przeznaczonym dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanym do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na dwa lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu (ust.

1). Kierując się zasadą przezorności należy zaliczyć do tej kategorii obiekty sportowe, widowiskowe, domy kultury, kina, teatry, muzea, hotele robotnicze, itp. Natomiast w przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników, w szczególności: szkół, przedszkoli, internatów, domów studenckich, praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji należy dokonać - co najmniej raz na rok, jednak w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników (ust.2).

Powyższe przepisy nie wprowadzają obowiązku przeprowadzania ćwiczeń ewakuacji obiektów użyteczności publicznej, w których przebywa mniej niż 50 osób, będących jego stałymi użytkownikami. W opinii zarządzających obiektami zwalnia ich to z organizowania takich ćwiczeń. Przykładem są m.in. dwa obiekty użyteczności publicznej: kryte lodowisko w Białymstoku oraz stadion lekkoatletyczny w Białymstoku, gdzie liczba zatrudnionych osób wynosiła odpowiednio sześć i osiem osób. Jednak w sezonie 2024/2025 sprzedano prawie 117 tys. biletów wstępu na kryte lodowisko.

Brak tej weryfikacji wpływał na poziom zapewnienia bezpieczeństwa w zarządzanych przez nich obiektach. Stałym użytkownikom tych obiektów należy zdaniem NIK umożliwić praktyczne sprawdzenie organizacji i ewakuacji obiektu.

Infografika nr 4

Opis infografiki – Przykład interpretacji przepisu nie uwzględniającej zasady przezorności: brak obowiązku przeprowadzania praktycznego sprawdzenia organizacji i ewakuacji

Źródło: opracowanie własne NIK podstawie przekazanych przez jednostki kontrolowane

NIK dostrzega także potrzebę kształtowania nawyków i umiejętności zachowania w przypadkach występowania zagrożeń we wszystkich obiektach użyteczności publicznej, zwłaszcza po nasileniu się w ostatnich latach przypadków tzw. działań hybrydowych oraz realnego zagrożenia

działaniami wojennymi. Samo posiadanie i zapoznanie pracowników z IBP nie jest jednoznaczne z jej pełnym rozumieniem, zapamiętaniem wszystkich jej wymogów i uzyskaniem pożądanej z punktu widzenia bezpieczeństwa umiejętności zachowania się w sytuacji kryzysowej.

Zgodnie z §6 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu użyteczności publicznej lub jego części stanowiących odrębne strefy pożarowe, zobowiązany jest do zapewnienia i wdrożenia IBP, zawierającej m.in. warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania. To, czy jednostka SP weźmie udział w próbnej ewakuacji zależy od komendanta straży. Obowiązkiem właściciela jest powiadomienie komendanta o próbnej ewakuacji (§17 ust. 4 ww. rozporządzenia). Przepisy rozporządzenia nie zobowiązały obligatoryjnie funkcjonariuszy PSP do uczestniczenia w praktycznych sprawdzianach ewakuacji obiektów użyteczności publicznej.

Zdaniem Izby każde takie ćwiczenie, nawet przeprowadzone bez udziału specjalisty, jest rozwiązaniem lepszym niż jego brak, a mniejsza niż 50 liczba osób przebywających w obiekcie nie powinna stanowić sztywnej cezurę zapewnienia im z mocy przepisów prawa możliwości skutecznego pozyskania umiejętności służących zapobieżeniu utracie zdrowia lub życia. Nie można dopuszczać do sytuacji, w których osoby przebywające w takich obiektach pozbawiane są przez zarządzającego obiektem możliwości pozyskania sprawdzonej w praktyce wiedzy i umiejętności zachowania się w sytuacji kryzysowej. Paradoksalnie, w przypadku zaistnienia realnego zagrożenia liczba ofiar w takim obiekcie może być znacznie większa niż w obiekcie z większą liczbą osób, ale przygotowanych na wystąpienie sytuacji kryzysowej, a przykładem ilustrującym rzeczywistą skalę takiego zagrożenia może być przypadek tzw. escape-roomów.

Ogólna liczba pożarów w obiektach użyteczności publicznej w skali całego kraju w latach 2022-2024 wynosiła odpowiednio: 2340, 2261 i 2372¹⁴. Z informacji uzyskanych w trybie art. 29 ust. pkt 2 lit. f ustawy o NIK od Głównego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej wynikało, że istotne jest przede wszystkim przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych dotyczących obowiązków właściciela obiektu. Dane PSP wskazują, że jedną z przyczyn powstawania pożarów w budynkach użyteczności publicznej są wady urządzeń i instalacji elektrycznych. (str. 38-42)

---

¹⁴ Dane na podstawie „Statystycznych podsumowań interwencji” zamieszczone na stronie aktualności – Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej – Portal GOV.pl.

**Postępowanie
w sytuacji wystąpienia
innych istotnych
zagrożeń**

W 15 podmiotach (94%), m.in. w toku kontroli NIK wprowadzono procedury postępowania na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej tj. wywołanej przez osobę agresywną i napastnika, podłożenia lub znalezienia ładunku wybuchowego, lub pakietu z niebezpieczną substancją) łącznie lub rozdzielnie z procedurami dotyczącymi wystąpienia pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie przeciwpożarowej. W czterech obiektach (11%) przeprowadzono również symulacje postępowania na wypadek takich zagrożeń.

Zdaniem NIK, w związku ze zmieniającym się otoczeniem i rosnącymi potrzebami w obszarze bezpieczeństwa wynikającymi z bieżącej sytuacji geopolitycznej, doprecyzowanie ww. procedur pozytywnie wpływa na poziom przygotowania pracowników takich obiektów do reagowania na ww. sytuacje. W obliczu potencjalnych zagrożeń wojennych kluczowa staje się implementacja zasad prewencji i przezorności, które nakazują utożsamiać potencjalne negatywne skutki zmaterializowania się ryzyk z pewnością ich wystąpienia. Zasady te, skodyfikowane m.in. w aktach prawnych dotyczących ochrony środowiska, powinny zatem stanowić ogólny drogowskaz dla administracji publicznej, wskazując jednocześnie potrzebę postępowania zgodnie z nimi i zidentyfikowania ryzyka w zakresie bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej jak z ryzykami nieuchronnymi. (str. 33-34, 40-42)

**Monitoring wizyjny
niezgodny
z Kodeksem pracy**

W sześciu spośród 16 skontrolowanych podmiotów (38%)¹⁵ nie wypełniono wynikających z przepisów Kodeksu pracy ograniczeń, dotyczących stosowania monitoringu wizyjnego. W dwóch skontrolowanych podmiotach (13%)¹⁶ w regulaminach monitoringów wizyjnych wpisano możliwość rejestracji dźwięku, co było niezgodne z art. 22² §1 Kodeksu pracy, który dopuszcza jedynie rejestrację obrazu. Z uwagi na swój charakter, monitoring audio może stanowić istotne zagrożenie dla konstytucyjnych praw i wolności jednostki. Zgodnie bowiem z art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.¹⁷ każdemu przysługuje prawo do ochrony życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia. Artykuł 49 Konstytucji RP z kolei chroni wolność i tajemnicę komunikowania się. Podobne standardy ochrony wynikają także z przepisów prawa unijnego. Artykuł 8 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej gwarantuje ochronę danych osobowych, a art. 7 – prawo do poszanowania życia prywatnego i komunikacji. Dodatkowo Europejska

¹⁵ Urząd Miasta Olsztyna, Hala Olsztyn Sp. z o.o., Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji w Białymstoku, Urząd Miejski w Łomży, Filharmonia Kameralna w Łomży, Starostwo Powiatowe w Mońkach.

¹⁶ Urząd Miejski w Łomży, Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji w Białymstoku.

¹⁷ Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, ze zm. dalej: Konstytucja RP.

Rada Ochrony Danych w wytycznych WE 3/19 w sprawie przetwarzania danych osobowych przez urządzenia video przyjęte w dniu 29 stycznia 2020 r. podkreśla konieczność ograniczania funkcji technicznych wyłącznie do tych, które są niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania. W związku z powyższym stosowanie monitoringu audio bez jednoznacznej podstawy prawnej jest co do zasady niewłaściwe.

W kolejnych jednostkach nie wypełniono wymogów określonych w art. 22² §8 Kodeksu pracy, odnoszących się do przekazywania pracownikom, przed dopuszczeniem ich do pracy, pisemnych informacji o m.in. zakresie oraz sposobie zastosowania monitoringu oraz w art. 22² §9 Kodeksu pracy stanowiącym, że w przypadku wprowadzenia monitoringu pracodawca oznacza pomieszczenia i teren monitorowany w sposób widoczny i czytelny, za pomocą odpowiednich znaków lub ogłoszeń dźwiękowych, nie później niż jeden dzień przed jego uruchomieniem. (str. 34-35, 42-43)

**Nierzetelne
prowadzenie
dokumentów
eksploatacji**

W 11 z 16 skontrolowanych podmiotów (69%), stwierdzono nieprawidłowości związane z prowadzeniem wymaganych dokumentów eksploatacji. Prowadzono je z naruszeniem obowiązujących przepisów prawa (m.in. rozporządzeń w sprawie książki obiektu budowlanego i w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego) w przypadku 60% spośród 35 skontrolowanych książek obiektów budowlanych dla obiektów zarządzanych przez ww. podmioty. (str. 43-45)

Infografika nr 5

Opis infografiki - Analiza dokumentów eksploatacji

Źródło: opracowanie własne NIK

**Uchybienia w realizacji
przeglądów stanu
technicznego obiektów
i urządzeń**

Zarządzający poddanymi kontroli obiektami na ogół terminowo przeprowadzali wymagane przepisami Prawa budowlanego okresowe kontrole ich stanu technicznego oraz wymagane rozporządzeniem w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego przeglądy techniczne i konserwacje znajdujących się w nich urządzeń.

W pięciu¹⁸ z 16 skontrolowanych podmiotów (31%) stwierdzono siedem nieprawidłowości w tym zakresie. Dotyczyły one nieprzeprowadzenia w trzech podmiotach sześciu kontroli dla czterech obiektów (11%), mimo wymogu określonego w art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego oraz w dwóch podmiotach nieobjęcia kontrolą niektórych wymaganych elementów określonych w art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego w trzech (8%) zarządzanych przez nie obiektach (dotyczyło to np. instalacji elektrycznych i piorunochronnych, instalacji gazowych, przewodów kominowych lub instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska). W przypadku trzech obiektów (8%) nie dotrzymano terminów kontroli okresowych lub przeglądu technicznego urządzeń transportu bliskiego. Główną przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było przeoczenie przez zarządzających obiektami wymogu przeprowadzenia takich kontroli. (str. 45-49)

Infografika nr 6

Opis infografiki – Uchybienia w realizacji przeglądu stanu technicznego obiektów i urządzeń

**Nieprzeprowadzenie kontroli okresowych
wynikających z Prawa Budowlanego**

w 4 (11%) obiektach (w 3 jednostkach)

brak 6 protokołów z kontroli

**Niekompletne protokoły okresowych
kontroli wynikających z Prawa Budowlanego**

w 3 (8%) obiektach (w 2 jednostkach)

9 protokołów z brakami

**Nieterminowe przeglądy techniczne
urządzeń transportu bliskiego**

w 3 (8%) obiektach (w 2 jednostkach)

83 przeglądy po terminie

Źródło: opracowanie własne NIK

¹⁸ I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku, Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku, Urząd Miejski w Białymstoku, Urząd Miejski w Łomży.

Ograniczone zasoby na remont obiektów

Zgodnie z zapisami protokołów kontroli okresowych stan techniczny wszystkich skontrolowanych 36 obiektów pozwalał na ich bezpieczne użytkowanie, co zostało potwierdzone protokołami okresowych kontroli stanu technicznego przeprowadzonych przez uprawnione do tego podmioty, jednak większość starszych budynków wymagała prac remontowych. Zarządzający obiektami stopniowo podejmowali takie działania w zakresie ograniczonym wysokością dostępnych środków finansowych. Wykonane prace uwzględniały zalecenia sformułowane w wyniku ww. kontroli okresowych, jednak mimo tych działań, konieczna była dalsza realizacja wskazanych w nich prac. Niektórych zaleceń ww. kontroli nie wykonano, lecz w przypadku 16 skontrolowanych obiektów (44%), zarządzanych przez osiem podmiotów zaplanowano je do realizacji w następnych latach z uwagi na możliwość zabezpieczenia środków finansowych. (str. 48-49)

Utrudnienia dla osób ze szczególnymi potrzebami

Pomimo tego, że skontrolowane podmioty podejmowały działania w celu zapewnienia w zarządzanych przez nich obiektach bezpieczeństwa osób ze szczególnymi potrzebami, to cztery z nich (25%) nie spełniły wymogów określonych w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o zapewnianiu dostępności. W konsekwencji, utrudniało to dostępność tych obiektów dla osób ze szczególnymi potrzebami i zmniejszało bezpieczeństwo tych osób. Bariery architektoniczne i komunikacyjne w tym zakresie w sytuacjach zagrożenia powodować mogą utrudnienia w sprawnym przeprowadzeniu akcji ratunkowej, w tym ewakuacji.

Nieprawidłowości polegały głównie na nieusunięciu barier architektonicznych w czterech skontrolowanych obiektach. Przy czym, w trzech¹⁹ z nich nie udostępniono informacji o rozkładzie pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 lit. c ustawy o zapewnieniu dostępności, w trzech²⁰ wbrew postanowieniom §71 ust. 4 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, nie oznaczono krawędzi schodów kolorem kontrastującym z kolorem posadzki, a w jednym²¹ nie w pełni dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych dwie przeznaczone dla nich toalety. Było to niezgodne z §86 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, stanowiącym m.in., że w budynku, na kondygnacjach dostępnych dla osób niepełnosprawnych, dla takich osób powinno być przystosowane co najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń

¹⁹ Budynki Urzędu Miasta w Olsztynie przy Placu Jana Pawła II 1 i ul. Wyzwolenia 30, Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku.

²⁰ Hala Urania w Olsztynie, budynki Urzędu Miasta w Olsztynie przy Placu Jana Pawła II 1 i ul. Wyzwolenia 30.

²¹ Budynek Urzędu Stanu Cywilnego w Olsztynie.

higienicznosanitarnych. Stworzyło to trudności w korzystaniu z toalet przez osoby niepełnosprawne.

W art. 6 pkt 1 ustawy o zapewnieniu dostępności określono w szczególności, że minimalne wymagania w zakresie dostępności architektonicznej, obejmują m.in. zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych budynków, instalację urządzeń lub zastosowanie środków technicznych i rozwiązań architektonicznych w budynku, które umożliwiają dostęp do wszystkich pomieszczeń, z wyłączeniem pomieszczeń technicznych, a także zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób. Natomiast wymagania określone w rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych zobowiązywały zarządców obiektów wybudowanych, bądź przebudowywanych po 2002 r., do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami pod względem architektonicznym obiektu, w tym m.in. szerokości drzwi wejściowych do budynku, zastosowania drzwi bez progów, oznaczenia krawędzi schodów w budynku, posiadania balustrad oraz toalet przystosowanych dla osób niepełnosprawnych na każdej kondygnacji, do której zapewniono dostęp takim osobom.

Problem zapewnienia dostępności w mniejszym stopniu dotyczył relatywnie nowych obiektów, zaprojektowanych i wykonanych zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami (m.in. rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, które weszło w życie w 2002 r.) Obowiązek spełnienia wymagań określonych w przepisach tego rozporządzenia, dotyczących zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, nałożono również na właścicieli lub zarządców obiektów, wybudowanych przed 2002 r., w których dokonano ich przebudowy, rozbudowy lub zmiany sposobu użytkowania. Nie dotyczyło to natomiast obiektów, które poddawano jedynie pracom remontowym.

W starych budynkach, rozmieszczenia pomieszczeń, instalacji, szerokość korytarzy, technicznie uniemożliwiały przeprowadzenie takich prac budowlanych by wypełnić wymagania obecnych przepisów, dotyczących zapewnienia dostępności osobom niepełnosprawnym. Natomiast w przypadku możliwości ich wykonania pod względem technicznym, często wymagało to uzgodnienia zastosowanych rozwiązań z konserwatorem zabytków oraz wysokich nakładów finansowych, niemożliwych do samodzielnego poniesienia przez jst i wymagających wsparcia środkami zewnętrznymi. (str. 52-54)

**Niepełne zapewnienie
bezpieczeństwa
i higieny pracy**

We wszystkich skontrolowanych podmiotach wdrożono rozwiązania zapewniające bezpieczne warunki pracy. Przekazano pracownikom informacje o zagrożeniach dla zdrowia i życia występujących w zakładzie pracy określone w art. 207¹ § 1 Kodeksu pracy (m.in. przeprowadzając

szkolenia wstępne i okresowe o zasadach postępowania w przypadku awarii i innych sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu pracowników), działaniach ochronnych i zapobiegawczych podjętych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń, pracownikach wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

We wszystkich skontrolowanych obiektach zorganizowano punkty udzielania pierwszej pomocy. Nie w pełni jednak zapewniono ich prawidłowe funkcjonowanie w 11 obiektach (31%) zarządzanych przez siedem skontrolowanych podmiotów (44%). Nieprawidłowości dotyczyły niezamieszczenia w widocznych miejscach instrukcji udzielania pierwszej pomocy²², wykazu osób wyznaczonych do jej udzielania²³ (§44 ust. 4 rozporządzenia BHP), niewyznaczenia pracowników do udzielania pierwszej pomocy²⁴, nieoznakowania miejsc usytuowania apteczek (§44 ust. 5 rozporządzenia BHP)²⁵, nieuzgodnienia z lekarzem, sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną, wyposażenia i usytuowania apteczek²⁶ (§44 ust. 2 rozporządzenia BHP) oraz przechowywania w apteczkach produktów przeterminowanych²⁷. (str. 54-56)

**Dobre praktyki
w oznakowaniu
lokalizacji
defibrylatorów**

Stwierdzono m.in., że w 13 obiektach użyteczności publicznej (36%) umieszczono defibrylatory AED. Najczęściej znajdowały się one wewnątrz budynków, przy głównych wejściach. W dziewięciu spośród 13 ww. obiektów (69%) oznakowanie defibrylatorów było widoczne również dla osób znajdujących się na zewnątrz budynków, mimo braku takiego obowiązku wynikającego z przepisów prawa, które sprawę tę pozostawiają w gestii właścicieli urządzenia. NIK uznaje za przykład dobrej praktyki takie oznakowanie defibrylatorów, które umożliwia ich wykorzystanie przez osoby przebywające poza obiektami użyteczności publicznej. Należy także zauważyć, że defibrylatory są często pozyskiwane ze środków projektów i programów, które w swoich założeniach mają zapisany powszechny dostęp do tych urządzeń. (str. 57)

Infografika nr 7

---

²² Filharmonia Kameralna w Łomży, Urząd Miejski w Białymstoku.

²³ Starostwo Powiatowe w Mrągowie, I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie, Urząd Miejski w Białymstoku.

²⁴ Starostwo Powiatowe w Mrągowie.

²⁵ Urząd Miejski w Białymstoku.

²⁶ Hala Urania w Olsztynie, Urząd Miejski w Białymstoku - w dwóch obiektach, Filharmonia Kameralna w Łomży.

²⁷ Starostwo Powiatowe w Mońkach (2 obiekty), Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu.

Opis infografiki - Liczba obiektów, w których umieszczono defibrylatory

36% obiektów (13 z 36)

wyposażono w defibrylatory AED

Urządzenia najczęściej
**znajdowały się przy wejściach
do obiektów** i były oznakowane

W 9 obiektach

oznakowanie było widoczne
z zewnątrz budynku

Źródło: opracowanie własne NIK

Nadzór Jst nad przekazanymi obiektami

Zgodnie z przepisami prawa²⁸, obowiązki związane z zapewnieniem właściwego stanu technicznego obiektu użyteczności publicznej i bezpieczeństwa przebywających w nim osób spoczywają na zarządcy rozumianym jako właściciel lub osoba zarządzająca obiektem. W praktyce, w przypadku obiektu przekazanego przez jst w zarządzanie innemu podmiotowi, ww. obowiązki przejmuje w całości podmiot, któremu przekazano obiekt. Obowiązki związane z utrzymaniem takich obiektów w odpowiednim stanie technicznym zawarto w umowach z zarządzającymi obiektami (w przypadku dzierżawy obiektu lub użyczenia) lub określono w decyzjach administracyjnych na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami (w przypadku przekazania obiektów w trwały zarząd). Wymogi Prawa budowlanego nakładają na zarządcę obiektu budowlanego obowiązki związane z zapewnieniem właściwego stanu technicznego tego obiektu. Na zarządcy obiektu spoczywają także obowiązki wynikające z przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej (zapewnienie odpowiedniego wyposażenia i rozwiązań budowlanych, opracowanie instrukcji ppoż. i planów ewakuacji, szkolenie pracowników i organizowanie praktycznych ćwiczeń), zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz dostępności obiektu dla osób ze specjalnymi potrzebami.

²⁸ Art. 61 Prawa budowlanego.

Szczegółowej analizie poddano 12 obiektów²⁹ (siedmiu jednostek organizacyjnych jst³⁰ i jednej spółki³¹ powołanej na potrzeby administrowania halą sportową). Dodatkowo objęto analizą posiadaną przez jst dokumentację dotyczącą obiektów użyteczności publicznej przekazanych w zarządzanie innym jednostkom lub podmiotom. (str. 57-59)

Brak skutecznej komunikacji między zarządcą a właścicielem

Wyniki kontroli wskazują, że nie zawsze dane dotyczące realizacji przez zarządzających przekazanymi obiektami obowiązków związanych z zapewnieniem ich bezpieczeństwa w pełnym zakresie docierały do jst, które wciąż pozostawały de iure i de facto właścicielami obiektów. Brak było więc w jst pełnej i rzetelnej wiedzy o tym, czy obiekty te znajdowały się w należytym stanie technicznym i były wykorzystywane w sposób zapewniający bezpieczeństwo przebywających w nich osób. (str. 59)

Niejednolite podejście do nadzoru właściciela nad stanem obiektów przekazanych w zarządzanie innym podmiotom

Brak było także uregulowań prawnych dotyczących sposobu i zakresu sprawowania nadzoru nad stanem bezpieczeństwa obiektów przekazanych przez jst w zarządzanie innym podmiotom oraz rozumienia przez jst pojęcia tego nadzoru. Samorządy wykonywały związane z nim zadania według własnych, często nieformalnych zasad. Tylko niektóre żądały szerszej informacji o stanie obiektu, wynikach kontroli ich stanu technicznego i przygotowaniu zatrudnionego personelu do działań w sytuacjach kryzysowych, w tym pożaru. Pozyskane dane najczęściej gromadzono w różnych komórkach organizacyjnych, bez ustanowienia zasad koordynacji w tym zakresie. Skutkowało to brakiem jednolitości i spójności danych w pozyskiwanych przez nie informacjach o aktualnym stanie przekazanych obiektów, często ich brakiem, niekompletnością lub

²⁹ Tj. trzy obiekty sportowe (dwa oddane w trwały zarząd jednostkom organizacyjnym jst i jeden dzierżawiony przez Spółkę ze 100% udziałem gminy Olsztyn na podstawie umowy dzierżawy z gminą Olsztyn), cztery obiekty oświaty (trzy oddane w trwały zarząd jednostkom organizacyjnym jst i jeden użyczony na podstawie umowy przez gminę Goniądz) oraz pięć obiektów kultury (cztery będące własnością instytucji kultury i jeden użyczony na podstawie umowy przez gminę Łomża).

³⁰ Centrum Spotkań Europejskich w Elblągu (budynek przy Placu Jagiellończyka 1 w Elblągu), I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie (budynek przy ul. Sobczyńskiego 1a w Mrągowie), Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Elblągu (budynek Gimnazjum i Podzamcza przy ul. Zygmunta Augusta 11 w Elblągu), Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku (budynek przy ul. Odeskiej 1 w Białymstoku), Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu (trzy budynki oświatowe przy Placu 11 Listopada 37, ul. Wojska Polskiego 9 i ul. Różanej 2 w Goniądzu), Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji w Białymstoku (hala krytego lodowiska i stadion lekkoatletyczny, w tym budynek trybuny głównej i podtrybunia przy Placu 11 Listopada 28 w Białymstoku), Filharmonia kameralna w Łomży (budynek przy ul. Zawadzkiej 1 w Łomży).

³¹ Hala widowiskowo-sportowa Urania w Olsztynie (obiekt przy ul. Piłsudskiego 44 w Olsztynie).

fragmentarycznością oraz znaczną czasochłonnością związaną z ich pozyskaniem.

Wyjątkiem były obiekty wykorzystywane na cele oświatowe. Wszystkie skontrolowane jst posiadały na ogół pełne i aktualne informacje o ich stanie bezpieczeństwa, zawierające dane odnoszące się do stanu technicznego obiektów i stwierdzonych zagrożeń dla zdrowia i życia przebywających w nich osób. Wynikało to z dyspozycji §3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach, nakładającego na dyrektorów szkół i placówek oświatowych obowiązek przedstawiania organowi prowadzącemu, co najmniej raz w roku, protokołu z kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły i placówki. W przypadku samorządowych instytucji kultury, dla których organizatorem są jst nadzór był ograniczony do kontroli finansowej w zakresie wydatkowania przekazanych środków na cele związane z poprawą bezpieczeństwa takich obiektów kultury. Dobrą praktyką było przeprowadzanie kontroli z zakresu gospodarowania mieniem, w tym zapewnienia bezpieczeństwa³² obiektów użyteczności publicznej województwa oddanych w trwałą zarząd przez dwa urzędy marszałkowskie.

Pozyskiwane przez poszczególne samorządy informacje o stanie bezpieczeństwa obiektów przekazanych przez jst nie miały jednolitej formy, różniły się zakresem ujętych w nich danych, często były pozyskiwane odrębnie przez poszczególne komórki urzędów jst i nie były gromadzone w sposób umożliwiający ich skuteczną weryfikację, analizę i pełne wykorzystanie oraz możliwość oddziaływania na zarządzającego.

Zdaniem NIK, w rejonach o podwyższonym ryzyku wojennym nadzór właściciela nad stanem obiektów przekazanych w zarządzanie innym podmiotom powinien uwzględniać zasady przezorności i prewencji. Oznacza to zrównanie zidentyfikowanego ryzyka z pewnością wystąpienia negatywnych następstw. Choć zasady te kojarzone są głównie z ochroną środowiska, w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa powinny stanowić ogólny wyznacznik działań administracji publicznej. (str. 59-60)

Obiekty jst w obecnej sytuacji geopolitycznej

Samorządowe budynki użyteczności publicznej przekazane przez jst we władanie innym podmiotom, stanowią potencjalne zaplecze służb i instytucji realizujących zadania wynikające m.in. z ustaw o zarządzaniu kryzysowym i ochronie ludności cywilnej (np. jako ośrodki zakwaterowania

³² Weryfikowano m.in.: prowadzenie książki obiektu budowlanego, wykonanie przeglądów technicznych na podstawie przedstawionych protokołów okresowych z tych przeglądów, posiadanie i aktualizację instrukcji bezpieczeństwa pożarowego.

ewakuowanych mieszkańców lub migrantów, ośrodki zakwaterowania personelu służb i wojska, magazyny środków niezbędnych do zapobiegania sytuacjom kryzysowym lub usuwania ich skutków, ośrodki kierowania działaniami). Dlatego istotnym jest posiadanie przez jst aktualnej, zweryfikowanej, rzetelnej i ujednoliconej co do zawartości informacji o stanie ich bezpieczeństwa technicznego, przeciwpożarowego i sanitarnego oraz możliwość oddziaływania na zarządzających w celu zapewnienia bezpieczeństwa tych obiektów.

Zdaniem Izby, uzasadnione jest – zwłaszcza w kontekście aktualnej sytuacji geopolitycznej – wprowadzenie uregulowań prawnych odnoszących się do jst i zawierających definicję ww. nadzoru, jego zakres i formę. Zasadne jest też rozważenie utworzenia, co najmniej na poziomie jst, ujednoliconych w oparciu o te wytyczne i aktualizowanych w wyznaczonych terminach, baz danych dotyczących stanu bezpieczeństwa przekazanych obiektów. Posiadanie wiedzy o aktualnym stanie przekazanego obiektu umożliwiłoby szybkie i skuteczne reagowanie na wszelkie nieprawidłowości związane z jego użytkowaniem przez zarządzającego obiektem, a usystematyzowane, zgromadzone w jednym miejscu i cyklicznie aktualizowane dane m.in. miałyby istotne znaczenie dla właściwego ich wykorzystania m.in. w sytuacjach, o których jest mowa także w ustawach o zarządzaniu kryzysowym i ochronie ludności cywilnej. (str. 59-61)

4. WNIOSKI

W obliczu obecnych wyzwań geopolitycznych, a także uwzględniając doświadczenia wynikające z wojny w Ukrainie, samorządowe obiekty wielkopowierzchniowe stają się – z punktu widzenia bezpieczeństwa – istotnym elementem na mapie obiektów użyteczności publicznej, co wymusza proaktywną intensyfikację działań na rzecz bezpiecznego ich użytkowania. Odpowiednie zabezpieczenie i przygotowanie tego typu infrastruktury w czasie pokoju stanowi bowiem bez wątpienia jeden z istotnych fundamentów odporności na zagrożenia w sytuacjach kryzysowych. Kluczowym elementem strategii bezpieczeństwa powinno być zatem budowanie praktycznych nawyków reagowania wśród użytkowników tych obiektów, co z kolei opierać się powinno się na skutecznym zarządzaniu informacją i praktycznym treningu, a nie tylko na zdobywaniu wiedzy teoretycznej. Z ustaleń kontroli wynika, że w zakresie bezpieczeństwa niezwykle ważne jest bieżące analizowanie zagrożeń i odpowiednie do nich reagowanie, tym niemniej przepisy prawa wprowadzające obowiązek praktycznego ćwiczenia nawyków powinny uwzględnić tak istotnie zmieniające się otoczenie geopolityczne i doświadczenia wojenne z Ukrainy ponad trzy lata od rozpoczęcia konfliktu zbrojnego za naszą wschodnią granicą. Stąd też Najwyższa Izba Kontroli identyfikuje potrzebę uniezależnienia w przepisach prawa przeprowadzania praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji od liczby stałych użytkowników. W obiektach użyteczności publicznej użytkownikami są bowiem wszyscy przebywający w tym budynku równocześnie, nie tylko pracownicy tych obiektów, a przebywanie w nich innych użytkowników (niebędących pracownikami) tylko zwiększa przecież ryzyka związane z bezpieczeństwem użytkowania tych obiektów zarówno w czasie pokoju jak i w sytuacjach kryzysowych.

W związku z powyższym Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań w celu:

**Minister Spraw
Wewnętrznych
i Administracji**

Zmiany §17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. *w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów* – przy zachowaniu spójności z przepisami Prawa budowlanego oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych – polegającej na określeniu progu obowiązku praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji, uwzględniając maksymalną pojemność obiektu, a nie od liczby jego stałych użytkowników.

5. WAŻNIEJSZE WYNIKI KONTROLI

5.1. PRZYGOTOWANIE DO REALIZACJI ZADAŃ ZWIĄZANYCH Z UTRZYMANIEM I BEZPIECZNYM UŻYTKOWANIEM OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Podmioty władające obiektami użyteczności publicznej na ogół były przygotowane do bezpiecznego użytkowania takich samorządowych obiektów, jednak nie zawsze prawidłowo i rzetelnie realizowały te zadania. Nieprawidłowości (łącznie 24) stwierdzone w 13 skontrolowanych podmiotach (81%) wpłynęły na obniżenie przygotowania pracowników do reagowania w sytuacjach kryzysowych. Dotyczyły one głównie nieopracowania, nieaktualizowania lub niewdrożenia instrukcji bezpieczeństwa przeciwpożarowego, nieinformowania o wprowadzonym monitoringu wizyjnym, niewyznaczenia pracowników do udzielania pierwszej pomocy lub zwalczania pożarów i ewakuacji.

**Nieprzydzielenie
części zadań
pracownikom**

Strukturę organizacyjną 16 skontrolowanych podmiotów dostosowano do zakresu realizowanych zadań, obejmujących zarządzanie samorządowymi obiektami użyteczności publicznej. Ustalono odpowiednie do możliwości podmiotów struktury organizacyjne, a większość zadań przydzielono wyznaczonym pracownikom. Jedynie w Starostwie Powiatowym w Mrągowie nie przydzielono zadań z zakresu bhp i ppoż. w sposób sformalizowany żadnemu pracownikowi Starostwa czy podmiotowi zewnętrznemu, natomiast w Urzędzie Miejskim w Elblągu, mimo wymogom określonym w art. 209¹ §1 pkt 2 lit. a i b Kodeksu pracy oraz IBP, nie wyznaczono pracowników do udzielania pierwszej pomocy lub zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

**Niepełne
przygotowanie
obiektów użyteczności
publicznej
do prowadzenia akcji
ratowniczej**

W sześciu z 16 skontrolowanych podmiotów (38%) stwierdzone zostały nieprawidłowości w zakresie nieprzygotowania obiektów do prowadzenia akcji ratowniczej, w tym nieustalenia sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego miejscowego zagrożenia, co było wymagane art. 4 ust. 1 pkt. 5 i 7 ustawy o ochronie przeciwpożarowej, tj. opracowania³³ oraz aktualizacji³⁴ IBP. Stanowiło

³³ Przez cały okres objęty kontrolą w Starostwie Powiatowym w Mrągowie i Urzędzie Miasta w Łomży oraz od listopada 2023 r. do maja 2025 r. w Młodzieżowym Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu.

³⁴ Muzeum w Elblągu, Starostwo Powiatowe w Mrągowie, I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie.

to naruszenie §6 ust. 1³⁵ i 7³⁶ rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Warunki ochrony przeciwpożarowej oraz plany³⁷, które powinny zostać opracowane w IBP i przekazane do właściwego miejscowo komendanta Państwowej Straży Pożarnej w celu ich wykorzystania na potrzeby planowania, organizacji i prowadzenia działań ratowniczych oraz przechowywane w sposób zapewniający możliwość ich natychmiastowego wykorzystania na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych. Brak lub niekompletne, lub nieaktualne instrukcje mogły powodować niepotrzebne w sytuacjach kryzysowych zamieszanie oraz nieposiadanie informacji przez służby ratownicze, zaburzając płynność przebiegu akcji ratowniczej. Dodatkowo w dwóch³⁸ (z 16) podmiotach instrukcje takie nie zawierały wymaganych elementów wynikających z §6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Skutkowało to obniżeniem poziomu bezpieczeństwa obiektów użyteczności publicznej.

Przykłady

W Starostwie Powiatowym w Mrągowie:

do dnia 29 sierpnia 2025 r. nie wdrożono IBP dla budynku przy ulicy Królewieckiej 27. Było to niezgodne z §6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej, który stanowił, że właściciele, zarządcy obiektów przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej zapewniają i wdrażają IBP.

Starosta wyjaśnił, że nie miał wiedzy dlaczego przygotowany w 2009 r. projekt IBP nie został wdrożony w życie. Wyjaśnił, że projekt ten zostanie poddany aktualizacji i wdrożony.

³⁵ Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego (...).

³⁶ IBP jest poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

³⁷ M.in.: powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku, odległości od obiektów sąsiadujących, kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach, lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem, podziału obiektu na strefy pożarowe, warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych, miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi, wskazania dojść do dźwigów dla ekip ratowniczych, hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych, dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony.

³⁸ Urząd Miasta w Białymstoku, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego.

W I Liceum Ogólnokształcącym w Mrągowie:

w 2023 r. nie wykonano wymaganej co najmniej raz na dwa lata aktualizacji IBP, co było niezgodne z §6 ust. 7 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Natomiast aktualizacja IBP przeprowadzona w 2024 r. została wykonana nierzetelnie, bowiem w instrukcji tej zostały zawarte nieaktualne informacje. Wskazano wówczas, że w budynku wciąż funkcjonowała instalacja i kotłownia gazowa, które zostały zlikwidowane w 2023 r., a Liceum zostało przyłączone do miejskiej sieci centralnego ogrzewania. Wskazano w niej także, że liczba gaśnic wynosi 27 sztuk, podczas gdy faktyczna liczba rozmieszczonych gaśnic w Szkole wynosiła 18. W konsekwencji, od 2023 r. IBP wprowadzała w błąd jej odbiorców, tj. m.in. podmioty uprawnione do prowadzenia działań ratowniczych.

Dyrektor wyjaśnił, że brak aktualizacji IBP w 2023 r. oraz jej nieaktualna treść, a także pozostawione na drzwiach oznaczenia aktywnej kotłowni gazowej, wynikały z przeoczenia. Podał, że treść IBP zostanie zmieniona przy najbliższej aktualizacji.

W Urzędzie Miejskim w Łomży:

w latach 2022-2025 (do 17 października) Urząd nie posiadał IBP dla budynku przy ulicy Farnej 1 w Łomży, wymaganej §6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Naczelnik Wydziału Obsługi Urzędu wyjaśnił, że od kilku lat planowana jest sprzedaż budynku przy ulicy Farnej 1 i przeniesienie pracowników (około 10 osób) do nowej siedziby.

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w Białymstoku:

w IBP opracowanej 7 lutego 2024 r. dla budynku znajdującego się przy ul. Marii Curie-Skłodowskiej 14 w Białymstoku nie zawarto opisu sposobów poddawania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym, wbrew uregulowaniom wynikającym z §6 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

Zdaniem Marszałka, zamieszczenie tych zapisów zwiększy objętość IBP oraz utrudni dotarcie do informacji istotnych w trakcie prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych.

**Niepełne wdrożenie
regulacji
zapewniających
wykonanie zadań
wynikających z IBP
i procedur
dotyczących
zapewnienia
bezpieczeństwa
obiektu oraz
przebywających w nim
ludzi**

W czterech z 16 skontrolowanych podmiotów (25%)³⁹ stwierdzone zostały nieprawidłowości w zakresie niewdrożenia IBP lub niedokumentowania takiego wdrożenia. Stanowiło to naruszenie §6 ust. 1⁴⁰ rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Skutkiem tego zarządzający obiektem nie posiadał wiedzy w jaki sposób pracownicy zachowują się w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej, w tym pożaru. Niezapoznanie pracowników z IBP obniżało poziom przygotowania na wystąpienie sytuacji kryzysowych.

Przepisy prawa nie precyzują sposobu i formy wdrożenia informacji zawartych w IBP. Instrukcja to dokument trudny do przyswojenia, z uwagi na użycie w nim skomplikowanego słownictwa oraz zamieszczenia planów w formie rzutów architektonicznych poszczególnych kondygnacji budynku. Szczegółowe, techniczne oraz pożarowe sformułowania wymagane w zawartej treści IBP, której zakres określono w §6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej powodują, że jest to obszerny⁴¹ i skomplikowany dokument. Instrukcja przede wszystkim wspiera działania służb ratowniczych, ponieważ zawarte w IBP warunki ochrony przeciwpożarowej oraz plany zostają przekazane do właściwego miejscowo komendanta Państwowej Straży Pożarnej w celu ich wykorzystania na potrzeby planowania, organizacji i prowadzenia działań ratowniczych (§6 ust. 2 ww. rozporządzenia). Zapoznanie się z tym dokumentem ze zrozumieniem wymaga wsparcia osoby merytorycznej, np. koordynatora ppoż.

Przykłady

W Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu:

według stanu na 30 lipca 2025 r., nie posiadano dokumentacji potwierdzającej zapoznanie pracowników instytucji z treścią *Planu Ochrony Muzeum* oraz IBP. W konsekwencji, kierownictwo skontrolowanej jednostki nie posiadało potwierdzenia, że pracownicy zapoznali się z treścią tych dokumentów. Zdaniem NIK, niezapoznanie pracowników z IBP obniżało poziom przygotowania na wystąpienie sytuacji kryzysowych.

W wyjaśnieniu Dyrektor podał, że po przeanalizowaniu dokumentacji, nie udało się odnaleźć jednoznacznych dowodów na to, że pracownicy

³⁹ Urząd Miasta Olsztyna, Muzeum w Elblągu, Starostwo Powiatowe w Mrągowie, Urząd Miejski w Białymstoku.

⁴⁰ Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego (...).

⁴¹ Zawierał od 29 do 100 stron.

Muzeum zostali poinformowani o treści IBP oraz Planu Ochrony Muzeum w sposób formalny i udokumentowany.

W Urzędzie Miejskim w Białymstoku:

nie dysponowano potwierdzeniem zapoznania pracowników budynku przy ul. Słonimskiej 1 z IBP niezwłocznie po jej sporządzeniu w 2021 r. Fakt ten został odnotowany dopiero na przełomie marca i kwietnia 2025 r., co stanowiło naruszenie punktu XIV instrukcji *Sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji*. Prezydent wyjaśnił, że podpisy potwierdzające zaznajomienie się z IBP zbierane były w 2014 r. Zebranie ponowne podpisów w 2025 r. spowodowane było próbą przypomnienia, odświeżenia znajomości zasad postępowania na wypadek konieczności przeprowadzenia ewakuacji.

Procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych, innych niż pożar

W 15 podmiotach (94%) wprowadzono, m.in. w toku kontroli, procedury postępowania na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej tj. wywołanej przez osobę agresywną i napastnika, podłożenia lub znalezienia ładunku wybuchowego, lub pakietu z niebezpieczną substancją) łącznie lub rozdzielnie z procedurami dotyczącymi wystąpienia pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie przeciwpożarowej.

Zdaniem NIK, w związku ze zmieniającym się otoczeniem i rosnącymi potrzebami w obszarze bezpieczeństwa wynikającymi z bieżącej sytuacji geopolitycznej, doprecyzowanie ww. procedur pozytywnie wpływa na poziom przygotowania pracowników takich obiektów do reagowania na ww. sytuacje.

Przykłady

W Operze i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku:

zarządzeniem nr 53/2023 z dnia 17 października 2023 r. Dyrektor Opery wprowadziła procedury realizacji przedsięwzięć w ramach obrony cywilnej w sytuacji podnoszenia gotowości obronnej państwa dla OIFP. Wśród nich znalazły się: *Procedura alarmowania i ostrzegania pracowników Opery w przypadku zagrożenia zewnętrznego* oraz *Procedura przygotowania doraźnego ukrycia w OIFP*, zawierająca m.in. szczegółowe informacje o rodzajach sygnałów ostrzegawczych i alarmowych, informacje o sekwencji czynności do wykonania przez dyrekcję, poszczególnych kierowników i służby ochrony, zalecenia dla osób przebywających w doraźnym ukryciu itp. Informację o przygotowaniu się do uruchomienia procedur obrony cywilnej

pracownikom Opery, zgodnie z przepisami zarządzenia, przekazywali zastępcy dyrektora oraz kierownicy komórek organizacyjnych Opery.

W Filharmonii Kameralnej w Łomży:

obowiązujące od stycznia 2025 r. procedury bezpieczeństwa obejmowały swoim zakresem kompletne procedury na wypadek m.in.:

- ataku terrorystycznego lub otrzymania przesyłki niewiadomego pochodzenia lub budzącej podejrzenia: zawierała zasady postępowania m.in. zakaz otwierania takiej przesyłki oraz nieruszania jej zawartości, a jeżeli to możliwe zabezpieczenie jej, powiadomienie dyrektora Filharmonii i, jeżeli to konieczne, odpowiednich służb, wskazanie co można uznać za przesyłkę podejrzaną wraz z jej cechami charakterystycznymi, sposób postępowania w przypadku stwierdzenia jednej z form terroryzmu,
- alarmu włamaniowego: w przypadku włączenia się sygnału alarmowego w obiekcie Filharmonii dyżurny firmy ochroniarskiej miał skontaktować się z osobami wyznaczonymi do kontaktu oraz jednocześnie wysłać grupę interwencyjną, która sprawdzała obiekt pod względem ewentualnych uszkodzeń oraz dalsze kroki do podjęcia w przypadku stwierdzenia naruszenia,
- katastrofy budowlanej: zawierała opis sposobu postępowania, m.in. powiadomienie dyrektora Filharmonii, odpowiednich służb, zasady ewakuacji zagrożonego terenu i jego zabezpieczenie, zawiadomienie Nadzoru Budowlanego,
- podłożenia ładunku wybuchowego: zawierała zasady postępowania m.in. zakaz otwierania, przesuwania, podejmowania prób neutralizacji ładunku,
- podejrzanego przedmiotu, obowiązek powiadomienia służb ratunkowych z określeniem, jakie informacje należy przekazać dokonując zgłoszenia, zadania do czasu przyjazdu Policji,
- zalania: zawierała zasady postępowania po stwierdzeniu zalania obiektu, w tym wskazanie miejsca zainstalowania głównego zaworu wody oraz głównego wyłącznika prądu.

**Niepełne
informowanie
o wprowadzonym
monitoringu wizyjnym**

W pięciu (z 16) skontrolowanych podmiotach (31%)⁴² nie wypełniono wynikających z przepisów Kodeksu pracy części obowiązków dotyczących stosowania monitoringu wizyjnego.

⁴² Urząd Miasta Olsztyna, Urząd Miasta w Łomży, Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji w Białymstoku, Filharmonia Kameralna w Łomży, Starostwo Powiatowe w Mońkach.

W Urzędzie Miasta Olsztyna nie realizowano obowiązku określonego w art. 22² §8 Kodeksu pracy, ciążącego na pracodawcy w zakresie przekazywania pracownikom przed dopuszczeniem ich do pracy pisemnych informacji, o których mowa w art. 22² §6 Kodeksu pracy, tj. dotyczących celów, zakresu oraz sposobu zastosowania monitoringu.

W Urzędzie Miejskim w Łomży i Białostockim Ośrodku Sportu i Rekreacji w Białymstoku wpisano w regulaminie możliwość rejestracji przez system monitoringu obrazu i dźwięku, co było niezgodne z art. 22² §1 Kodeksu pracy, który dopuszcza jedynie rejestrację obrazu.

Do Regulaminu pracy Starostwa Powiatowego w Mońkach wprowadzono zapisy odnoszące się do monitoringu wizyjnego dopiero sześć lat po zmianie art. 22² ust. 6 Kodeksu pracy, zobowiązującym do ustalenia w regulaminie pracy celu, zasad i sposobu zastosowania monitoringu.

W Filharmonii Kameralnej w Łomży, w §3 ust. 3 lit. a Regulaminu monitoringu wizyjnego, wprowadzonego zarządzeniem Dyrektora Filharmonii Nr 06/2023 z 17 kwietnia 2023 r., nie zostały ujęte niektóre przestrzenie objęte monitoringiem wizyjnym (pomieszczenia ogólnodostępne znajdujące się w częściach administracyjnej oraz scenicznej budynku obejmującej korytarze, foyer, salę koncertową, poczekalnię artystów oraz pomieszczenie przy szatni).

**Nieprawidłowe
dysponowanie
budynkiem**

Do czasu kontroli NIK, dyrektorzy Opery i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku (dalej: Opera) nie zapewnili, aby gmach Opery przy ul. Odeskiej 1 w Białymstoku – znajdujący się na gruncie oddanym w użytkowanie wieczyste i stanowiący odrębny od gruntu przedmiot własności – został ujawniony w księdze wieczystej obejmującej nieruchomości, którymi włada Opera. Dopiero po 13 latach władania obiektem przez tę jednostkę, tj. 22 sierpnia 2025 r., w trakcie kontroli NIK, dyrektor Opery złożył do Sądu Rejonowego w Białymstoku, IX Wydziału Ksiąg Wieczystych wniosek w tej sprawie. Zgodnie z art. 235 §1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁴³ budynki wzniesione na gruncie Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, stanowią własność użytkownika wieczystego, a zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece⁴⁴ właściciel nieruchomości jest obowiązany do niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swego prawa w księdze wieczystej. Dyrektor Opery, wyjaśniając przyczyny tak późnego złożenia wniosku o dokonanie wpisu, stwierdziła: „nie mieliśmy wiedzy, że te kwestie nie zostały uregulowane po wybudowaniu budynku Opery”.

⁴³ Dz. U. z 2025 r. poz. 1071, ze zm.

⁴⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 341.

**Nieprawidłowe
działania w zakresie
zawierania umów
na ochronę obiektu**

W 12 skontrolowanych podmiotach (75%) zarządzający obiektami zawarli umowy na ochronę osób i mienia z profesjonalnymi podmiotami zewnętrznymi. W przypadku czterech jednostek⁴⁵ nie realizowano ochrony osób i mienia obiektu przy udziale zewnętrznych podmiotów, a jedynie przez pracowników jednostki lub za pośrednictwem wewnętrznego monitoringu wizyjnego. Nieprawidłowym działaniem było nie zawarcie umowy z podmiotem zewnętrznym na ochronę budynku przy ul. Królewieckiej 27 w Mrągowie przez Starostwo Powiatowe w Mrągowie, pomimo tego, że usługa ochrony osób i mienia była realizowana przez ten podmiot przez ponad rok, od 1 stycznia 2014 r. do 29 stycznia 2025 r. W konsekwencji Starostwo wypłaciło podmiotowi wykonującemu tę usługę kwotę 20 882,19 zł. Było to niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴⁶ który stanowił, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pracownik odpowiedzialny za opis merytoryczny faktur, wyjaśnił, że nie zauważył, że umowa z 2009 r., na którą się powoływał przy opisie faktur, wygasła 31 grudnia 2013 r. Starosta i Skarbnik Powiatu wyjaśnili, że wynikało to z przeoczenia i błędu ww. pracownika, który nie zweryfikował umowy, na którą się powoływał przy opisie merytorycznym faktur.

5.2. REALIZACJA ZADAŃ W CELU ZAPEWNIENIA UTRZYMANIA I BEZPIECZEŃSTWA OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pomimo, że podmioty zarządzające samorządowymi obiektami użyteczności publicznej przeważnie zapewniły przygotowanie organizacyjne do realizacji zadań dotyczących ich należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania, to nie zawsze realizowały je prawidłowo. Nieprawidłowości (łącznie 58) stwierdzono w 14 skontrolowanych podmiotach (88%). Dotyczyły głównie niespełnienia wymogów bezpieczeństwa przeciwpożarowego, niewłaściwej organizacji pierwszej pomocy, naruszenia zasad prowadzenia obowiązkowych kontroli okresowych lub dokumentacji eksploatacji, a także niezapewnienia niezbędnych warunków do korzystania z obiektu przez osoby ze szczególnymi potrzebami. Realizowano konieczne remonty wynikające m.in. z zaleceń po przeprowadzonych kontrolach, lecz w zakresie ograniczonym wysokością dostępnych środków finansowych. Stan jednego z kontrolowanych obiektów, ze względu na niewłaściwy stan techniczny elewacji, wymagał podjęcia przez kontrolera NIK działań w związku

---

⁴⁵ I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie, Starostwo Powiatowe w Morłach, Urząd Miejski w Białymstoku, Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu.

⁴⁶ Dz. U. z 2025 r. poz. 1483.

**Nie zawsze
przeprowadzano
praktyczne
sprawdzenie
organizacji
i warunków ewakuacji**

ze stwierdzeniem bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia, zdrowia ludzkiego lub możliwości powstania znacznej szkody w mieniu.

Obowiązek zapewnienia przez właściciela lub zarządcę obiektu odpowiednich warunków ewakuacji z każdego miejsca w obiekcie, przeznaczonego do przebywania ludzi, umożliwiających szybkie i bezpieczne opuszczanie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie wynika z §15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Zgodnie z wymogami dotyczącymi organizacji ewakuacji obiektów, określonymi w §17 ww. rozporządzenia, właściciel lub zarządzający obiektem przeznaczonym dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanym do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na dwa lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu (ust. 1). Natomiast w przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników, w szczególności: szkół, przedszkoli, internatów, domów studenckich, praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji należy dokonać - co najmniej raz na rok, jednak w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników (ust.2).

Tylko w 13 z 36 skontrolowanych obiektów (36%), przeprowadzano systematyczne, praktyczne sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z obiektów zgodnie z częstotliwością określoną przepisami (§17 ust. 1 i 2). Nie przeprowadzano ich m.in. w siedmiu⁴⁷ spośród ww. 36 obiektów (19%), pomimo obowiązku określonego w §17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej. Tym samym, obniżona została zdolność organizacyjna w zakresie warunków ewakuacji i poziom bezpieczeństwa użytkowników tych obiektów.

Przykłady

W Centrum Spotkań Europejskich w Elblągu:

przez okres 38 miesięcy nie zapewniono przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji budynku przy ul. Placu Jagiellończyka 1. Wcześniejsze praktyczne sprawdzenie miało miejsce w dniu 27 czerwca 2022 r. Kolejne sprawdzenie zostało przeprowadzone dopiero w toku kontroli NIK,

⁴⁷ Budynek Centrum Spotkań Europejskich przy Placu Jagiellończyka 1 w Elblągu, dwa budynki Urzędu Miejskiego w Elblągu przy ulicy Łączności 1 i 2, budynek Urzędu Miejskiego w Łomży przy Starym Rynku 14, trzy budynki Urzędu Miejskiego w Białymstoku przy ulicy: Słonimskiej 1, Branickiego 3/5 i Składowej 11.

25 sierpnia 2025 r., czyli po ponad trzech latach od daty poprzedniego sprawdzenia. Niepodjęcie tych działań w wymaganym czasie było niezgodne z §17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej oraz IBP opracowaną dla tego obiektu.

W Urzędzie Miejskim w Elblągu:

Urzędzie, w odniesieniu do budynków przy ul. Łączności 1 i 2, w okresie od 23 października 2021 r. do 4 lipca 2025 r. nie przeprowadzono praktycznych sprawdzeń organizacji i warunków ewakuacji z tych obiektów. Ostatnie praktyczne sprawdzenie ewakuacji budynku przy ul. Łączności 1 i 2 miało miejsce w dniu 22 października 2021 r. i do dnia 4 lipca 2025 r. nie było ono ponawiane. Zgodnie z § 17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej właściciel lub zarządca obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji całego obiektu. Brak praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji uniemożliwił weryfikację skuteczności przyjętych procedur, dokonania oceny przygotowania użytkowników obiektu do reagowania na wystąpienie sytuacji kryzysowych oraz identyfikację ewentualnych zagrożeń. Miało to wpływ na obniżenie poziomu bezpieczeństwa pożarowego i gotowości do działania w sytuacjach zagrożenia. W wyjaśnieniu z dnia 27 czerwca 2025 r., działając z upoważnienia Prezydenta, Sekretarz Miasta wskazał, iż w latach 2022-2025 nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji obiektów Urzędu przy ul. Łączności 1 i 2 z uwagi na trwający stan zagrożenia epidemicznego i realizację większej liczby zadań przez pracowników Urzędu w związku z przyjęciem i pobytem na terenie Miasta obywateli Ukrainy. Stwierdził on, iż do końca III kw. br. zostanie przeprowadzone praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z obiektów Urzędu przy ul. Łączności 1 i 2. NIK zauważa, iż stan zagrożenia epidemicznego w Polsce zniesiony został z dniem 1 lipca 2023 r., toteż nie było przeszkód, aby przeprowadzić próbną ewakuację ww. budynków we wrześniu 2023 r., jak to założono w protokole z ostatniej ewakuacji z października 2021 r. Kolejnego praktycznego sprawdzenia

W Urzędzie Miejskim w Łomży:

w okresie objętym kontrolą w budynku przy Starym Rynku 14 (Ratusz) zorganizowano jedynie jedną próbną ewakuację (22 maja 2025 r., tj. po sześciu latach od poprzedniej), mimo tego, że zgodnie z §17

ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej częstotliwość przeprowadzania takich ćwiczeń powinna wynosić co najmniej raz na dwa lata. Z wyjaśnień Prezydenta Łomży wynikało, że odpowiedzialny za przeprowadzenie ćwiczeń ewakuacji tego budynku Inspektor BHP Urzędu w 2021 r. odstąpił od organizacji ćwiczeń z powodu pandemii, natomiast w 2023 r. zaniedbał ten obowiązek z powodu przygotowywania się do przejścia na emeryturę.

**Brak ćwiczeń przy
mniej niż 50 stałych
użytkownikach**

W 16 skontrolowanych obiektach użyteczności publicznej (44%) nie przeprowadzano wymaganego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji, ponieważ liczba stałych użytkowników, od której uzależniony był ten obowiązek (określony w §17 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej), nie przekraczała 50 osób.

Przepisy nie wprowadzają obowiązku przeprowadzania ćwiczeń ewakuacji obiektów użyteczności publicznej, w których przebywa mniej niż 50 osób, będących jego stałymi użytkownikami. W opinii zarządzających obiektami zwalnia ich to z organizowania takich ćwiczeń. Przykładem są m.in. dwa obiekty użyteczności publicznej: kryte lodowisko w Białymstoku oraz stadion lekkoatletyczny w Białymstoku, gdzie liczba zatrudnionych osób wynosiła odpowiednio sześć i osiem osób. Jednak w sezonie 2024/2025 sprzedano prawie 117 tys. biletów wstępu na kryte lodowisko.

Zdaniem NIK, edukacja stałych użytkowników (pracowników, uczniów) bez względu na ich liczbę w obiekcie jest kluczowym elementem zarządzania bezpieczeństwem, opierającym się na budowaniu przygotowania i wypracowaniu nawyków w sytuacji wystąpienia zagrożenia.

Przykłady

W Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Elblągu:

w latach 2022-2025 (do lipca) nie przeprowadzano praktycznych sprawdzeń organizacji i warunków ewakuacji budynków należących do tej instytucji np. na wypadek pożaru, ponieważ obiekt ten nie był przeznaczony dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami i nie był objęty obowiązkiem, wynikającym z §17 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej, dotyczącym przeprowadzania co najmniej raz na dwa lata praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z całego budynku. Dyrektor wyjaśnił, że w latach 2022-2025 nie przeprowadzano praktycznego sprawdzenia warunków ewakuacji z budynków Muzeum, ale w trosce o bezpieczeństwo, instytucja wystosowała już oficjalną prośbę do Państwowej Straży Pożarnej o przeprowadzenie ćwiczeń ewakuacyjnych we wrześniu b.r. (2025 r.), których celem

będzie nie tylko weryfikacja procedur, ale również podniesienie świadomości i gotowości pracowników na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej.

W Urzędzie Miejskim w Łomży:

w latach 2022-2025 nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji trzech budynków Urzędu (Stary Rynek 6 oraz ulice Farna 1 i Krzywe Koło 1). Jak wyjaśnił Prezydent Łomży, obowiązek dotyczył obiektów, w których regularnie przebywa ponad 50 osób.

**Przygotowanie
pracowników
do reagowania
w sytuacjach
kryzysowych innych
niż pożar**

Dobłą praktyką było przeprowadzenie symulacji wystąpienia sytuacji kryzysowej innej niż pożar w dwóch (13%) skontrolowanych jednostkach (w czterech obiektach z 36 objętych analizą), pomimo tego, że w przyjętych w tych jednostkach wewnętrznych procedurach nie wprowadzono takiego obowiązku. Obowiązujące przepisy prawa, a w szczególności uregulowania przyjęte w ustawie o ochronie przeciwpożarowej m.in. w art. 4 ust. 1 pkt 7, które dotyczą postępowania w przypadku zagrożeń związanych z pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem (zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego, naturalnych praw przyrody, a niebędącymi pożarem ani klęską żywiołową), także nie przewidują obowiązku przeprowadzania przez zarządzającego obiektem symulacji wystąpienia sytuacji innych niż pożar istotnych zagrożeń np. wywołanych przez osobę agresywną, związanych z podłożeniem lub znalezieniem ładunku wybuchowego lub pakietu z niebezpieczną substancją.

Przykłady

W Urzędzie Miejskim w Łomży:

w maju 2023 roku Urząd przeprowadził jedyną w okresie objętym kontrolą symulację sytuacji kryzysowej (brak możliwości wykonywania pracy – uszkodzenie budynku), w wyniku której stanowisko kierowania Urzędem przeniesiono w inną lokalizację (do pomieszczeń jednej z podległych szkół na terenie miasta). W trakcie tej symulacji nie doszło do istotnych trudności, w szczególności zainstalowano niezbędny sprzęt i zorganizowano przenośną łączność.

W Urzędzie Miejskim w Białymstoku:

W okresie objętym kontrolą, w obiektach użyteczności publicznej należących do Urzędu przeprowadzono symulację sytuacji kryzysowej w dniach 2-4 czerwca 2025 r. w ramach ćwiczenia obronnego pn. Trening Stałego Dyżuru Prezydenta Miasta Białegostoku. Celem ćwiczenia było sprawdzenie systemów łączności

oraz obiegu informacji w relacji Stały Dyżur Prezydenta Miasta Białegostoku, a podległe stałe dyżury jednostek organizacyjnych, doskonalenie przygotowania personelu wyznaczonego do wykonywania zadań w ramach stałych dyżurów, sprawdzenie rozwiązań przyjętych w zakresie uruchamiania, funkcjonowania i wyposażania systemu stałych dyżurów, zgrywanie stałych dyżurów podległych Prezydentowi. Łącznie w ćwiczeniach wzięło udział 42 pracowników jednostek organizacyjnych Urzędu. Po zakończonych ćwiczeniach sporządzono sprawozdanie, które zawierało analizę i wnioski z przeprowadzonej symulacji, m.in.: ćwiczenie przygotowane i przeprowadzone było zgodnie z obowiązującymi dokumentami normatywnymi, sprawdzono skuteczność procedur uruchamiania systemu, obieg informacji pomiędzy uczestnikami był realizowany zgodnie z procedurami.

Obowiązek przeprowadzania symulacji wystąpienia sytuacji kryzysowej innej niż pożar określono w opracowanych procedurach w jednym podmiocie⁴⁸. Jednak tam nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia zachowania pracowników i osób przebywających w obiekcie w momencie wystąpienia sytuacji zagrożenia terrorystycznego w celu zdobycia umiejętności radzenia sobie w stresie, przetestowania i doskonalenia reakcji zespołu oraz poznania i wyćwiczenia procedur bezpieczeństwa, co zwiększyłoby szanse na skuteczne poradzenie sobie podczas prawdziwego kryzysu.

Przykład

W Hali Urania w Olsztynie:

w 2024 r. nie przeprowadzano symulacji zagrożeń terrorystycznych. Było to niezgodne z pkt. 7.1 Procedury bezpieczeństwa Hali Widowiskowo-Sportowej Urania na wypadek zagrożenia terrorystycznego, wprowadzonej Zarządzeniem nr 3/2023 Prezesa z 28 grudnia 2023 r. stanowiącym, że pracownicy i służby powinni przeprowadzać symulacje zagrożeń co najmniej raz w roku. W konsekwencji powyższego obniżona została zdolność organizacyjna w zakresie warunków ewakuacji.

Prezes spółki Hala Olsztyn wyjaśnił, że symulacje takich zagrożeń powinny odbywać się we współdziałaniu z Policją i Strażą Pożarną i powołał się na art. 224a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny⁴⁹. Podał, że dotychczasowe kontakty z Zastępcą Naczelnika Wydziału Zabezpieczenia Miasta nie doprowadziły do ustalenia

⁴⁸ Hala Olsztyn Sp. z o.o.

⁴⁹ Dz. U. z 2025 r., poz. 383.

terminu przeprowadzania takiej symulacji ze względu na brak możliwości udziału w nich przedstawicieli Policji. Podał także, że ostatecznie uzgodniono przeprowadzenie symulacji połączonej z próbą ewakuacją jesienią 2025 r. Wyjaśnił, że zmieniony zostanie zapis ww. procedury na Pracownicy i służby powinni regularnie, nie rzadziej jednak niż raz na dwa lata przeprowadzać symulacje zagrożeń.

Zdaniem NIK przywołany przez Prezesa Spółki przepis Kodeksu karnego dotyczy zawiadamiania, o zdarzeniu, które zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób, lub mieniu w znacznych rozmiarach, lub stwarzania sytuacji, mającej wywołać przekonanie o istnieniu takiego zagrożenia, w sytuacji posiadania wiedzy o nie istnieniu takiego zagrożenia, co ma wywołać przekonanie o istnieniu takiego zagrożenia, czym zawiadamiający wywołuje czynność instytucji użyteczności publicznej lub organu ochrony bezpieczeństwa, porządku publicznego lub zdrowia mającą na celu uchylenie zagrożenia. Przywołane przez Prezesa przepisy odnoszą się jednak do spraw innych niż organizowanie symulacji zagrożenia terrorystycznego zgodnie z przywołaną wyżej procedurą.

W obliczu możliwości wystąpienia sytuacji kryzysowych, kluczem do sukcesu jest odpowiednie przygotowanie i sprawne reagowanie. Dzięki efektywnym symulacjom, zespoły mogą testować różne scenariusze oraz strategie, co pozwala na lepsze zrozumienie potencjalnych zagrożeń i sposobów ich neutralizacji.

Wśród najpopularniejszych metod symulacji znajdują się:

- symulacje komputerowe - wykorzystujące zaawansowane oprogramowanie do modelowania zdarzeń oraz skutków działań wirtualnych,
- role-playing - ćwiczenie poprzez przypisanie członkom zespołu określonych ról, aby mogli lepiej zrozumieć wyzwania, z jakimi mogą się spotkać,
- ćwiczenia tabletop - poprzez prowadzenie sesji dyskusyjnych nad hipotetycznymi scenariuszami kryzysowymi, co umożliwia wymianę pomysłów i strategii,
- symulacje terenowe - prowadzenie ćwiczeń w rzeczywistych warunkach, które pozwalają na przetestowanie procedur w praktyce.

Każda z wyżej wymienionych metod ma swoje zalety i zastosowanie, które mogą się różnić w zależności od rodzaju kryzysu i charakterystyki obiektu. Na przykład symulacje komputerowe są idealne do analizy danych i prognozowania skutków, podczas gdy role-playing mogą pomóc w rozwijaniu umiejętności interpersonalnych i szybkiego podejmowania decyzji.

**Nie przestrzegano
niektórych wymogów
Kodeksu pracy,
dotyczących
stosowania
monitoringu wizyjnego**

W obliczu nieprzewidywalnych sytuacji kryzysowych, regularne ćwiczenie poprawia m.in. mentalną gotowość na wypadek nagłych zdarzeń, w tym wzmacnia odporność psychiczną i podnosi pewność siebie. Systematyczne ćwiczenia przyczyniają się do lepszego zarządzania stresem, co jest nieocenioną umiejętnością w sytuacjach kryzysowych.

W dwóch skontrolowanych podmiotach⁵⁰ (13%) nie wypełniono niektórych obowiązków dotyczących funkcjonowania monitoringu wizyjnego. Dotyczyły one nieoznakowania terenu objętego monitoringiem (Hala Olsztyn Sp. z o.o.) i przechowywania nagrań monitoringu przez okres dłuższy niż 30 dni (Filharmonia Kameralna w Łomży).

Przykłady

W Hali Urania w Olsztynie:

według stanu na dzień 24 lipca 2025 r., nie zamieszczono informacji o strefie objętej monitoringiem wizyjnym. Było to niezgodne z art. 12 i 13 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) oraz z art. 222 §9 ustawy z dnia 24 czerwca 1974 r. Kodeks pracy stanowiącym, że w przypadku wprowadzenia monitoringu pracodawca oznacza pomieszczenia i teren monitorowany w sposób widoczny i czytelny, za pomocą odpowiednich znaków lub ogłoszeń dźwiękowych, nie później niż jeden dzień przed jego uruchomieniem.

W Filharmonii Kameralnej w Łomży:

okres przechowywania nagrań z 23 (na 26) kamer monitoringu wyniósł ponad 30 dni (wg stanu na dzień 12 września 2025 r.), pomimo że §5 pkt 5 Regulaminu monitoringu wizyjnego określał, że okres przechowywania nagrań powinien wynosić 30 dni, a po tym okresie nagrania powinny zostać automatycznie usunięte poprzez nadpisanie danych na dysku urządzenia rejestrującego obraz.

**Zapewniono właściwy
sposób użytkowania
obiektów**

Wszystkie skontrolowane obiekty użytkowane były zgodnie z ich przeznaczeniem. W tym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁵⁰ Hala Olsztyn Sp. z o.o., Filharmonia w Łomży.

**Nie zawsze
prowadzono zgodnie
z wymogami
przepisów prawa
książki obiektu
budowlanego**

Nieprawidłowo prowadzono książki obiektów budowlanych dla 20 spośród 37 skontrolowanych ksiąg obiektów (57%). Nierzetelne prowadzenie ksiąg obiektu budowlanego polegało m.in. na nieujmowaniu w nich informacji wymaganych przepisami rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego, obejmujących: datę założenia książki, dane identyfikujące obiekt, wpisy dotyczące wykonywanych remontów i przebudów, protokoły kontroli i badań, dane identyfikujące osoby, które wystawiły dokumenty będące przedmiotem wpisów, ważne ustalenia kontroli okresowych. Przyczyną niewłaściwego prowadzenia ksiąg było przede wszystkim przeoczenie obowiązków wynikających z przepisów prawa. Skutkiem powyższych uchybień było utrudnienie oceny stanu technicznego budynków, a tym samym zwiększenie ryzyka zagrożeń dla bezpieczeństwa użytkowania obiektów użyteczności publicznej.

Przykłady

W Hali Urania w Olsztynie:

książkę obiektu budowlanego Hali prowadzono (według stanu na dzień 1 lipca 2025 r.) niezgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego w zakresie niezamieszczenia w sposób trwały planu sytuacyjnego obiektu (luźne, nieponumerowane kartki), niepodania w tablicy nr I powierzchni dachu (§4 pkt 4 ww. rozporządzenia), braku w tablicy nr III informacji czy kontrola dotyczyła budynku o powierzchni zabudowy przekraczającej 2000 m² albo innego obiektu budowlanego o powierzchni dachu przekraczającej 1000 m² (§6 pkt 9), niewłaściwego sprostowania błędnego wpisu poprzez zastosowanie tzw. korektora, bez podania imienia i nazwiska osoby dokonującej sprostowania oraz daty jego dokonania (§17 pkt 2). Książkę prowadzono także niezgodnie z wymogami Prawa budowlanego, w zakresie nie oznaczenia na planie sytuacyjnym obiektu określenia istniejących miejsc przyłączenia obiektu budowlanego do sieci uzbrojenia terenu (art. 60k ust. 2 pkt 2 ww. ustawy), określenia istniejących miejsc usytuowania urządzeń przeznaczonych do odcinania instalacji od przyłączy oraz przyłączy od sieci (art. 60k ust. 2 pkt 3), określenia przebiegu istniejących dróg pożarowych (art. 60k ust. 2 pkt 4) i określenie miejsc usytuowania istniejących hydrantów zewnętrznych lub innych punktów poboru wody do celów przeciwpożarowych oraz stanowisk czerpania wody (art. 60k ust. 2 pkt 5). Ww. oznaczeń nie wykonano mimo polecenia ich uzupełniania w protokole kontroli przeprowadzonej 21 marca 2024 r. przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego dla miasta Olsztyna.

Było to również niezgodne z pkt. 5.3 umowy wykonawczej z 27 października 2023 r. zawartej z gminą Olsztyn.

W Urzędzie Miejskim w Białymstoku:

w poddanych analizie książkach obiektów budowlanych przy ul. Słonimskiej 1 i ul. Branickiego 3/5 w Białymstoku nie zawarto wpisów obejmujących dane z czterech protokołów kontroli okresowych rocznych z 2023 r. i 2024 r., polegających na sprawdzeniu stanu technicznego przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych). Tym samym naruszono przepisy §5 pkt 4 i §6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego z 2003 r. oraz art. 60a pkt 3 i art. 60b ust. 1 Prawa budowlanego, zobowiązujące do dokonywania w dniu zaistnienia okoliczności, objętej wpisem albo na bieżąco wpisów do książki obejmujących protokoły kontroli oraz badań określonych w art. 62 ust. 1 i 2 Prawa budowlanego.

W Starostwie Powiatowym w Mrągowie:

nie egzekwowano od zleceniobiorcy prowadzenia książki w sposób zgodny z wymogami rozporządzenia w sprawie książki obiektu budowlanego. Wskutek tego m.in. nie dokonano wpisów dotyczących zakresu robót remontowych do wykonania czy wykonanych. W siedmiu przypadkach wpisy do tej książki nie zostały opatrzone czytelnym podpisem osoby dokonującej wpisu, a jedynie parafką. Było to niezgodne z §19 pkt 1-3 rozporządzenia w sprawie książki obiektu stanowiącego, że każdy wpis winien być opatrzony czytelnym podpisem osoby dokonującej wpisu w książce obiektu budowlanego w postaci papierowej. Poprzednia Starosta wyjaśniła, że zadania te w przypadku budynku usytuowanego przy ulicy Królewieckiej 60A w Mrągowie, należały do zleceniobiorcy. Podała, że nie miała wiedzy, że powyższe zadania nie były wykonywane zgodnie z przepisami.

**Nie zrealizowano
niektórych
okresowych kontroli
stanu technicznego
obiektu i urządzeń
bliskiego transportu
lub brak było
dokumentacji takich
kontroli**

Zarządzający skontrolowanymi obiektami na ogół terminowo przeprowadzali większość wymaganych okresowych kontroli stanu technicznego obiektów budowlanych oraz przeglądów technicznych i konserwacji urządzeń. Jednak w pięciu⁵¹ z 16 skontrolowanych podmiotów (31%) stwierdzono siedem nieprawidłowości w tym zakresie. Dotyczyły one nieprzeprowadzenia w trzech podmiotach sześciu kontroli dla czterech obiektów (11,4%), mimo wymogu określonego w art. 62 ust.

⁵¹ I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie, Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku, Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku, Urząd Miejski w Białymstoku, Urząd Miejski w Łomży.

1 Prawa budowlanego oraz w dwóch podmiotach dla trzech obiektów (8%) nieobjęcia kontrolą wszystkich wymaganych elementów określonych w art. 62 ust. 1 Prawa budowlanego (np. instalacji elektrycznych i piorunochronnych, instalacji gazowych, przewodów kominowych lub instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska), natomiast w przypadku trzech obiektów nie dotrzymano terminów kontroli okresowych lub przeglądu technicznego urządzeń transportu bliskiego. Główną przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości było przeoczenie wymogu przeprowadzenia takich kontroli.

Przykłady

W I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie:

w latach objętych kontrolą (do dnia 5 lipca 2025 r.) niezgodnie z wymaganiami art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a i lit. c Prawa budowlanego oraz w sposób nierzetelny poddano) kontroli okresowej, przeprowadzanej co najmniej raz w roku, budynek szkoły. W 2022 r. kontrolą taką nie objęto bowiem stanu technicznego elementów budynku, a w latach 2023-2024 – przewodów wentylacyjnych. Skutkiem powyższych uchybień był brak rzetelnej wiedzy o faktycznym stanie budynku szkoły.

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że ze względu na epidemię COVID-19, w 2022 r., przeprowadzano tylko te przeglądy, które wiązały się z bieżącą eksploatacją budynku, a brak przeglądów przewodów kominowych – w trakcie których wykonywano także przeglądy systemu wentylacji – wynikał z przeoczenia. Podał, że w wyniku przejścia od 1 stycznia 2023 r. na dostawę centralnego ogrzewania z sieci miejskiej, przeglądy wentylacji zostały pominięte, ale niezwłocznie zostaną uzupełnione.

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w Białymstoku:

w trakcie kontroli NIK nie przedłożono dokumentów poświadczających przeprowadzenie okresowych rocznych kontroli stanu technicznego: w 2023 r. w dwóch budynkach oraz w 2024 r. w jednym budynku oraz nie odnotowano ich w książkach obiektu budowlanego. W związku z powyższym stwierdzono, że przeglądy te nie zostały przeprowadzone, wbrew wymogom wynikającym z art. 62 ust. 1 pkt 1 Prawa budowlanego.

Marszałek Województwa wyjaśnił, że „w 2023 r. główna siedziba Urzędu została przeniesiona do nowej lokalizacji. Proces przeprowadzki wymagał zaangażowania znacznej części pracowników oraz pochłoniął znaczną ilość czasu, w tym konieczność koordynacji wielu działań organizacyjnych i logistycznych. A także

zmiany w strukturze organizacyjnej, kadrowej oraz zarządzania w komórce organizacyjnej, które miały miejsce w 2024 r., były dodatkową przyczyną powstałego uchybienia związanego z realizacją obowiązków kontroli technicznych budynków. Poza tym istnieją braki w dokumentacji i informacji przekazanych przez osoby odpowiadające w tamtym czasie za powyższe zadania, co jest dodatkowym utrudnieniem w kontynuacji działań."

W przypadku trzech obiektów (dwóch jednostek kontrolowanych) nie dotrzymano terminów kontroli okresowych stanu technicznego lub przeglądu technicznego urządzeń bliskiego transportu (dalej: UBT). Głównymi przyczynami stwierdzonych nieprawidłowości było przeoczenie wymogu przeprowadzenia takich kontroli.

Przykład

W Urzędzie Miejskim w Białymstoku:

nieterminowo, tj. od jednego do 31 dni po realizacji poprzedniego przeglądu, przeprowadzono łącznie 81 z 255 przeglądów konserwacyjnych pięciu dźwigów osobowych oraz urządzenia do przemieszczania osób niepełnosprawnych, co było niezgodne z załącznikiem Nr 2 „Terminy wykonywania przeglądów konserwacyjnych UTB” do rozporządzenia w sprawie dozoru technicznego. Wskazany w nim termin przeglądu konserwacyjnego dla dźwigów do transportu osób oraz urządzeń dla osób niepełnosprawnych wynosi 30 dni od poprzedniego przeglądu. Prezydent Miasta wyjaśnił, że w przypadku firmy wykonującej przeglądy konserwacyjne przy ul. Słonimskiej 1 w Białymstoku opóźnienia jedno- lub dwudniowe wynikały z przyczyn organizacyjnych, niezależnych od wykonawcy. Natomiast przeglądy konserwacyjne dźwigów w budynku przy ul. Branickiego 3/5 były wykonywane zgodnie z umową, lecz nie zostały one odnotowane w dzienniku konserwacji dźwigów. Dodał, że w toku przeprowadzonych w latach 2022-2025 przez Urząd Dozoru Technicznego badań okresowych dźwigów osobowych zainstalowanych w budynkach Urzędu przy ul. Słonimskiej 1 oraz Branickiego 3/5, nie stwierdzono w przekazanych przez Urząd Dozoru Technicznego protokołach z wykonania czynności dozoru technicznego jakichkolwiek nieprawidłowości w zapisach w dziennikach konserwacji dźwigów.

Nie realizowano na bieżąco niektórych zadań dotyczących bezpiecznej eksploatacji obiektów

Stan skontrolowanych 36 obiektów pozwalał na ich bezpieczne użytkowanie, co zostało potwierdzone protokołami okresowych kontroli stanu technicznego przeprowadzonych przez uprawnione do tego

podmioty, jednak większość starszych budynków wymagała prac remontowych. Zarządzający obiektami stopniowo podejmowali takie działania, lecz w zakresie ograniczonym wysokością dostępnych środków finansowych.

Wykonane prace uwzględniały zalecenia sformułowane w wyniku ww. kontroli okresowych, jednak mimo tych działań, konieczna była dalsza realizacja prac wskazanych w protokołach. Części zaleceń zawartych w protokołach nie wykonano, lecz w przypadku 16 skontrolowanych obiektów (z 36), zarządzanych przez osiem podmiotów (z 16) zaplanowano je do realizacji w następnych latach z uwagi na możliwość zabezpieczenia środków finansowych.

Przykłady

W Urzędzie Miasta w Olsztynie:

Prezydent wyjaśnił, że w przypadku budynku przy ulicy Wyzwolenia 30 wykonano, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, projekt dotyczący remontu ścian attykowych, elewacji kominów i ogniomurów oraz wdrożona została procedura przetargowa na wykonanie prac remontowych – 6 maja 2025 r. dokonano otwarcia ofert, a wykonanie prac powinno zakończyć się do końca 2025 r. Podał także, że remont elewacji budynku przy Placu Jana Pawła II 1 napotyka na trudności związane z bardzo wysokimi kosztami takiego przedsięwzięcia do czego przyczynia się zabytkowy charakter obiektu, gwałtowny wzrost kosztów prac budowlanych w ostatnich latach i brak możliwości zabezpieczenia środków finansowych.

W I Liceum Ogólnokształcącym w Mrągowie:

zalecenia wynikające z okresowych kontroli stanu technicznego i przydatności do użytkowania budynku, które nie zostały wykonane do dnia zakończenia kontroli NIK, dotyczyły m.in.: złego stanu elewacji budynku, wyeksploatowanej stolarki okiennej, stanu estetycznego schodów prowadzących na małą salę gimnastyczną, wyeksploatowanej posadzki w sali gimnastycznej, stanu stolarki drzwiowej, uszkodzonych płytek w sanitariatach, uszkodzonych balustrad i rynien oraz konieczności wykonania prac malarskich. Z przeprowadzonych podczas kontroli NIK oględzin wynikało, że w kilku miejscach elewacji budynku występowały ubytki tynku.

Dyrektor Liceum wyjaśnił, że działania w zakresie wywiązywania się z obowiązków należytego utrzymania budynku szkoły były wykonywane w miarę posiadanych środków finansowych. Wyjaśnił też, że powodem niepodjęcia niektórych prac remontowych były

wymagania konserwatora zabytków, na realizację których nie posiadał on wystarczających środków finansowych.

W Urzędzie Miejskim w Łomży:

w wyznaczonym terminie zrealizowano zalecenie pokontrolne w zakresie wykonania prac naprawczych miejscowego uszkodzenia tynku w warstwie cokołowej budynku przy Starym Rynku 6. Do zakończenia kontroli NIK nie zrealizowano natomiast pięciu zaleceń dotyczących wykonania drobnych prac naprawczych i antykorozyjnych budynku przy Starym Rynku 14.

Naczelnik Wydziału Obsługi Urzędu wyjaśnił, że realizacja wszystkich powyższych drobnych zaleceń uzależniona była od uzyskania dofinansowania do termomodernizacji budynku, której koszt oszacowano na około 10 mln zł. Podał, że wcześniejsze wykonywanie tych zaleceń generowałoby dodatkowe koszty, które zostałyby utracone przy przeprowadzaniu termomodernizacji.

W odniesieniu do jednego obiektu⁵², w związku z ustalonymi nieprawidłowościami związanymi z nieodpowiednim stanem elewacji, kontroler NIK, działając w trybie art. 51 ust. 1 ustawy NIK, poinformował kierownika jednostki o stwierdzeniu bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia, zdrowia ludzkiego oraz możliwości powstania znacznej szkody w mieniu.

Przykład

W Starostwie Powiatowym w Mrągowie:

jednym z powtarzających się zaleceń dotyczących budynku przy ulicy Królewieckiej 60A, kierowanym do wszystkich współwłaścicieli budynku, a wynikającym z kontroli jego stanu technicznego (zarówno przy kontroli przeprowadzanej co najmniej raz na pięć lat, jak i kontroli przeprowadzanej co najmniej raz do roku) był zły stan elewacji budynku, zagrażający zdrowiu i życiu osób przechodzących obok budynku. Zalecenie zostało wskazane do realizacji w trybie natychmiastowym albo pilnym, jednak w następnych protokołach i w książce obiektu budowlanego brak było informacji o ich realizacji.

W związku z brakiem informacji o realizacji zaleceń dotyczących złego stanu elewacji ww. budynku, działając na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, kontroler poinformował 1 kwietnia 2025 r. Starostę o stwierdzeniu bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzkiego.

⁵² Starostwo Powiatowe w Mrągowie.

**Wyniki kontroli PINB
zleconej przez NIK**

Zlecono⁵³ Powiatowemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego Powiatu Grodzkiego w Białymstoku przeprowadzenie kontroli budynku Opery i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku. W jej wyniku stwierdzono brak aktualnego przeglądu wentylacji mechanicznej, którego obowiązek wykonania wynika z art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. c Prawa budowlanego, brak protokołu aktualnego przeglądu systemu klimatyzacji, który powinien być sporządzony i dołączony do książki obiektu, co wynika z art. 64 ust. 3 Prawa budowlanego.

**Nie zawsze
właściwie realizowano
zadania
dotyczące
zabezpieczenia
przeciwpożarowego
obiektu**

W wyniku oględzin przeprowadzonych w trakcie kontroli NIK stwierdzono w siedmiu obiektach (19%) zarządzanych przez pięć kontrolowanych podmiotów (31%) łącznie sześć nieprawidłowości. Dotyczyły one niewypełnienia obowiązków wynikających z IBP, w tym nieumieszczenia instrukcji alarmowania i postępowania w przypadku pożaru i nieoznakowania drzwi przeciwpożarowych w sposób określony w IBP. W kolejnych trzech obiektach, zarządzanych przez trzy jednostki, nie przeprowadzono, zgodnie z dyspozycją §4 ust. 2 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej, przeglądów technicznych niektórych urządzeń przeciwpożarowych, w tym drzwi przeciwpożarowych i hydrantów.

Przykłady

W Starostwie Powiatowym w Mrągowie:

Starostwo jako współwłaściciel budynku przy ulicy Królewieckiej 60A oraz właściciel budynku przy ulicy Królewieckiej 27, nierzetelnie i niezgodnie z obowiązującymi przepisami realizowało zadania w zakresie zabezpieczenia przeciwpożarowego tych budynków, ponieważ:

- do dnia 29 sierpnia 2025 r. drogi pożarowe przy budynku przy ulicy Królewieckiej 60A zarówno od strony ulicy Królewieckiej jak i od strony parkingu przy tym budynku, nie były oznaczone znakiem informującym o drodze pożarowej. Było to niezgodne z §4 ust. 2 pkt 4 lit. j rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej i wymogami określonymi w rozdziale VI pkt 2 lit. 2 IBP. W sprawie przyczyn powyższej nieprawidłowości Starosta wyjaśnił, że od strony parkingu wprowadzone zostanie oznakowanie poziome, informujące o powierzchni wyłączonej z ruchu.
- w budynku przy ulicy Królewieckiej 27 nie umieszczono instrukcji alarmowania i postępowania w przypadku pożaru. Było to niezgodne z §4 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia w sprawie ochrony

⁵³ Na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy NIK.

przeciwpowozarowej, który stanowi, że właściciele, zarządcy umieszczają w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych. Starosta wyjaśnił, że był to efekt niewdrożenia IBP dla tego budynku.

- 18 czerwca 2025 r., w użytkowanej przez Starostwo części budynku przy ulicy Królewieckiej 60A, znajdowały się dwie gaśnice, w przypadku których upłynął termin na wykonanie ich przeglądu. Nastąpiło to odpowiednio w kwietniu 2022 r. oraz w kwietniu 2024 r. Brak przeglądu stwierdzającego sprawność gaśnic był niezgodny z §4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpowozarowej, w którym określono, że właściciele, zarządcy utrzymują urządzenia przeciwpowozarowe i gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej. Starosta wyjaśnił, że obydwie gaśnice zostaną poddane przeglądowi lub wymienione.

W Urzędzie Miejskim w Łomży:

nie przeprowadzono w 2023 r. corocznego przeglądu hydrantów wewnętrznych w budynku przy Starym Rynku 14. Jak wyjaśnił Naczelnik Wydziału Obsługi Urzędu, w trakcie wykonywanej usługi przez podmiot zewnętrzny okazało się, że niezbędna jest pilna wymiana części węży pożarniczych, co spowodowało częściową zmianę zlecenia. Przez przeoczenie w 2023 r. nie odebrano natomiast protokołu z przeglądu hydrantów wewnętrznych.

W Filharmonii Kameralnej w Łomży:

umieszczenie na terenie Filharmonii jednej z gaśnic oraz zawartość masy środka gaśniczego w kolejnej gaśnicy były niezgodne z rozdziałem II lit. d IBP. Ponadto, naruszono IBP poprzez umieszczenie w piwnicy pod częścią administracyjną budynku gaśnicy z masą środka gaśniczego wynoszącą dwa kilogramy, zamiast z masą takiego środka wynoszącą cztery kilogramy oraz umieszczenie innej gaśnicy w miejscu innym, niż dla niej przeznaczone.

W latach 2022-2024 Filharmonia nie przeprowadziła corocznych przeglądów wszystkich 18 drzwi przeciwpowozarowych zamontowanych w budynku, mimo takiego obowiązku wynikającego z załącznika nr 6 do IBP. Zgodnie z ww. dokumentem drzwi przeciwpowozarowe nie rzadziej niż raz w roku powinny zostać poddane przeglądom okresowym, podczas których należało sprawdzić m.in. regulację samozamykaczy i stan uszczelek.

**Wyniki kontroli
zleconej przez NIK
Państwowej Straży
Pożarnej**

W wyniku kontroli zleconej przez NIK, przeprowadzonej przez Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku w Operze i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku, stwierdzono naruszenie § 4 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia o ochronie przeciwpożarowej, bowiem w trakcie prób zadziałania systemu oddymiania potwierdzono m.in. wadliwe działanie siłowników wspomagających pracę automatycznego otwierania drzwi i okien, a windy osobowe podczas próby nie zjechały na poziom 0. Ponadto, stwierdzono naruszenie §4 ust. 1 pkt 11 i 12 rozporządzenia o ochronie przeciwpożarowej, polegające na składowaniu materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji i składowaniu materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych.

Dyrektor Opery wyjaśniła, że po przekazaniu kierownictwu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego wydanego przez Państwową Straż Pożarną nakazu doprowadzenia do pełnej sprawności systemu oddymiania, Sejmik Województwa Podlaskiego udzielił dotacji celowej w wysokości 500 000 zł na rozpoczęcie modernizacji obiektu w zakresie, o którym mowa w ww. nakazie. Podała także, że nieprawidłowości dotyczące niewłaściwego składowania materiałów palnych powstały z powodu braku magazynów podręcznych i materiały takie składowane będą w pomieszczeniach magazynowych w przeciwległej części obiektu.

**Nie zawsze
zapewniano
bezpieczeństwo
osobom
ze szczególnymi
potrzebami**

W skontrolowanych podmiotach, za wyjątkiem Muzeum Archeologiczno-Historycznego w Elblągu, wyznaczono osoby pełniące funkcje koordynatora do spraw dostępności. Ponadto, w realizowanych zadaniach modernizacyjnych lub remontowych, przewidywano prace w tym zakresie. Zarządzający wszystkimi skontrolowanymi obiektami (36) podejmowali działania, w celu dostosowania tych obiektów do wymogów wynikających z art. 4 ust. 1 i 2 oraz art. 6 pkt 1 ustawy o zapewnieniu dostępności oraz przepisów rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jednak nie wszystkie obiekty spełniały wymagania w zakresie zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Pomimo tego, że skontrolowane podmioty podejmowały działania w celu zapewnienia w zarządzanych przez nich obiektach bezpieczeństwa osób ze szczególnymi potrzebami, to cztery z nich (25%) nie spełniły wymogów określonych w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o zapewnianiu dostępności. Nieprawidłowości polegały głównie na nieusunięciu barier architektonicznych w czterech skontrolowanych obiektach. Przy czym, w trzech⁵⁴ z nich nie udostępniono informacji o rozkładzie pomieszczeń w budynku, co najmniej w sposób wizualny i dotykowy lub głosowy, co było niezgodne z art. 6 ust. 1 lit. c ustawy o zapewnieniu dostępności,

⁵⁴ Budynek Urzędu Miasta w Olsztynie przy Placu Jana Pawła II 1 i ul. Wyzwolenia 30, Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku.

w trzech⁵⁵ wbrew postanowieniom §71 ust. 4 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, nie oznaczono krawędzi schodów kolorem kontrastującym z kolorem posadzki, a w jednym⁵⁶ nie w pełni dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych dwie przeznaczone dla nich toalety. Było to niezgodne z §86 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, stanowiącym m.in., że w budynku, na kondygnacjach dostępnych dla osób niepełnosprawnych, dla takich osób powinno być przystosowane co najmniej jedno z ogólnodostępnych pomieszczeń higienicznosanitarnych. Stworzyło to trudności w korzystaniu z toalet przez osoby niepełnosprawne.

Przykład

W Urzędzie Miasta w Olsztynie:

znajdujące się w budynku przy Placu Jana Pawła II 1 dwie toalety przeznaczone dla osób niepełnosprawnych (w Urzędzie Stanu Cywilnego i w korytarzu na I piętrze) nie były w pełni dostosowane do ich potrzeb. Było to niezgodne z §86 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych. Stworzyło to trudności w korzystaniu z toalet przez osoby niepełnosprawne. Prezydent wyjaśnił, że obecnie funkcjonujące toalety dla osób niepełnosprawnych znajdują się w miejscach, gdzie obsługiwana jest największa liczba klientów zewnętrznych.

Problem zapewnienia dostępności w mniejszym stopniu dotyczył relatywnie nowych obiektów, zaprojektowanych i wykonanych zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami (m.in. rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, które weszło w życie w 2002 r.). Obowiązek spełnienia wymagań określonych w przepisach tego rozporządzenia, dotyczących zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, nałożono również na właścicieli lub zarządców obiektów, wybudowanych przed 2002 r., w których dokonano ich przebudowy, rozbudowy lub zmiany sposobu użytkowania. Nie dotyczyło to natomiast obiektów, które poddawano jedynie pracom remontowym. W starych budynkach rozkład i wymiary pomieszczeń, rozmieszczenie instalacji, w tym warunkujących usytuowanie toalet, czy też szerokość korytarzy, często uniemożliwiały bądź znacząco utrudniały doprowadzenie do spełnienia wymagań określonych w obecnie obowiązujących przepisach, dotyczących zapewnienia dostępności budynku. W przypadku technicznej możliwości wykonania prac adaptacyjnych w starych budynkach, wymagało to bardzo dużych nakładów finansowych

⁵⁵ Hala Urania w Olsztynie, budynki Urzędu Miasta w Olsztynie przy Placu Jana Pawła II 1 i ul. Wyzwolenia 30.

⁵⁶ Budynek Urzędu Stanu Cywilnego w Olsztynie.

i generujących dodatkowe koszty, często uzgodnień tych rozwiązań z konserwatorem zabytków, co sprawiało, że bez wsparcia zewnętrznymi środkami finansowymi zadania takie nie były możliwe do wykonania.

Przykład

W Starostwie Powiatowym w Mrągowie:

jak wyjaśnił starosta mrągowski, budynki przy ulicy Królewieckiej 60A i 27 objęte były nadzorem konserwatorskim, co powodowało, że wszystkie prace remontowe i każda przebudowa, musiały być uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a Starostwo nie korzystało ze środków zewnętrznych w celu dofinansowania lub sfinansowania działań mających na celu poprawienie dostępności budynku dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Wywiązano się z obowiązku sporządzenia raportu o stanie zapewnienia dostępności obiektów osobom ze szczególnymi potrzebami

W przypadku 15 spośród 16 kontrolowanych podmiotów (94%) wypełniono obowiązek sporządzenia i opublikowania raportu o stanie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, spełniając wymogi art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej⁵⁷ i art. 11 ust. 1 ustawy o zapewnieniu dostępności, przekazywanego co cztery lata, raportu o stanie zapewniania dostępności podmiotu publicznego. Dla Hali Urania w Olsztynie zarządzająca nią spółka nie sporządzała takiego raportu, ze względu na niespełna dwuletni okres zarządzania Halą.

Nie spełniono w pełnym zakresie wymogów wynikających z przepisów BHP

We wszystkich skontrolowanych podmiotach wdrożono rozwiązania zapewniające bezpieczne warunki pracy. Przekazano pracownikom informacje wskazane w art. 207¹ Kodeksu pracy, dotyczące występujących w zakładzie pracy zagrożeń dla zdrowia i życia, przeprowadzono wstępne i okresowe szkolenia BHP, poinformowano pracowników o zasadach postępowania w przypadku awarii i innych sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu, działaniach ochronnych i zapobiegawczych podjętych w celu wyeliminowania lub ograniczenia zagrożeń, osobach wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji.

Nie w pełni jednak zapewniono prawidłowe funkcjonowanie punktów pierwszej pomocy w siedmiu (44%) skontrolowanych podmiotach zarządzających 11 obiektami. Nieprawidłowości dotyczyły niezamieszczenia w widocznych miejscach instrukcji udzielania pierwszej

⁵⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1799.

pomocy⁵⁸, wykazu osób wyznaczonych do jej udzielania⁵⁹ (§44 ust. 4 rozporządzenia BHP), niewyznaczenia pracowników do udzielania pierwszej pomocy⁶⁰, nieoznakowania miejsc usytuowania apteczek⁶¹, niezgodnienia z lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną wyposażenia i usytuowania apteczek⁶² (§44 ust. 2 rozporządzenia BHP) oraz przechowywania w apteczkach produktów przeterminowanych⁶³.

Przykłady

W Hali Urania w Olsztynie:

do 24 lipca 2025 r. nie uzgodniono w porozumieniu z lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami liczby usytuowania i wyposażenia punktów pierwszej pomocy i apteczek. Było to niezgodne z §44 ust. 2 Rozporządzenia BHP. Skutkiem tego było niezwyfikowanie z rzeczywistymi potrzebami liczby, rozmieszczenia i wyposażenia punktów pierwszej pomocy.

W Starostwie Powiatowym w Mrągowie:

nie wywiązano się z niektórych obowiązków zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, ponieważ do 14 sierpnia 2025 r. Starosta nie wyznaczył osób do udzielania pierwszej pomocy. Było to niezgodne z art. 209¹ §1 pkt 1 i 2 Kodeksu pracy, który stanowi, że pracodawca zobowiązany jest do zapewnienia środków niezbędnych do udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach oraz wyznaczenia pracowników do udzielania pierwszej pomocy i wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników. W konsekwencji, nie wywiązano się również z obowiązku zamieszczenia przy apteczkach wykazu pracowników wyznaczonych i przeszkolonych w udzielaniu pierwszej pomocy.

Starosta wyjaśnił, że nie zna powodu, dla którego nie wyznaczono pracowników. W trakcie kontroli NIK, 14 sierpnia 2025 r., Starosta zarządzeniem wyznaczył pracowników do udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

⁵⁸ Filharmonia Kameralna w Łomży, Urząd Miejski w Białymstoku.

⁵⁹ Starostwo Powiatowe w Mrągowie, I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie, Urząd Miejski w Białymstoku.

⁶⁰ Starostwo Powiatowe w Mrągowie.

⁶¹ Urząd Miejski w Białymstoku.

⁶² Hala Urania w Olsztynie, Urząd Miejski w Białymstoku- w dwóch obiektach, Filharmonia Kameralna w Łomży.

⁶³ Starostwo Powiatowe w Mońkach (dwa obiekty), Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu.

W Młodzieżowym Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu:

nie przeszkolono w zakresie udzielania pierwszej pomocy dziewięciu pracowników zatrudnionych po 1 stycznia 2022 r., co było niezgodne z §21 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach.

**Nie zawsze
dokonywano
okresowych analiz
stanu bezpieczeństwa
i higieny pracy**

W dwóch podmiotach (13%)⁶⁴ nie dokonywano raz w roku okresowych analiz stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, o których mowa w §2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie służby BHP, zawierających propozycje przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych mających na celu zapobieganie zagrożeniom życia i zdrowia pracowników oraz poprawę warunków pracy. W jednym podmiocie (7%)⁶⁵ nie podjęto działań zmierzających do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku okresowej analizy stanu bezpieczeństwa w obiekcie. Zwrócono w niej uwagę na m.in.: konieczność niezbędnej modernizacji bądź wymiany schodów w zewnętrznych ciągach komunikacyjnych, brak drożności ciągów komunikacyjnych na trzech poziomach (ustawiono tam instrumenty, środki sceniczne oraz wózki z kostiumami scenicznymi), brak właściwych krzeseł na stanowiskach wyposażonych w monitory ekranowe oraz utratę walorów technicznych i użytkowych przez krzesła znajdujące się w pomieszczeniach artystycznych. We wnioskach końcowych wskazano, że mimo stwierdzonych nieprawidłowości, zapewniono bezpieczeństwo pracowników m.in. poprzez informowanie ich o zagrożeniach, przeprowadzanie szkoleń BHP, kontrolę sposobu wykonywania zadań na stanowiskach pracy, rejestrowanie wypadków i prawidłowe prowadzenie dokumentacji powypadkowej.

Przykłady**W Starostwie Powiatowym w Mrągowie:**

w okresie objętym kontrolą, mimo wymogu wynikającego z §2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie służby BHP, nie wywiązano się z obowiązku przedstawienia Staroście, co najmniej raz w roku, okresowych analiz stanu BHP, zawierających propozycję przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych.

W Młodzieżowym Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu:

nie sporządzono analizy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy za 2022 r., co było niezgodne z §2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia

⁶⁴ Starostwo Powiatowe w Mrągowie, Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu.

⁶⁵ Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku.

**Dobra praktyka
oznakowania miejsc
przechowywania
defibrylatorów AED**

w sprawie służby BHP. Dyrektor Centrum wyjaśnił, że wynikało to z przeoczenia.

W wyniku oględzin przeprowadzonych w trakcie kontroli NIK stwierdzono m.in., że w 13 obiektach użyteczności publicznej (36%) umieszczono defibrylatory AED. Najczęściej znajdowały się one wewnątrz budynków, przy głównych wejściach. W dziewięciu spośród 13 ww. obiektów (69%) oznakowanie defibrylatorów było widoczne również dla osób znajdujących się na zewnątrz budynków, mimo braku takiego obowiązku wynikającego z przepisów prawa, które sprawę tę pozostawiają w gestii właścicieli urządzenia. NIK uznaje za przykład dobrej praktyki takie oznakowanie defibrylatorów, które umożliwia ich wykorzystanie przez osoby przebywające poza obiektami użyteczności publicznej. Należy także zauważyć, że defibrylatory są często pozyskiwane ze środków projektów i programów, które w swoich założeniach mają zapisany powszechny dostęp do tych urządzeń.

Przykład

W Hali Urania w Olsztynie:

przeprowadzone 24 lipca 2025 r. oględziny obiektu Hali, wykazały m.in., że na jej terenie znajdowały się dwa defibrylatory AED, zakupione przez Urząd Miasta Olsztyna w ramach projektu Olsztyńskiego Budżetu Obywatelskiego, mającego m.in. na celu zwiększenie dostępności defibrylatorów AED na terenie miasta. Jeden znajdował się w oznakowanym pomieszczeniu medycznym, a drugi, w nieoznakowanym miejscu na zewnątrz budynku Hali, przy wejściu do pomieszczenia portierni i tzw. lodowisko/rolkowisku. Oba urządzenia były kompletne i nieuszkodzone. Prezes wyjaśnił, że rozmieszczenie defibrylatorów wynikało z projektu wykonawczego budowy Hali i wskazania projektanta Hali. Podał, że zgodnie z ww. projektem, defibrylator umieszczony na zewnątrz budynku miał być dostępny całą dobę przez wszystkie dni w roku dla każdej osoby, która będzie udzielać pomocy w stanie zagrożenia.

NIK przyjmuje wyjaśnienia Prezesa, jednak stoi na stanowisku, że brak widocznej informacji o wyposażeniu Hali w defibrylator AED, ograniczał jego sprawne i szybkie odnalezienie oraz wykorzystanie przez osoby niezatrudnione w Hali.

5.3. SPRAWOWANIE NADZORU NAD DZIAŁALNOŚCIĄ PODMIOTÓW WŁADAJĄCYCH LUB ADMINISTRUJĄCYCH OBIEKTAMI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA TYCH OBIEKTÓW

Jst sprawowały nadzór nad przekazanymi innym podmiotom obiektami użyteczności publicznej

Szczegółowej analizie poddano 12 obiektów⁶⁶ (siedmiu jednostek organizacyjnych jst⁶⁷ i jednej spółki⁶⁸ powołanej na potrzeby administrowania halą sportową). Jednocześnie przeprowadzona podczas kontroli NIK analiza posiadanej przez jst dokumentacji dotyczącej obiektów użyteczności publicznej przekazanych w zarządzanie innym jednostkom lub podmiotom wykazała m.in., że jst sprawowały nadzór nad tymi obiektami. W sześciu spośród ośmiu skontrolowanych jst (75%) – poza Urzędem Miejskim w Białymstoku i Starostwem Powiatowym w Mońkach – uregulowania dotyczące nadzoru zawarte były w regulaminach organizacyjnych urzędów jst, a zadania w tym zakresie przydzielono poszczególnym wydziałom lub departamentom tych urzędów.

Nadzór ten obejmował przede wszystkim sprawowanie kontroli nad funkcjonowaniem podległych jednostek, zatwierdzanie ich budżetów (w tym wydatków na utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego i bezpieczeństwa przekazanych obiektów) oraz zapewnianie – w miarę posiadanych możliwości finansowych – dodatkowych środków na wykonanie remontów obiektów i ich wyposażenie. Obowiązki związane z utrzymaniem takich obiektów w odpowiednim stanie technicznym zawierano w umowach z zarządzającymi obiektami (w przypadku dzierżawy obiektu lub użyczenia) lub określono w decyzjach administracyjnych na podstawie ustawy o gospodarce nieruchomościami (w przypadku przekazania obiektów w trwały zarząd). Najpełniejszą

⁶⁶ Tj. trzy obiekty sportowe (dwa oddane w trwały zarząd jednostkom organizacyjnym jst i jeden dzierżawiony przez Spółkę ze 100% udziałem gminy Olsztyn na podstawie umowy dzierżawy z gminą Olsztyn), cztery obiekty oświaty (trzy oddane w trwały zarząd jednostkom organizacyjnym jst i jeden użyczony na podstawie umowy przez gminę Goniądz) oraz pięć obiektów kultury (cztery będące własnością instytucji kultury i jeden użyczony na podstawie umowy przez gminę Łomża).

⁶⁷ Centrum Spotkań Europejskich w Elblągu (budynek przy Placu Jagiellończyka 1 w Elblągu), I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie (budynek przy ul. Sobczyńskiego 1a w Mrągowie), Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Elblągu (budynek Gimnazjum i Podzamcza przy ul. Zygmunta Augusta 11 w Elblągu), Opera i Filharmonia Podlaska w Białymstoku (budynek przy ul. Odeskiej 1 w Białymstoku), Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej w Goniądzu (trzy budynki oświatowe przy Placu 11 Listopada 37, ul. Wojska Polskiego 9 i ul. Różanej 2 w Goniądzu), Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji w Białymstoku (hala krytego lodowiska i stadion lekkoatletyczny, w tym budynek trybuny głównej i podtrybunia przy Placu 11 Listopada 28 w Białymstoku), Filharmonia kameralna w Łomży (budynek przy ul. Zawadzkiej 1 w Łomży).

⁶⁸ Hala widowiskowo-sportowa Urania w Olsztynie (obiekt przy ul. Piłsudskiego 44 w Olsztynie).

informację o stanie technicznym i bezpieczeństwie obiektów otrzymywano od dyrektorów szkół i placówek oświatowych. Wynikało to z dyspozycji §3 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach i placówkach nakładającego na nich obowiązek przeprowadzania co najmniej raz w roku kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły i placówki oraz przedstawiania organowi prowadzącemu protokołów takich kontroli.

W przypadku samorządowych instytucji kultury, dla których organizatorem są jst nadzór był ograniczony do kontroli finansowej w zakresie wydatkowania przekazanych środków na cele związane z poprawą bezpieczeństwa takich obiektów kultury.

Dobłą praktyką, w dwóch urzędach marszałkowskich, było przeprowadzanie kontroli z zakresu gospodarowania mieniem w celu pełnienia kompleksowego nadzoru nad nieruchomościami województwa oddanymi w trwałą zarząd.

Przykłady dobrych praktyk

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie:

Biuro Geodezji i Mienia Departamentu Infrastruktury i Geodezji Urzędu dokonywało corocznych kontroli ww. obiektów na podstawie planów kontroli z zakresu gospodarowania mieniem, sporządzanych w oparciu o uchwałę Nr XXXVI/533/22 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 29 marca 2022 r. w sprawie zasad gospodarowania mieniem Województwa Warmińsko-Mazurskiego, zasad nabywania, zbywania, zmiany i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na okres dłuższy niż trzy lata i zasad gospodarowania aktywami trwałymi samodzielnymi, publicznych zakładów opieki zdrowotnej⁶⁹. W latach 2022-2024 przeprowadzono łącznie takich 16 kontroli dotyczących w 2022 r. obiektów zarządzanych przez trzy jednostki organizacyjne, w 2023 r. – przez jedną jednostkę i w 2024 r. – dwie jednostki. Na lata 2025-2027 zaplanowano kontrole kolejnych ośmiu jednostek. Ponadto, od dyrektorów i kierowników jednostek kulturalnych regularnie pozyskiwano sprawozdania z ich działalności, zawierające m.in. informacje dotyczące stanu technicznego obiektów i informacje o kontrolach przeprowadzanych przez podmioty zewnętrzne.

⁶⁹ Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 2022 r. poz. 2237.

W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podlaskiego w Białymstoku:

Departament Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego przeprowadził w latach 2022-2025 trzy kontrole kompleksowe i jedną doraźną w jednostkach, którym przekazano w trwałą zarząd obiekty użyteczności publicznej. Dotyczyły one m.in. uzyskiwania zgodny organu nadzorującego na przeprowadzanie prac budowlanych oraz utrzymania i użytkowania obiektów zgodnie z wymogami prawa budowlanego. Kolejnych pięć kontroli kompleksowych i jedną doraźną przeprowadzili w ww. terminie w jednostkach służby zdrowia pracownicy Departamentu Zdrowia. Ich zakres obejmował m.in. przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego i użytkowego zarządzanych obiektów.

Nadzór sprawowany przez jst nie zawsze zapewniał aktualną i pełną wiedzę na temat obiektów przekazanych w zarządzanie innym podmiotom

Pomimo sprawowania nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przekazanymi innym podmiotom, siedem spośród ośmiu skontrolowanych jst (88%) nie dysponowało pełną, usystematyzowaną i łatwo dostępną wiedzą na temat stanu technicznego, wykorzystania i bezpieczeństwa takich obiektów. Wynikało to m.in. z gromadzenia informacji w tym zakresie przez kilka wydziałów/departamentów urzędów jst, często bez zapewniania koordynacji w tym zakresie. Informacje, najczęściej niezależnie od siebie i według własnych, niesformalizowanych kryteriów, zbierały przede wszystkim wydziały/departamenty geodezji i gospodarowania nieruchomościami, edukacji oraz jednostki kontroli i audytu. W związku z tym, w trakcie kontroli NIK realizujący ją kontrolerzy napotykali trudności związane z pozyskaniem informacji, ustaleniem komórki organizacyjnej kontrolowanego urzędu odpowiedzialnej za jej posiadanie oraz czasochłonnością ich przekazania przez jst.

W większości skontrolowanych jst nie funkcjonował jednolity sposób zbierania i opracowywania pozyskanych danych, brak było również baz danych o przekazanych obiektach, umożliwiających szybkie pozyskanie informacji odnoszących się do ich aktualnego stanu technicznego i bezpieczeństwa, a kontrole przeprowadzane w jednostkach zarządzających obiektami użyteczności publicznej dotyczyły przede wszystkim realizacji przez nie zadań i wykorzystania środków finansowych, w ograniczonym zakresie odnosząc się do zagadnień związanych z ich stanem technicznym i bezpieczeństwem.

Przykłady
W Starostwie Powiatowym w Mońkach:

w latach 2022-2025 nie nadzorowano jednostek organizacyjnych zarządzających obiektami użyteczności publicznej. Nie wykorzystano także zapisanej w umowie najmu obiektu wykorzystywanego przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Mońkach możliwości przeprowadzania kontroli wykorzystania obiektu, co uzasadniano tym, że jest to tylko prawo, a nie obowiązek oraz brakiem powodów, które mogłyby być przesłanką potrzeby przeprowadzenia takiej kontroli.

6. ZAŁĄCZNIKI

6.1. METODYKA KONTROLI I INFORMACJE DODATKOWE

Cel główny kontroli	Stwierdzenie, czy zapewniono bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim?
Cele szczegółowe	W ramach celu głównego kontroli określono cele szczegółowe, które obejmowały uzyskanie odpowiedzi na poniższe pytania. 1. Czy jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki/podmioty władające lub administrujące obiektami użyteczności publicznej były należycie przygotowane do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej? 2. Czy jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki/podmioty władające lub administrujące obiektami użyteczności publicznej prawidłowo i rzetelnie realizowały zadania w celu zapewnienia należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej? 3. Czy jednostki samorządu terytorialnego prawidłowo i skutecznie sprawowały nadzór nad działalnością jednostek/podmiotów władających lub administrujących obiektami użyteczności publicznej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa tych obiektów?
Zakres podmiotowy	Kontrolą P/25/072 <i>Bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim</i> objęto łącznie 16 jednostek, w tym urzędy marszałkowskie tych województw, cztery urzędy gmin, dwa starostwa powiatowe i osiem jednostek/podmiotów władających lub administrujących obiektami użyteczności publicznej. W wyniku kontroli do kierowników ww. jednostek skierowano 16 wystąpień pokontrolnych.
Kryteria kontroli	Kontrolę we wszystkich ww. jednostkach przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy o NIK, z zastosowaniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 2 tej ustawy, tj. legalności, rzetelności i gospodarności. Doboru kontrolowanych jednostek samorządu terytorialnego dokonano w sposób celowy, z uwzględnieniem województw przylegających do granic Rzeczypospolitej Polskiej z Rosją i Białorusią, natomiast doboru jednostek którym objęte kontrolą jednostki samorządu terytorialnego powierzyły obiekty użyteczności publicznej dokonano na podstawie informacji przekazanych przez kontrolerów prowadzących czynności kontrolne w urzędach tych jednostek.

Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2022 r. do 17 października 2025 r. z uwzględnieniem zdarzeń i dokumentów wcześniejszych, o ile miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Działania na podstawie art. 29 ustawy o NIK	W ramach kontroli w trybie art. 29 ust. pkt 2 lit. f ustawy o NIK uzyskano informacje Głównego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej, dotyczące liczby pożarów, liczby osób w nich poszkodowanych oraz głównych przyczyn powstawania pożarów w obiektach użyteczności publicznej.
Pozostałe informacje	Kontrola pt. <i>Bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim (P/25/072)</i> została podjęta z własnej inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli. Kontrolą NIK objęto dwa urzędy marszałkowskie, cztery urzędy gmin, dwa starostwa powiatowe i osiem jednostek/podmiotów władających lub administrujących obiektami użyteczności publicznej (cztery samorządowe instytucje kultury, dwie jednostki realizujące zadania w zakresie kultury fizycznej i sportu oraz dwie placówki oświatowe). Ujawnione w trakcie kontroli nieprawidłowości nie miały wymiaru finansowego.
Udział innych organów kontroli na podstawie art. 12 ustawy o NIK	W kontroli, na podstawie art. 12 ust. 3 ustawy o NIK, uczestniczyły następujące organy kontroli: 1. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego Powiatu Grodzkiego w Białymstoku. 2. Komendant Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku.
Stan realizacji wniosków pokontrolnych	Kontrolę rozpoczęto 24 marca 2025 r., a ostatnie wystąpienie pokontrolne podpisano 17 października 2025 r. W wyniku kontroli sporządzono i przekazano kontrolowanym podmiotom 16 wystąpień pokontrolnych. Z tego, w 16 wystąpieniach sformułowano łącznie 51 wniosków pokontrolnych. Na dzień 11 marca 2026 r. zrealizowano 24 wnioski, 22 znajdowały się w trakcie realizacji, natomiast pięciu nie zrealizowano. Do wystąpień nie złożono zastrzeżeń.

Wykaz jednostek kontrolowanych

Lp.	Jednostka organizacyjna NIK przeprowadzająca kontrolę	Nazwa jednostki kontrolowanej	Imię i nazwisko kierownika jednostki kontrolowanej
1.	Delegatura NIK w Olsztynie	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego, ul. Emilii Plater 1, 10-562 Olsztyn	Marcin Kuchciński
2.		Urząd Miasta Olsztyna Plac Jana Pawła II 1, 10-101 Olsztyn	Robert Szewczyk
3.		Urząd Miejski w Elblągu ul. Łączności 1, 82-300 Elbląg	Michał Missan
4.		Starostwo Powiatowe w Mrągowie ul. Królewiecka 60A 11-700 Mrągowo	Waldemar Cybul
5.		Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” Plac Jagiellończyka 1, 82-300 Elbląg	Antoni Czyżyk
6.		Hala Olsztyn Sp. z o.o. Aleja Marszałka Józefa Piłsudskiego 44, 10-450 Olsztyn	Zbigniew Trzoska
7.		Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu Bulwar Zygmunta Augusta 11, 82-300 Elbląg	Mirosław Siedler
8.		I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie, Ul. Sobczyńskiego 1A 11-700 Mrągowo	Jan Parda
9.	Delegatura NIK w Białymstoku	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego, ul. M. Curie-Skłodowskiej 14 15-097 Białystok	Łukasz Prokorym
10.		Urząd Miejski w Białymstoku, ul. Słonimska 1 15-950 Białystok	Tadeusz Truskolaski
11.		Urząd Miejski w Łomży Stary Rynek 14 18-400 Łomża	Mariusz Chrzanowski
12.		Starostwo Powiatowe w Mońkach ul. Juliusza Słowackiego 5a 19-100 Mońki	Joanna Kitlas

13.		Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku imienia Stanisława Moniuszki, ul. Odeska 1, 15-406 Białystok	Bożena Violetta Bielecka
14.		Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji ul. Włókiennicza 4 15-465 Białystok	Piotr Orpik
15.		Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego w Łomży ul. Zawadzka 1, 18-400 Łomża	Jan Miłosz Zarzycki
16.		Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej Plac 11 Listopada 37 19-110 Goniądz	Sławomir Moczydłowski

6.1.1. WYKAZ OCEN KONTROLOWANYCH JEDNOSTEK

Lp.	Nazwa jednostki kontrolowanej	Ocena kontrolowanej działalności ^{*/}	Stany mające wpływ na wydaną ocenę:	
			prawidłowe	nieprawidłowe
1.	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego	pozytywna	Zapewnienie prawidłowego przygotowanie i prawidłową realizację zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektów użyteczności publicznej administrowanych przez Urząd. W prawidłowy i skuteczny sposób sprawowano nadzór nad działalnością jednostek podległych władającym obiektami użyteczności publicznej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa tych obiektów	Brak
2.	Urząd Miasta Olsztyna	w formie opisowej	Zapewnienie ochrony obiektom Urzędu, prawidłowe zabezpieczenie w zakresie ochrony pożarowej, rzetelne i terminowe	Niezgodnie z przepisami prawa prowadzono książki obiektu budowlanego, nie zaktualizowano <i>Planu Ochrony Urzędu Miasta Olsztyna</i> , nie zapewniono

			przeprowadzanie przeglądów urządzeń technicznych, sprawowanie nadzoru nad obiektami przekazanymi we władanie innym podmiotom, posiadanie wewnętrznych procedur bezpieczeństwa.	pełnego dostępu do obiektów Urzędu osobom ze szczególnymi potrzebami, nie poinformowano pracowników o monitoringu wizyjnym i nie zapoznano ich z częścią procedur bezpieczeństwa.
3.	Urząd Miejski w Elblągu	w formie opisowej	Zapewnienie ochrony obiektom Urzędu, prawidłowe zabezpieczenie w zakresie ochrony pożarowej, rzetelne i terminowe przeprowadzanie przeglądów urządzeń technicznych, sprawowanie nadzoru nad obiektami przekazanymi we władanie innym podmiotom, posiadanie wewnętrznych procedur bezpieczeństwa.	Nie wyznaczono osób odpowiedzialnych za udzielanie pierwszej pomocy.
4.	Starostwo Powiatowe w Mrągowie	w formie opisowej	Zapewnienie ochrony obiektom Starostwa, zabezpieczenie tych obiektów w zakresie ochrony przeciwpożarowej, sprawowanie nadzoru nad obiektami przekazanymi we władanie innym podmiotom.	W niewystarczającym zakresie sprawowano nadzór nad podmiotem zarządzającym siedzibą Starostwa, bezumownie wypłacono zewnętrznemu podmiotowi wynagrodzenia za ochronę obiektu, nie wyznaczono pracowników odpowiedzialnych za udzielanie pierwszej pomocy, nie aktualizowano IBP dla jednego z budynków, nie dotrzymano terminów przeglądów urządzeń technicznych.
5.	Centrum Spotkań Europejskich „Światowid” w Elblągu	w formie opisowej	Właściwe przygotowanie organizacyjne do zapewnienia bezpieczeństwa obiektu, zapewnienie jego ochrony i zabezpieczenie przeciwpożarowe, rzetelne i terminowe przeprowadzanie przeglądów	Niezapewnienie przeprowadzenia praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji.

			urządzeń technicznych, zapewnienie dostępności obiektu osobom ze szczególnymi potrzebami, posiadanie wewnętrznych procedur bezpieczeństwa.	
6.	Hala Olsztyn Sp. z o.o.	w formie opisowej	Właściwe przygotowanie organizacyjne do zapewnienia bezpieczeństwa obiektu, zapewnienie jego ochrony i zabezpieczenie przeciwpożarowe, rzetelne i terminowe przeprowadzanie przeglądów urządzeń technicznych, zapewnienie dostępności obiektu osobom ze szczególnymi potrzebami, posiadanie wewnętrznych procedur bezpieczeństwa.	Niezgodne z przepisami prawa prowadzenie książki obiektu budowlanego, brak ogólnodostępnej informacji o monitoringu wizyjnym, nieprzeprowadzenie wymaganej wewnętrznymi uregulowaniami symulacji zagrożeń terrorystycznych, niezgodnie z lekarzem liczby, rozmieszczenia i wyposażenia apteczek
7.	Muzeum Archeologiczno-Historyczne w Elblągu	w formie opisowej	Zapewnienie ochrony budynków Muzeum i zabezpieczenie przeciwpożarowe, rzetelne i terminowe przeprowadzanie przeglądów urządzeń technicznych, zapewnienie dostępności obiektu osobom ze szczególnymi potrzebami, posiadanie wewnętrznych procedur bezpieczeństwa.	Nie zaktualizowano IBP dla dwóch budynków, nie poinformowano pracowników o treści procedur bezpieczeństwa, znajdujące się w tych instrukcjach dane dotyczące zainstalowanych zabezpieczeń elektronicznych były niezgodne ze stanem faktycznym.
8.	I Liceum Ogólnokształcące w Mrągowie	w formie opisowej	Zapewnienie warunków organizacyjnych do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym obiektu użyteczności publicznej. W jednostce funkcjonowały wewnętrzne procedury dotyczące bezpieczeństwa pożarowego, ewakuacji oraz postępowania w sytuacjach wystąpienia szczególnych zagrożeń. Pracownicy Liceum zostali	Nie zaktualizowano IBP. Niektóre okresowe kontrole stanu technicznego budynku Liceum nie obejmowały wszystkich wymaganych elementów, w tym m.in. przewodów wentylacyjnych. W książce obiektu budowlanego nie odnotowano informacji o przeprowadzonych kontrolach rocznych i pięcioletniej oraz nie uzupełniono wpisów

			zapoznani z planem ewakuacji oraz przeszkoleni w zakresie ochrony przeciwpożarowej.	dotyczących remontu związanego z systemem ogrzewania budynku. W punkcie pierwszej pomocy nie umieszczono wymaganego wykazu pracowników wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy.
9.	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego	w formie opisowej	Opracowanie procedur utrzymania obiektów w należytym stanie oraz zasady ich bezpiecznego użytkowania, z którymi zapoznano pracowników Urzędu. Obiekty dostosowano do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Podejmowano działania mające na celu sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem budynków użyteczności publicznej będących we władaniu jednostek organizacyjnych.	Stwierdzono przypadki nieprzeprowadzenia lub nieterminowego przeprowadzenia okresowych kontroli stanu technicznego obiektów.
10.	Urząd Miejski w Białymstoku	w formie opisowej	Zapewnienie organizacyjnego przygotowania do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem budynku. Opracowano szczegółowe procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych. Zapewniono prawidłowe prowadzenie wymaganych dokumentów eksploatacji dla administrowanych obiektów i urządzeń. Realizowano zadania związane z utrzymaniem obiektów oraz zapewnieniem ich dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.	Nie zapewniono aktualizacji wykazów pracowników odpowiedzialnych za udzielanie pomocy przedmedycznej, oznakowania punktów pierwszej pomocy przedmedycznej, umieszczenia w widocznym miejscu instrukcji udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku, uzgodnienia zawartości apteczek oraz miejsc usytuowania z lekarzem medycyny pracy.
11.	Urząd Miejski w Łomży	w formie opisowej	Opracowanie podstawowych procedur związanych z ochroną mienia i bezpieczeństwem	Nie dysponowano potwierdzeniem zapoznania wszystkich pracowników z procedurami dotyczącymi

			pożarowym. Systematycznie analizowano stan bezpieczeństwa i higieny w Urzędzie. Sprawowano nadzór nad działalnością jednostek i podmiotów władających lub administrujących miejskimi obiektami użyteczności publicznej. Dysponowano podstawową wiedzą w zakresie prawidłowości wykorzystania poszczególnych obiektów.	ochrony mienia i bezpieczeństwa pożarowego. Nierzetelnie wykonano część okresowych kontroli i przeglądów, w szczególności pełnej pięcioletniej kontroli okresowej głównego budynku Urzędu. W 2023 r. w głównym budynku Urzędu zaniedbano sprawdzenia sprawności hydrantów. Nie zrealizowano zaleceń dotyczących doprowadzenia części hydrantów do wymagań właściwej ochrony przeciwpożarowej. Nie dochowano terminów praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji.
12.	Starostwo Powiatowe w Mońkach	w formie opisowej	Wprowadzenie procedur monitoringu wizyjnego i Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego. Pracowników przeszkolono w zakresie przeciwpożarowym, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz udzielania pierwszej pomocy. Budynki terminowo poddawano okresowym kontrolom stanu technicznego. Obiekty wyposażono w wymagane urządzenia przeciwpożarowe, których sprawność potwierdzano podczas cyklicznie realizowanych przeglądów.	Nie wypełniano na bieżąco wymaganych danych w książkach obiektów budowlanych. W apteczkach znajdujących się w dwóch budynkach Starostwa przechowywano niewłaściwe i przeterminowane produkty.
13.	Opera i Filharmonia Podlaska – Europejskie Centrum Sztuki w Białymstoku imienia Stanisława Moniuszki	w formie opisowej	Zastosowanie szczegółowych procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych, z którymi zapoznano pracowników Opery. Obiekt poddawano kontrolom z zachowaniem ustawowo przewidzianych okresów.	Nie zapewniono, aby gmach Opery, znajdujący się na gruncie oddanym w użytkowanie wieczyste i stanowiący odrębny od gruntu przedmiot własności, został ujawniony w księdze wieczystej.

				Nie zapewniono w pełnym zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w obszarze dostępności architektonicznej. Nie podjęto działań wobec nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku okresowej analizy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy.
14.	Białostocki Ośrodek Sportu i Rekreacji	w formie opisowej	Zapewnienie prawidłowego przygotowania organizacyjnego do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem administrowanych obiektów. Dla administrowanych obiektów i urzędzeń prowadzono wymagane przepisami prawa dokumenty eksploatacji m.in. książki obiektów budowlanych i dzienników konserwacji, jak również na bieżąco i terminowo przeprowadzono kontrole okresowe roczne i pięcioletnie. Obiekty wyposażono we właściwie zaopatrzone apteczki oraz dostosowano je do wykorzystania przez osoby ze szczególnymi potrzebami.	W Regulaminie Pracy dopuszczono do rejestrowania dźwięku w ramach zainstalowanego monitoringu wizyjnego.
15.	Filharmonia Kameralna im. Witolda Lutosławskiego	w formie opisowej	Zapewnienie przygotowania organizacyjnego do realizacji zadań związanych z utrzymaniem i bezpiecznym użytkowaniem obiektu użyteczności publicznej. Obiekt wyposażono w urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice. Budynek został dostosowany	W latach 2022- 2025 (do 22 maja) nie dokonywano wpisów w książce obiektu budowlanego. W latach 2022-2024 nie wykonano przeglądów okresowych drzwi przeciwpożarowych.

			do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.	
16.	Młodzieżowe Centrum Edukacji i Readaptacji Społecznej	w formie opisowej	Wprowadzenie procedur monitoringu wizyjnego, regulaminów bezpieczeństwa pożarowego, a po rozpoczęciu kontroli NIK także procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych. Przeszkolono pracowników w zakresie przeciwpożarowym oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Terminowo poddawano je okresowym kontrolom stanu technicznego.	Od listopada 2023 r. do maja 2025 r. nie posiadano Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego. Nie wpisano części ustaleń z przeprowadzonych kontroli okresowych do książek obiektów budowlanych. Nie zlecono sporządzenia analizy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy za 2022 r. W apteczkach znajdujących się w jednym budynku Centrum przechowywano niewłaściwe i przeterminowane produkty.

*/ pozytywna/w formie opisowej/negatywna

6.2. ANALIZA STANU PRAWNEGO I UWARUNKOWAŃ ORGANIZACYJNO-EKONOMICZNYCH

Zakres kontroli	Na potrzeby kontroli przyjęto, że zapewnienie należytego utrzymania i bezpiecznego użytkowania obiektów użyteczności publicznej będzie obejmowało zapewnienie ich: właściwego: stanu technicznego i estetycznego, zabezpieczenia przeciwpożarowego, bezpieczeństwa i higieny pracy, a także zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego osób i mienia, w tym w sytuacjach kryzysowych ⁷⁰ .
Zapewnienie należytego utrzymania obiektów użyteczności publicznej	Stosownie do §3 pkt 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie⁷¹ budynkiem użyteczności publicznej jest budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy lub socjalny. Zgodnie z art. 3 pkt 1 Prawa budowlanego obiektem budowlanym jest m.in. budynek wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych. Obowiązki właścicieli lub zarządców obiektów budowlanych w zakresie utrzymania obiektów budowlanych zostały uregulowane w rozdziale 6 Prawa budowlanego. Artykuł 61 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego zobowiązuje właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego do: utrzymywania i użytkowania obiektu zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 5 wymogi wobec obiektu budowlanego i urządzeń budowlanych ust. 2, a także zapewnić, dochowując należytej staranności, bezpieczne użytkowanie obiektu w razie wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury, takich jak: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz

---

⁷⁰ W szczególności wywołanych: podłożeniem/znalezieniem ładunku wybuchowego lub pakietu z niebezpieczną substancją (chemiczną lub pochodzenia organicznego, w tym: toksynami, mikroorganizmami i wirusami zagrażającymi zdrowiu i życiu ludzi), zamachu terrorystycznego lub zagrożenia zachowaniem osoby agresywnej lub posługującej się niebezpiecznym narzędziem.

⁷¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm.

jeziorach i zbiornikach wodnych, pożary lub powodzie, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska. Przepis art. 5 ust. 2 ww. ustawy nakłada natomiast obowiązek użytkowania obiektu budowlanego w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywana w należytym stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami, o których mowa w ust. 1 pkt 1-7.

Artykuł 62 ust. 1 ww. ustawy zobowiązuje właściciela lub zarządcę obiektu budowlanego w czasie jego użytkowania do przeprowadzenia kontroli okresowej co najmniej:

- raz w roku, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego: elementów budynku, budowli i instalacji narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne i niszczące działania czynników występujących podczas użytkowania obiektu, instalacji i urządzeń służących ochronie środowiska, instalacji gazowych oraz przewodów kominowych (dymowych, spalinowych i wentylacyjnych);
- raz na 5 lat, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektu budowlanego, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia; kontrolą tą powinno być objęte również badanie instalacji elektrycznej i piorunochronnej w zakresie stanu sprawności połączeń, osprzętu, zabezpieczeń i środków ochrony od porażeń, oporności izolacji przewodów oraz uziemień instalacji i aparatów;
- dwa razy w roku, w terminach do 31 maja oraz do 30 listopada, w przypadku budynków o powierzchni zabudowy przekraczającej 2000 m² oraz innych obiektów budowlanych
- powierzchni dachu przekraczającej 1000 m²;
- bezpiecznego użytkowania obiektu każdorazowo w przypadku wystąpienia okoliczności, o których mowa w art. 61 pkt 2 (tj. w razie wystąpienia czynników zewnętrznych oddziałujących na obiekt, związanych z działaniem człowieka lub sił natury, takich jak: wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, osuwiska ziemi, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, pożary lub powodzie, w wyniku których następuje uszkodzenie obiektu budowlanego lub bezpośrednie zagrożenie takim uszkodzeniem, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia lub środowiska).

Zgodnie z art. 62 ust. 4 ww. ustawy, kontrole okresowe powinny być przeprowadzane, przez osoby z uprawnieniami budowlanymi w odpowiedniej specjalności, przy czym stosownie do art. 62 ust. 5-6 kontrole stanu technicznego:

- instalacji elektrycznych, piorunochronnych i gazowych, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c i pkt 2, mogą przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych i gazowych,
- przewodów kominowych, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c, powinny przeprowadzać: osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominiarskim - w odniesieniu do przewodów dymowych oraz grawitacyjnych przewodów spalinowych i wentylacyjnych lub osoby posiadające uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności - w odniesieniu do przewodów kominowych, o których mowa w pkt 1, oraz do kominów przemysłowych, kominów wolno stojących oraz kominów lub przewodów kominowych, w których ciąg kominowy jest wymuszony pracą urządzeń mechanicznych.

Przepis art. 62 ust. 1a Prawa budowlanego wymaga, aby w trakcie ww. kontroli okresowych stanu technicznego dokonano także sprawdzenia wykonania zaleceń z poprzedniej kontroli. Przeprowadzenie kontroli stanu technicznego obiektu budowlanego, instalacji i przewodów powinno zostać udokumentowane protokołem (art. 62a ust. 1 Prawa budowlanego), który powinien zawierać elementy określone art. 62a ust. 2 pkt 1-9, w tym ustalenia dokonane w trakcie kontroli, zalecenia, jeżeli zostały stwierdzone nieprawidłowości, a także zakres niewykonanych zaleceń określonych w protokołach z poprzednich kontroli. Zgodnie z art. 62a ust. 3 pkt 1 i 2 ww. ustawy w wydanych zaleceniach należy wskazać czynności mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz termin wykonania tych czynności. Przepis art. 62a ust. 4 wymaga ponadto załączenia do protokołu kontroli kopii zaświadczeń, o których mowa w art. 12 ust. 7, oraz kopie decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych w odpowiedniej specjalności lub innych uprawnień lub kwalifikacji, o których mowa w art. 62 ust. 5. Wymogu tego nie stosuje się w przypadku osób i uprawnień wpisanych do centralnego rejestru osób posiadających uprawnienia budowlane (art. 62a ust. 4a Prawa budowlanego).

Zasady przechowywania i prowadzenia dokumentacji obiektów budowlanych określone zostały m.in. w:

- art. 63 ust. 1 Prawa budowlanego, zgodnie z którym właściciel lub zarządca obiektu budowlanego jest obowiązany przechowywać przez okres istnienia obiektu dokumenty, których mowa w art. 60 (przekazana przez inwestora dokumentacja budowy właścicielowi lub

zarządcy obiektu budowlanego), oraz opracowania projektowe i dokumenty techniczne robót budowlanych wykonywanych w obiekcie w toku jego użytkowania;

- art. 60b ust. 1 i 2 ww. ustawy, który nakazuje prowadzenie książki obiektu budowlanego na bieżąco dla każdego budynku, z wyłączeniem m.in. budynków mieszkalnych jednorodzinnych;
- art. 64 ust. 3 Prawa budowlanego, który wymaga aby protokoły z kontroli obiektu budowlanego, w tym protokoły z kontroli systemu ogrzewania i systemu klimatyzacji, oceny i ekspertyzy dotyczące jego stanu technicznego, świadectwo charakterystyki energetycznej oraz dokumenty, o których mowa w art. 60 (przekazanie przez inwestora dokumentacji budowy właścicielowi lub zarządcy obiektu budowlanego) były dołączone do książki obiektu budowlanego,
- rozporządzenie w sprawie książki obiektu budowlanego.

Ustawodawca spenalizował niewywiązywanie się właścicieli lub zarządców obiektów z niektórych obowiązków, w tym w zakresie nie spełniania obowiązku:

- utrzymania obiektu budowlanego w należytym stanie technicznym lub nie zapewnia bezpieczeństwa użytkowania obiektu budowlanego (art. 91a Prawa budowlanego);
- poddawania obiektów kontrolom w czasie ich użytkowania (art. 93 pkt 8 ww. ustawy),
- w zakresie terminu założenia książki obiektu budowlanego, odpowiedzialności za jej prowadzenie lub dołączenia do książki obiektu budowlanego protokołów z kontroli obiektu budowlanego (art. 93 pkt 9 ww. ustawy).

Karze podlega także dokonanie zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części bez wymaganego zgłoszenia albo pomimo wniesienia sprzeciwu (art. 93 pkt 9b).

Dozór techniczny

Na terenie obiektów użyteczności publicznej zazwyczaj funkcjonują urządzenia techniczne podlegające dozorowi technicznemu, który zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r.⁷² o dozorcze technicznym obejmuje działania zmierzające do zapewnienia bezpiecznego funkcjonowania urządzeń technicznych i urządzeń do odzyskiwania par paliwa oraz działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w tych obszarach i jest wykonywany przez jednostki dozoru technicznego (art. 2 ust. 2 ww. ustawy). Zgodnie z §1 pkt 7-8 i 12 rozporządzenia Ministra Przedsiębiorczości i Technologii w sprawie warunków technicznych

⁷² Dz.U. z 2024 r. poz. 1194.

dozoru technicznego w zakresie eksploatacji, napraw i modernizacji urządzeń transportu bliskiego do ww. urządzeń zalicza się m.in.: podesty ruchome, urządzenia dla osób niepełnosprawnych, a także dźwigi do transportu osób lub ładunków. Terminy badań okresowych i doraźnych kontrolnych UTB określa załącznik nr 1 do rozporządzenia (§3 pkt 1 ww. rozporządzenia). Zgodnie z nim dźwigi do transportu osób lub ładunków podlegają badaniom okresowym co rok, a urządzenia dla osób niepełnosprawnych - co dwa lata. Przeglądy konserwacyjne ww. urządzeń powinny natomiast być dokonywane co 30 dni.

Ekspluatujący, w celu bezpiecznej eksploatacji, zapewnia właściwą obsługę i konserwację urządzenia transportu bliskiego (§7 ust. 1 ww. rozporządzenia) i oddzielnie dla każdego urządzenia, zakłada i przechowuje dziennik konserwacji (dopuszczona forma elektroniczna) prowadzony przez konserwującego, a także rejestruje przebieg eksploatacji na podstawie wymagań zawartych w instrukcji eksploatacji (§7 ust. 2 i 3 ww. rozporządzenia).

Zapewnienie ochrony osób i mienia

Ustawodawca nałożył na jednostki samorządu terytorialnego obowiązki w zakresie zarządu i ochrony mienia. Stosownie do art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁷³ oraz art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁷⁴ zarząd i ochrona mienia gminy/powiatu powinny być wykonywane ze szczególną starannością, przy czym ochrona mienia obejmuje w szczególności monitoring na terenie nieruchomości i w obiektach budowlanych stanowiących mienie gminy/powiatu i na terenie wokół takich nieruchomości i obiektów budowlanych. Z treści art. 60a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa⁷⁵ wynika natomiast, że obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem województwa jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona, która obejmuje w szczególności możliwość korzystania ze środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu.

Stosownie do art. 3 pkt 1 i 2 ww. ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r.⁷⁶ o ochronie osób i mienia, wynikające z niej zadania realizowane są w formie:

- bezpośredniej ochrony fizycznej: stałej lub doraźnej, polegającej na stałym dozorcze sygnałów przesyłanych, gromadzonych i przetwarzanych w elektronicznych urządzeniach i systemach

⁷³ Dz. U. z 2025 r. poz. 1153.

⁷⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 1684.

⁷⁵ Dz. U. z 2025 r. poz. 581, ze zm.

⁷⁶ Dz. U. z 2025 r. poz. 532.

- alarmowych, a także na konwojowaniu wartości pieniężnych oraz innych przedmiotów wartościowych lub niebezpiecznych;
- zabezpieczenia technicznego, polegającego na: montażu elektronicznych urządzeń i systemów alarmowych, sygnalizujących zagrożenie chronionych osób i mienia, oraz eksploatacji, konserwacji i naprawach w miejscach ich zainstalowania, a także na montażu urządzeń i środków mechanicznego zabezpieczenia oraz ich eksploatacji, konserwacji, naprawach i awaryjnym otwieraniu w miejscach zainstalowania.

Zgodnie z art. 25 ustawy o ochronie osób i mienia zadania ochrony osób i mienia realizowane przez wewnętrzne służby ochrony oraz przedsiębiorców, którzy uzyskali koncesję w zakresie usług ochrony osób i mienia, wykonują pracownicy ochrony.

Wewnętrzne służby ochrony podlegają kierownikowi jednostki lub osobie pisemnie przez niego upoważnionej, bezpośrednio podporządkowanej temu kierownikowi (art. 9 ww. ustawy). Na wniosek kierownika takiej jednostki, uzasadniony ważnym interesem gospodarczym lub publicznym właściwy terytorialnie komendant wojewódzki Policji może, w drodze decyzji administracyjnej, wydać zezwolenie na utworzenie wewnętrznej służby ochrony w jednostce, w skład której nie wchodzi obszary, obiekty i urządzenia umieszczone w ewidencji, o której mowa w art. 5 obszary, obiekty, urządzenia i transporty podlegające obowiązkowej ochronie, ust. 5. (art. 10 ust. 1 ww. ustawy). Wydane w tym zakresie zezwolenie może zostać cofnięte w razie zaistnienia okoliczności wskazanych w art. 11 ust. pkt 1-5 ww. ustawy.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1-4 ww. ustawy wewnętrzne służby ochrony w szczególności zapewniają: ochronę mienia w granicach chronionych obszarów i obiektów, ochronę ważnych urządzeń jednostki, znajdujących się poza granicami chronionych obszarów i obiektów, konwojują mienie jednostki, wykonują inne zadania wynikające z planu ochrony jednostki. Wewnętrzne służby ochrony, powołane przez przedsiębiorców, mogą wykonywać usługi w zakresie ochrony osób i mienia po uzyskaniu przez nich koncesji (art. 8 ust. 2 ww. ustawy).

Podjęcie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia wymaga uzyskania koncesji, określającej zakres i formy prowadzenia tych usług (art. 15 ust 1 ww. ustawy). Organem koncesyjnym jest minister właściwy ds. wewnętrznych. Przesłanki cofnięcia lub zmiany zakresu koncesji zostały określone w art. 22 ww. ustawy.

Pracownikiem ochrony, co do którego nie jest wymagany wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, może być osoba pełnoletnia,

nieskazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne (art. 31 ww. ustawy).

Stosownie do art. 38a ust. 1 ww. ustawy pracownik ochrony podczas wykonywania zadań ochrony osób i mienia jest obowiązany:

- posiadać przy sobie legitymację, o której mowa w art. 9a ust. 1 (legitymacja kwalifikowanego pracownika ochrony fizycznej i zabezpieczenia technicznego) lub art. 20 ust. 1 pkt 3 (legitymacja pracownika ochrony fizycznej), oraz okazywać ją na żądanie osoby, której czynności dotyczą w taki sposób aby zainteresowany miał możliwość odczytać i zanotować imię i nazwisko pracownika ochrony, numer legitymacji, dane podmiotu wystawiającego oraz zapoznać się z treścią pouczenia, o którym mowa w art. 9a ust. 2 pkt 5 lub art. 20 ust. 3 pkt 5 ww. ustawy,
- wykonywać polecenia osób działających w imieniu instytucji państwowych lub samorządowych wydane na podstawie przepisów prawa.

Pracownik ochrony jest zwolniony z obowiązku okazywania legitymacji w przypadku, gdy osoba wobec której wykonuje czynności, swoim zachowaniem w sposób oczywisty zagraża życiu lub zdrowiu pracownika ochrony lub innych osób albo dobrom powierzonym ochronie (art. 38a ust. 2 ww. ustawy).

Stosownie do art. 36 ust. 1 ww. ustawy pracownik ochrony przy wykonywaniu zadań ochrony osób i mienia ma prawo do:

- ustalania uprawnień do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych oraz legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,
- wezwania osób do opuszczenia obszaru lub obiektu w przypadku stwierdzenia braku uprawnień do przebywania na terenie chronionego obszaru lub obiektu albo stwierdzenia zakłócania porządku,
- ujęcia w granicach obszarów lub obiektów chronionych lub poza ich granicami osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, a także chronionego mienia, w celu niezwłocznego oddania tych osób Policji,
- użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d, pkt 2 lit. a, pkt 5, 7, 9, 11, pkt 12 lit. a oraz pkt 13 i 21 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 555, ze zm.)⁷⁷,

---

⁷⁷ W tym: w granicach chronionych obiektów i obszarów - w przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 2, 5, 8, 10, 13 i 15 tej ustawy, poza granicami obiektów i obszarów chronionych - w przypadku, o którym mowa w art. 11 pkt 9 tej ustawy.

- użycia lub wykorzystania broni palnej.⁷⁸

Stosownie do art. 26 ust. 1 pkt 1-6 wpis na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej uprawnia do wykonywania czynności, o których mowa w art. 3 pkt 1, przez pracowników ochrony wykonujących m.in.: czynności w ramach specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych, bezpośrednio czynności związane z ochroną osób, osoby nadzorujące i kontrolujące pracę pracowników ochrony fizycznej nieposiadających wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej, mających prawo do czynności określonych w: art. 36 (uprawnienia pracownika ochrony przy wykonywaniu zadań ochrony osób i mienia – ust. 1 pkt 4 ust. 1 pkt 5 po dopuszczeniu do posiadania broni w trybie przepisów ustawy o broni i amunicji). Osoba wpisana na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej jest uprawniona do: opracowywania planu ochrony w zakresie określonym w art. 3 formy ochrony osób i mienia pkt 1, a także organizowania i kierowania zespołami pracowników ochrony fizycznej (art. 26 ust. 2 ww. ustawy). Osoba wpisana na listę kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego jest uprawniona do: opracowywania planu ochrony w zakresie określonym w art. 3 formy ochrony osób i mienia pkt 2 oraz organizowania i kierowania zespołami pracowników zabezpieczenia technicznego (art. 27 ust. 4 ww. ustawy).

Wpisu na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej i zabezpieczenia technicznego dokonuje właściwy miejscowo (ze względu na miejsce zamieszkania osoby) komendant wojewódzki Policji, zaś samą listę prowadzi Komendant Główny Policji (art. 28 ust. 1 ww. ustawy).

Monitoring wizyjny

Kwestie dotyczące stosowania monitoringu wizyjnego obejmującego obiekty użyteczności publicznej zostały uregulowane w szeregu aktów normatywnych, dlatego też analiza prawna została ograniczona do podstawowych z nich.

Wizerunek osoby fizycznej jest daną osobową i podlega prawnej ochronie. Zgodnie z art. 4 pkt 1 RODO „dane osobowe” oznaczają informacje o zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osobie fizycznej („osobie, której dane dotyczą”); możliwa do zidentyfikowania osoba fizyczna to osoba, którą można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować, w szczególności na podstawie identyfikatora takiego jak

⁷⁸ Tym: w granicach chronionych obiektów i obszarów - w przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a-c i pkt 2 oraz art. 47 pkt 3, 6 i 7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, z wyłączeniem przypadków przeciwdziałania czynnościom zmierzającym bezpośrednio do zamachów, o których mowa w art. 45 przesłanki użycia broni palnej pkt 1 lit. a-c tej ustawy, poza granicami obiektów i obszarów chronionych - w przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. e oraz art. 47 pkt 3 i 6 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

[...] jeden bądź kilka szczególnych czynników określających fizyczną, fizjologiczną, [...] tożsamość osoby. Przetwarzanie danych osobowych jest zgodne z prawem wyłącznie w przypadkach, gdy spełniony jest jeden z warunków, tj. m.in. przetwarzanie jest niezbędne do celów wynikających z prawnie uzasadnionych interesów realizowanych przez administratora (art. 6 ust. 1 lit. f RODO).

W przypadku gmin i powiatów (odpowiednio: art. 9a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym oraz art. 4b ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym) stosowanie rejestracji obrazu zostało dopuszczone w celu zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Przy czym w obszarze przestrzeni publicznej, może to nastąpić za zgodą zarządzającego tym obszarem lub podmiotu posiadającego tytuł prawny do tego obszaru lub na terenie nieruchomości i w obiektach budowlanych stanowiących mienie gminy/powiatu lub jednostek organizacyjnych gminy/powiatu, a także na terenie wokół takich nieruchomości i obiektów budowlanych, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli lub ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.

W przypadku samorządu województwa uprawnienie do stosowanie rejestracji obrazu zostało dopuszczone w odniesieniu do ochrony jego mienia. Zgodnie z art. 60a ust. 2 ustawy o samorządzie województwa ochrona mienia obejmuje w szczególności możliwość korzystania ze środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu (monitoring) na terenie nieruchomości i w obiektach budowlanych stanowiących mienie województwa, a także na terenie wokół takich nieruchomości i obiektów budowlanych.

Wszystkie trzy ww. ustawy samorządowe nakładają na jednostki samorządu jednolicie sformułowane ograniczenia i obowiązki związane ze stosowaniem monitoringu wizyjnego. Dotyczą one:

- zakazu obejmowania monitoringiem pomieszczeń sanitarnych, szatni, stołówek, palarni oraz obiektów socjalnych (art. 9a ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, art. 4b ust. 2 ustawy o samorządzie powiatowym, art. 60a ust. 3 ustawy o samorządzie województwa);
- obowiązku przetwarzania nagrań obrazu zawierających dane osobowe wyłącznie do celów dla których zostały zebrane i przechowywane przez okres nieprzekraczający trzech miesięcy od nagrania, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej (art. 9a ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym, art. 4b ust. 3 ustawy o samorządzie powiatowym, art. 60a ust. 4 ustawy o samorządzie województwa);
- obowiązku zniszczenia nagrań obrazu zawierających dane osobowe

- po upływie ww. okresu (art. 9a ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym, art. 4b ust. 4 ustawy o samorządzie powiatowym oraz art. 60a ust. 5 ustawy o samorządzie województwa),
- obowiązku oznaczenia nieruchomości i obiektów budowlanych objętych monitoringiem w sposób widoczny i czytelny informacją o monitoringu, w szczególności za pomocą odpowiednich znaków (art. 9a ust. 5 ustawy o samorządzie terytorialnym, art. 4b ust. 5 ustawy o samorządzie powiatowym oraz art. 60a ust. 6 ustawy o samorządzie województwa),
  - wymogu stosowania, w monitoringu w ramach którego dochodzi do przetwarzania danych osobowych, środków zabezpieczających przetwarzanie tych danych, w szczególności uniemożliwiających ich utratę lub bezprawne rozpowszechnienie, a także uniemożliwienie dostępu do danych osobom nieuprawnionym (art. 9a ust. 6 ustawy o samorządzie terytorialnym, art. 4b ust. 6 ustawy o samorządzie powiatowym, art. 60a ust. 7 ustawy o samorządzie województwa).

Zasady nadzoru wizyjnego w relacjach wynikających ze stosunku pracy precyzuje art. 22² Kodeksu pracy. Pracodawca może wprowadzić szczególny nadzór nad terenem zakładu pracy lub terenem wokół zakładu pracy w postaci środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu (monitoring) jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa pracowników lub ochrony mienia lub kontroli produkcji lub zachowania w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę (art. 22² §1 ww. ustawy). Monitoring nie może obejmować pomieszczeń udostępnianych zakładowej organizacji związkowej (art. 22² §1¹ ww. ustawy), ani też pomieszczeń sanitarnych, szatni, stołówek oraz palarni, chyba że stosowanie monitoringu w tych pomieszczeniach jest niezbędne do realizacji celu określonego w §1 i nie naruszy to godności oraz innych dóbr osobistych pracownika, w szczególności poprzez zastosowanie technik uniemożliwiających rozpoznanie przebywających w tych pomieszczeniach osób (art. 22² §2 ww. ustawy). Nagrania obrazu pracodawca przetwarza wyłącznie do celów, dla których zostały zebrane, i przechowuje przez okres nieprzekraczający 3 miesięcy od dnia nagrania osób (art. 22² §3 ww. ustawy). Co do zasady po upływie tego okresu uzyskane w wyniku monitoringu nagrania obrazu zawierające dane osobowe podlegają zniszczeniu (art. 22² §5 ww. ustawy). Cele, zakres oraz sposób zastosowania monitoringu powinny zostać ustalone odpowiednio: w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie pracy albo w obwieszczeniu, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu pracy (art. 22² §6 ww. ustawy). Pracodawca jest zobowiązany do poinformowania pracowników o wprowadzeniu monitoringu, w sposób przyjęty u danego

pracodawcy, nie później niż 2 tygodnie przed jego uruchomieniem zniszczeniu przy czym przed dopuszczeniem pracownika do pracy powinien przekazać mu te informacje na piśmie (art. 22² §7 i 8 ww. ustawy). W przypadku wprowadzenia monitoringu pracodawca oznacza pomieszczenia i teren monitorowany w sposób widoczny i czytelny, za pomocą odpowiednich znaków lub ogłoszeń dźwiękowych, nie później niż jeden dzień przed jego uruchomieniem (art. 22² §9 ww. ustawy).

Ochrona przeciwpożarowa

Ustawa o ochronie przeciwpożarowej w art. 1 stanowi, że ochrona ta polega ona na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- zapewnianie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia oraz na rzecz ochrony ludności;
- prowadzenie działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej.

Do obowiązków właściciela budynku, obiektu budowlanego lub terenu, określonych w art. 4 ust. 1 pkt 1-7 ww. ustawy, należy:

- przestrzeganie przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
- wyposażenie budynku, obiektu budowlanego lub terenu w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice;
- zapewnienie przeglądów technicznych, konserwacji oraz napraw urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;
- zapewnienie osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji;
- przygotowanie budynku, obiektu budowlanego lub terenu do prowadzenia akcji ratowniczej;
- zapoznanie pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;
- ustalenie sposobu postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Odpowiedzialność za realizację ww. obowiązków w całości lub części może zostać przeniesiona na zarządcę lub użytkownika na podstawie umowy cywilnoprawnej ustanawiającej zarząd lub użytkowanie (art. 4 ust. 1a ww. ustawy), przy czym w przypadku, gdy taka umowa nie została zawarta, odpowiedzialność za realizację obowiązków z zakresu ochrony przeciwpożarowej spoczywa na faktycznie władającym budynkiem, obiektem budowlanym lub terenem.

**Szczegółowe warunki
ochrony
przeciwpożarowej**

Szczegółowe warunki ochrony przeciwpożarowej zostały określone w rozporządzeniu w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów. Obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej zostały określone w rozdziale 2 tego rozporządzenia. Należą do nich m.in. obowiązki w zakresie:

- zapewnienia i wdrożenia przez właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów instrukcji bezpieczeństwa pożarowego zawierającą elementy wymagane §6 ust. 1 ww. rozporządzenia, która podlega okresowej aktualizacji (co najmniej raz na 2 lata), a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej (§6 ust. 7). Instrukcja nie jest przy tym wymagana dla obiektów lub ich części, jeżeli nie występuje w nich strefa zagrożenia wybuchem, a ponadto kubatura brutto budynku lub jego części stanowiącej odrębną strefę pożarową, nie przekracza 1000 m³ (§6 ust. 8);
- zapoznania użytkowników obiektu z przepisami przeciwpożarowymi i treścią ww. instrukcji (§6 ust. 1 pkt 6);
- umieszczenia instrukcji bezpieczeństwa pożarowego w miejscach dostępnych dla ekip ratowniczych (§6 ust. 9) ;
- zapewnienia, z każdego miejsca w obiekcie przeznaczonego do przebywania ludzi, odpowiednich warunków ewakuacji (§15 ust. 1), tj. umożliwiających szybkie i bezpieczne opuszczanie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowanych do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, przy zastosowaniu technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego, polegających na: zapewnieniu dostatecznej liczby, wysokości i szerokości wyjść ewakuacyjnych; zachowaniu, dopuszczalnej długości, wysokości i szerokości przejść oraz dojść ewakuacyjnych; zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i wydzieleni dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń; zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym: na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub urządzeń i innych rozwiązań techniczno-budowlanych zapewniających usuwanie dymu; zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego i zapasowego) w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych; zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych przez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany. Odpowiednie warunki ewakuacji określają przy tym przepisy techniczno-budowlane (§15 ust. 2), w tym m.in. przepisy działu VI,

- rozdział 4 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (§236 i następne);
- okresowego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji całego obiektu (§17), co powinno następować co najmniej raz na dwa lata w przypadku obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV (§17 ust. 1) lub co najmniej raz na rok (jednak w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia rozpoczęcia korzystania z obiektu przez nowych użytkowników), w przypadku obiektów, w których cyklicznie zmienia się jednocześnie grupa powyżej 50 użytkowników, w szczególności: szkół, przedszkoli, internatów, domów studenckich (§17 ust. 2).

Podkreślenia wymaga, że użytkowany budynek istniejący uznaje się za zagrażający życiu ludzi, gdy występujące w nim warunki techniczne nie zapewniają możliwości ewakuacji ludzi (§16 ust. 1), a podstawą do takiego stwierdzenia może być zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w §16 ust. 2 ww. rozporządzenia.

Przepisy rozporządzenia w sprawie ochrony przeciwpożarowej określają ponadto zasady wykonywania przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic (§3).

**Nadzór
nad przestrzeganiem
przepisów
przeciwpożarowych**

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych należy do zadań Państwowej Straży Pożarnej (art. 1 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁷⁹). W celu rozpoznawania zagrożeń, realizacji nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych oraz przygotowania do działań ratowniczych Państwowa Straż Pożarna przeprowadza czynności kontrolno-rozpoznawcze oraz ćwiczenia. Czynności kontrolno-rozpoznawcze są m.in. przeprowadzane w zakresie: kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych, oceny zgodności z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej rozwiązań technicznych zastosowanych w obiekcie budowlanym, oceny zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym, rozpoznawania możliwości i warunków prowadzenia działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej, a także rozpoznawania innych miejscowych zagrożeń (art. 23 ust. 3 pkt 1-3, 5 i 6 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej). Zasady wykonywania tych czynności określają przepisy art. 23 ust. 7-16 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej.

⁷⁹ Dz. U. z 2025 r. poz. 1312, ze zm.

Zapewnienie możliwości korzystania z obiektów przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Obowiązek dostosowania obiektów użyteczności publicznej do możliwości korzystania przez osoby niepełnosprawne został określony w art. 5 ust. 1 pkt 4 Prawa budowlanego oraz w art. 4 ust. 1, 2 i 4 ustawy o zapewnieniu dostępności. Zgodnie z nimi:

- obiekt budowlany jako całość oraz jego poszczególne części, wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając: niezbędne warunki do korzystania z obiektów użyteczności publicznej i mieszkaniowego budownictwa wielorodzinnego przez osoby niepełnosprawne, o których mowa w art. 1 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, ze zm.), w tym osoby starsze (art. 5 ust. 1 pkt 4 Prawa budowlanego);
- podmiot publiczny zapewnia dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami przez stosowanie uniwersalnego projektowania lub racjonalnych usprawnień, a w ramach zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami podejmuje także działania mające na celu: uwzględnianie ich potrzeb w planowanej i prowadzonej przez ten podmiot działalności oraz usuwanie barier, a także zapobieganie ich powstawaniu (art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o zapewnieniu dostępności);
- zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami następuje, o ile jest to możliwe, z uwzględnieniem uniwersalnego projektowania (art. 4 ust. 4 ww. ustawy), przy czym minimalne wymagania w zakresie dostępności architektonicznej określono w art. 6 pkt 1 lit. a-e ww. ustawy.

Bezpieczne i higieniczne warunki pracy

Na bezpieczeństwo w budynkach użyteczności publicznej wpływać będzie także zapewnienie pracownikom wykonującym pracę na ich terenie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Przepis art. 207 §2 Kodeksu pracy nakłada na pracodawcę obowiązek organizowania pracy w sposób zapewniający bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz przestrzeganie w zakładzie pracy przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy. W tym celu przepisy prawa pracy nakładają na pracodawcę szereg obowiązków, w tym m.in.:

- przekazania pracownikom informacji o: zagrożeniach dla zdrowia i życia występujących w zakładzie pracy, na poszczególnych stanowiskach pracy i przy wykonywanych pracach, w tym o zasadach postępowania w przypadku awarii i innych sytuacji zagrażających zdrowiu i życiu pracowników, działaniach ochronnych i zapobiegawczych podjętych w celu wyeliminowania lub ograniczenia

zagrożeń, pracownikach wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników (art. 207¹ Kodeksu pracy);

- zapewnienia środków do udzielenia pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników, wyznaczenia pracowników do udzielania pierwszej pomocy oraz wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników, a także zapewnienia łączności ze służbami zewnętrznymi wyspecjalizowanymi w szczególności w zakresie udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, ratownictwa medycznego oraz ochrony przeciwpożarowej (art. 209¹ Kodeksu pracy);
- zapewnienia sprawnie funkcjonującego systemu pierwszej pomocy w razie wypadku oraz środków do jej udzielania, przy czym ilość, usytuowanie i wyposażenie punktów pierwszej pomocy i apteczek powinna być ustalona w porozumieniu z lekarzem sprawującym profilaktyczną opiekę zdrowotną nad pracownikami, z uwzględnieniem rodzajów i nasilenia występujących zagrożeń. W punktach pierwszej pomocy i przy apteczkach w widocznych miejscach powinny być wywieszone instrukcje o udzielaniu pierwszej pomocy w razie wypadku oraz wykazy pracowników wyznaczonych do udzielania pierwszej pomocy. Punkty pierwszej pomocy i miejsca usytuowania apteczek powinny być ponadto odpowiednio oznakowane, zgodnie z Polską Normą, i łatwo dostępne (§44 ust. 1-5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy).

**Uwarunkowania
organizacyjno-
ekonomiczne**

Sytuacja polityczno-ekonomiczna w kraju w ostatnich latach istotnie pogorszyła finanse publiczne jednostek samorządu terytorialnego, które odpowiedzialne są za utrzymanie większości obiektów użyteczności publicznej.

Kontrola NIK w temacie P/23/009 "Wsparcie finansowe samorządów przez państwo w okresie reform podatkowych i odbudowy gospodarki po epidemii COVID-19" wykazała m.in., że:

- „[...] w 2022 roku nastąpił ponowny, znaczący spadek dochodów własnych, tym razem w następstwie wprowadzenia programu Polski Ład. Co więcej, w 2023 roku dochody własne były realnie jeszcze mniejsze niż rok wcześniej. W ciągu zaledwie czterech ostatnich lat aż trzykrotnie odnotowano realny spadek dochodów własnych samorządów.”;
- dochody własne jednostek samorządu terytorialnego (w cenach stałych z 2018 r.) w 2022 r. wyniosły 123,2 mld zł, tj. były niższe o 11,5 mld zł niż w 2021 r. (134,7 mld zł), a w 2023 r. - 120,5 mld, tj. niższe o 2,7 mld zł niż w 2022 r.;

- „Najważniejszą przyczyną spadku dochodów własnych samorządów był spadek dochodów z tytułu PIT w wyniku wprowadzenia programu Polski Ład.” Chociaż łącznie w sektorze samorządowym obserwowano realny wzrost dochodów, to część jednostek doświadczyła ich spadku.⁸⁰;
- „Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego były w coraz większym stopniu zastępowane dochodami transferowymi, które bardzo często miały uznaniowy charakter i trafiały do tych grup samorządów, które z różnych względów były preferowane przez organy administracji rządowej.”⁸¹

W praktyce mogło to negatywnie wpłynąć na stan techniczny obiektów użyteczności publicznej, jak również ich zabezpieczenie w zakresie ochrony przeciwpożarowej lub ochrony fizycznej. Poszukiwanie tzw. „oszczędności” w szczególności mogło przekładać się na ograniczanie zakresu zlecanych kontroli stanu technicznego, realizację w ograniczonym zakresie zaleceń pokontrolnych jak również niedostateczne dostosowanie obiektów do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, czy też ograniczanie usług ochrony osób i mienia.

---

⁸⁰ Dotyczyło to dużych miast, w tym m.in. Białegostoku.

⁸¹ Dane dostępne na stronie: <https://www.nik.gov.pl/najnowsze-informacje-o-wynikach-kontroli/podzial-srodkow-dla-jst.html>

6.3. WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI

---

1. Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483, ze zm.).
2. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, ze zm.).
3. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1145, ze zm.).
4. Ustawa z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2022 r. poz. 623).
5. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2025 r. poz. 188).
6. Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz. U. z 2024 r. poz. 1712, ze zm.).
7. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416).
8. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2025 r. poz. 1312, ze zm.).
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153).
10. Ustawa z dnia 21 grudnia 2000 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1194).
11. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2025 r. poz. 418, ze zm.).
12. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122, ze zm.).
13. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411, ze zm.).
14. Ustawa z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz. 1907, ze zm.).
15. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483).
16. Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 616).
17. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań ochrony przeciwpożarowej, jakie musi spełniać lokal, w którym są prowadzone oddziały przedszkolny lub oddziały przedszkolne zorganizowane w szkole podstawowej albo jest prowadzone przedszkole utworzone w wyniku przekształcenia oddziału przedszkolnego lub oddziałów przedszkolnych zorganizowanych w szkole podstawowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1531).
18. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1604, ze zm.).
19. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego (Dz. U. Nr 120, poz. 1134).
20. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 15 grudnia 2022 r. w sprawie książki obiektu budowlanego oraz systemu Cyfrowa Książka Obiektu Budowlanego (Dz. U. poz. 2778).
21. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225, ze zm.).
22. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie wzoru protokołu obowiązkowej kontroli (Dz. U. Nr 132, poz. 1231, ze zm.).
23. Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 15 września 2021 r. w sprawie wzoru protokołu obowiązkowej kontroli (Dz. U. poz. 1719).
24. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie

- ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. z 2003 r. Nr 169, poz. 1650, ze zm.).
25. Rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dnia 30 października 2018 r. w sprawie warunków technicznych dozoru technicznego w zakresie eksploatacji, napraw i modernizacji urządzeń transportu bliskiego (Dz. U. poz. 2176).
  26. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 października 2005 r. w sprawie czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzanych przez Państwową Straż Pożarną (Dz. U. Nr 225, poz. 1934, ze zm.).
  27. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2023 r. poz. 822, ze zm.).
  28. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie służby bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. Nr 109, poz. 704, ze zm.).
  29. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowych warunków wyznaczania budynków użyteczności publicznej, w których zapewnia się budowle ochronne (Dz. U. poz. 1070).
  30. Karta praw podstawowych Unii Europejskiej Dz. Urz. UE 2016 C 202/389 z dnia 7 czerwca 2016 r.

6.4. WYKAZ PODMIOTÓW, KTÓRYM PRZEKAZANO INFORMACJĘ O WYNIKACH KONTROLI

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Przewodniczący Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP
6. Przewodniczący Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych Sejmu RP
7. Przewodniczący Komisji Gospodarki i Rozwoju Sejmu RP
8. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
9. Marszałkowie Województw Podlaskiego
i Warmińsko-Mazurskiego
10. Prezydenci miast Olsztyna, Elbląga, Białegostoku i Łomży

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Sekretarz Stanu
Wiesław Szczepański

DK-KKN.0740.2.8.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Jacek Kozłowski
Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Szanowny Panie Prezesie,

zgodnie z art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o *Najwyższej Izbie Kontroli*¹ przedstawiam stanowisko do Informacji o wynikach kontroli nt. *Bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim*² w zakresie wniosku skierowanego do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji dot. zmiany §17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów – przy zachowaniu spójności z przepisami Prawa budowlanego oraz ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych – polegającej na określeniu progu obowiązku praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji, uwzględniając maksymalną pojemność obiektu, a nie od liczby jego stałych użytkowników.

Zgodnie z art. 4 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej³ właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji.

Jednocześnie zgodnie z § 6 ust 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów⁴, zwanego dalej „rozporządzeniem MSWiA”, właściciele, zarządcy lub użytkownicy wskazanych w tym przepisie obiektów lub ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego, zawierającą m.in.:

- warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 z późn. zm.

² znak: DWO.430.4.2026

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 188 z późn. zm.

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 822 z późn. zm.

- sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących ich stałymi użytkownikami.

Ponadto, zgodnie z § 6 ust. 7 cytowanego powyżej rozporządzenia, instrukcja bezpieczeństwa pożarowego jest poddawana okresowej aktualizacji, co najmniej raz na 2 lata, a także po takich zmianach sposobu użytkowania obiektu lub procesu technologicznego, które wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.

Z przywołanych przepisów wynika obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji wszystkim osobom przebywającym w obiekcie, niezależnie od tego, czy są one jego czasowymi lub stałymi użytkownikami. Obowiązujące regulacje nakazują również uwzględnić w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego rzeczywisty sposób użytkowania obiektu, przewidywaną liczbę osób, warunki i organizację ich ewakuacji oraz praktyczne sposoby jej sprawdzania.

Mając powyższe na uwadze, brak jest potrzeby zmiany przepisów w zakresie wskazanym przez NIK. Zasadne byłoby natomiast wskazanie podmiotom obowiązującym do zapewnienia ochrony przeciwpożarowej objętych kontrolą NIK, że instrukcja bezpieczeństwa pożarowego nie powinna być traktowana wyłącznie jako dokument o charakterze formalnym. Powinna być faktycznie wdrożona i wykorzystywana w bieżącym funkcjonowaniu obiektu, a jej postanowienia powinny być regularnie analizowane oraz aktualizowane z uwzględnieniem zmian sposobu użytkowania obiektu, liczby przebywających w nim osób i warunków ochrony przeciwpożarowej, w tym właściwego organizowania i zapewnienia ewakuacji.

Jeśli natomiast chodzi o przepis § 17 ust. 1 rozporządzenia MSWiA to zgodnie z nim właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów przeznaczonych dla ponad 50 osób będących ich stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanych do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, zobowiązani są co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu. Przepis ten odwołuje się zatem wprost do liczby stałych użytkowników obiektu, a nie do maksymalnej liczby osób mogących jednocześnie przebywać w obiekcie. Wskazane w § 17 ust. 1 praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji nie służy wyłącznie weryfikacji parametrów technicznych obiektu ani ustaleniu maksymalnego czasu opuszczenia budynku przez osoby w nim przebywające. Istotą tego obowiązku jest przede wszystkim nabycie oraz utrwalanie przez osoby stale przebywające w obiekcie umiejętności prawidłowego reagowania w sytuacji pożaru lub innego miejscowego zagrożenia. Obejmuje to w szczególności znajomość procedur alarmowania, zasad postępowania po ogłoszeniu alarmu, kierunków ewakuacji, miejsc zbiórki, sposobów współdziałania z osobami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo oraz podstawowych zasad udzielania pierwszej pomocy.

Stalymi użytkownikami obiektu są osoby mające skonkretyzowane prawo lub obowiązek regularnego przebywania w danym obiekcie, a więc osoby mogące realnie uczestniczyć w procesie szkolenia i powtarzalnego doskonalenia zachowań

ewakuacyjnych. Do tej grupy zaliczyć można przykładowo pracowników, uczniów, studentów, mieszkańców internatów lub inne osoby stale związane z funkcjonowaniem obiektu.

Odmienny charakter ma obecność osób przebywających w obiekcie incydentalnie lub okazjonalnie. Dotyczy to między innymi klientów obiektów handlowych, interesantów urzędów, widzów wydarzeń kulturalnych, uczestników konferencji czy imprez sportowych. Osoby te co do zasady nie posiadają statusu stałych użytkowników, a ich obecność nie ma charakteru regularnego i powtarzalnego. W konsekwencji nie jest możliwe osiągnięcie wobec nich celu, jakiemu służy praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji.

Należy również zauważyć, że przyjęcie kryterium maksymalnej pojemności obiektu prowadziłoby w wielu przypadkach do powstania obowiązków niemożliwych lub nieproporcjonalnie utrudnionych do wykonania. Dotyczyłoby to zwłaszcza obiektów o bardzo dużej pojemności, przeznaczonych do okresowego przyjmowania znacznej liczby osób, takich jak stadiony, hale widowiskowo-sportowe, centra targowe czy inne obiekty wykorzystywane do organizacji imprez masowych.

Przeprowadzanie cyklicznych praktycznych sprawdzeń organizacji oraz warunków ewakuacji przy pełnym wykorzystaniu pojemności takich obiektów wymagałoby każdorazowo zgromadzenia dziesiątek tysięcy uczestników, co w praktyce mogłoby okazać się niewykonalne organizacyjnie, ekonomicznie i logistycznie. Jednocześnie nie prowadziłoby to do realizacji podstawowego celu przepisu, ponieważ znaczna część uczestników takiego sprawdzenia uczestniczyłaby w nim jednorazowo i nie wykorzystywałaby nabytej wiedzy w przyszłości.

W tym kontekście należy odróżnić obowiązek wynikający z § 17 ust. 1 rozporządzenia MSWiA od innych opisanych powyżej wymagań związanych z zapewnieniem osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub terenie bezpieczeństwa i możliwości ewakuacji, w tym także od obowiązków związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczestników imprez masowych uregulowanych w przepisami ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o *bezpieczeństwie imprez masowych*⁵. Ustawa ta przewiduje odrębne mechanizmy służące zapewnieniu bezpiecznej ewakuacji uczestników tych wydarzeń, obejmujące między innymi opracowanie instrukcji postępowania, organizację służb porządkowych i informacyjnych, przygotowanie procedur awaryjnych oraz uzgadnianie warunków zabezpieczenia imprez z właściwymi organami. Są to instrumenty dostosowane do specyfiki znacznej liczby uczestników niebędących stałymi użytkownikami obiektu budowlanego/terenu.

Mając powyższe na uwadze, należy uznać, że obecne brzmienie § 17 ust. 1 rozporządzenia prawidłowo wiąże obowiązek przeprowadzania praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z liczbą stałych użytkowników obiektu. Kryterium to pozostaje bezpośrednio związane z celem regulacji, jakim jest kształtowanie i utrwalanie właściwych zachowań ewakuacyjnych osób stale przebywających w obiekcie. Zastąpienie go kryterium maksymalnej pojemności obiektu nie prowadziłoby do zwiększenia skuteczności ochrony przeciwpożarowej, a w odniesieniu do wielu kategorii obiektów mogłoby

---

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 616

skutkować nałożeniem obowiązków o charakterze nieproporcjonalnym, tj. generujących wysokie, niewspółmierne do osiągniętych efektów, koszty. Mając na uwadze obecny stan rzeczy, brak jest wystarczających podstaw do zmiany przyjętego w § 17 ust. 1 przedmiotowego rozporządzenia kryterium liczby stałych użytkowników na kryterium maksymalnej pojemności obiektu.

Z wyrazami szacunku

Wiesław Szczepański

Sekretarz Stanu

w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji

(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

WICEPREZES NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI

DWO.430.4.2026

Warszawa, 3 sierpnia 2026 r.

Opinia

Wiceprezesa Najwyższej Izby Kontroli

do stanowiska Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do informacji o wynikach kontroli „Bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim”

Na podstawie art. 64 ust. 2 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli, uprzejmie przedkładam opinię do stanowiska Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, zawartego w piśmie z 24 lipca 2026 r., znak: DK-KKN.0740.2.8.2026.

Mając na uwadze najistotniejsze ustalenie kontroli dotyczące zidentyfikowanego ryzyka bezpośrednio wpływającego na bezpieczeństwo zdrowia i życia ludzkiego w obiektach użyteczności publicznej, Najwyższa Izba Kontroli podtrzymuje zasadność wniosku skierowanego do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Obiekty te stanowią bowiem kluczowy element infrastruktury publicznej i przez to właśnie są narażone na specyficzne zagrożenia wynikające zarówno z codziennego użytkowania, jak i z czynników zewnętrznych, które w ostatnich latach nabrały szczególnego znaczenia w kontekście dynamicznie zmieniającej się sytuacji geopolitycznej. Sformułowany przez Izbę wniosek i ewentualna jego realizacja kierunkuje przeciw zmiętygowaniu ryzyk związanych z nieujęciem – w dotychczasowym kształcie przepisów prawa – istotnej grupy (w podmiotach liczących do 50 stałych użytkowników) pracowników obiektów użyteczności publicznej w kontekście obowiązku przeprowadzania praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu.

Obecnie obowiązujący bowiem przepis § 17 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów stanowi, że właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów przeznaczonych dla ponad 50 osób będących ich stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanych do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, zobowiązani są co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu. Istotą obowiązku wynikającego z tego przepisu, jak wskazał również w swoim stanowisku Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, jest przede wszystkim nabycie oraz utrwalanie przez osoby stale przebywające w obiekcie umiejętności prawidłowego reagowania w sytuacji pożaru lub innego miejscowego zagrożenia. Obejmuje to w szczególności znajomość procedur alarmowania, zasad postępowania po ogłoszeniu alarmu, kierunków ewakuacji, miejsc zbiórki, sposobów współdziałania z osobami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo oraz podstawowych zasad

udzielania pierwszej pomocy. Bezpośrednie powiązanie wspomnianego obowiązku z liczbą 50 stałych użytkowników obiektu stanowi aktualnie - zdaniem NIK – nieakceptowalnie wysokie ryzyko, że w obiektach, w których stałych użytkowników jest mniej niż 50, pracownicy nie nabywają i nie utrwalają prawidłowych umiejętności reagowania w sytuacji zagrożenia. W informacji o wynikach kontroli wskazano realne przykłady dużych obiektów kubaturowych, tj. sportowych i kulturalnych, w których jednocześnie przebywa duża liczba osób, zaś liczba stałych użytkowników tych obiektów jest mniejsza niż 10. A przecież rotacyjność użytkowników, którzy takie obiekty odwiedzają i z nich korzystają wpływa na większą nieprzewidywalność ich zachowań, stąd też ryzyka związane z bezpieczeństwem w tego typu obiektach są wyższe. Jednocześnie należy podkreślić, że wniosek sformułowany w informacji o wynikach kontroli odnosi się do praktycznych ćwiczeń ewakuacyjnych wykonywanych przez stałych użytkowników obiektów bez względu na ich liczbę w obiekcie użyteczności publicznej, ponieważ to właśnie doświadczenie nabyte przez te osoby podczas takich ćwiczeń stanowiłoby bez wątpienia wartość dodaną w przypadku zaistnienia zagrożenia. Wniosek NIK nie odnosi się natomiast do przeprowadzania cyklicznych, praktycznych sprawdzeń organizacji oraz warunków ewakuacji przy pełnym wykorzystaniu pojemności takich obiektów.

Podsumowując i odnosząc się do stanowiska Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do informacji o wynikach kontroli „Bezpieczeństwo w obiektach użyteczności publicznej w województwach podlaskim i warmińsko-mazurskim” NIK zauważa, że niepodjęcie przez Ministra działań związanych z realizacją wniosku spowoduje dalsze pomijanie w obowiązkowym sprawdzeniu organizacji oraz warunków ewakuacji dużych obiektów kubaturowych o małej liczbie personelu, ale dużej frekwencji użytkowników. W informacji o wynikach kontroli wskazano m.in., że NIK dostrzega potrzebę kształtowania nawyków i umiejętności zachowania w przypadkach występowania zagrożeń we wszystkich obiektach użyteczności publicznej, zwłaszcza po nasileniu się w ostatnich latach przypadków tzw. działań hybrydowych oraz realnego zagrożenia działaniami wojennymi. Samo posiadanie i zapoznanie pracowników z instrukcjami nie jest wystarczające z uzyskaniem pożądanej z punktu widzenia bezpieczeństwa umiejętności zachowania się w sytuacji kryzysowej. Zdaniem Izby każde ćwiczenie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji taką umiejętność kształtuje i co ważne umożliwia weryfikację posiadanej wiedzy teoretycznej w praktyce.

NIK z pełnym przekonaniem podtrzymuje zasadność sformułowanego wniosku.

Z szacunkiem

Jacek Kozłowski

/podpisano elektronicznie/